

การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

A COMPARISON OF CRITICAL THINKING SKILLS AND LEARNING ACHIEVEMENT
IN CITIZENSHIP IN DEMOCRACY BETWEEN USING PROBLEM-BASED LEARNING
AND THE TEACHER'S MANUAL OF MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS

วิทยานิพนธ์

ของ

รัชพล แคล้วคลาด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤษภาคม 2564

การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

A COMPARISON OF CRITICAL THINKING SKILLS AND LEARNING ACHIEVEMENT
IN CITIZENSHIP IN DEMOCRACY BETWEEN USING PROBLEM-BASED LEARNING
AND THE TEACHER'S MANUAL OF MATHAYOMSUKSA 3 STUDENTS

วิทยานิพนธ์

ของ

รัชพล แคล้วคลาด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

พฤษภาคม 2564

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดี
ตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้
ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

A Comparison of Critical Thinking Skills and Learning Achievement in Citizenship
in Democracy between Using Problem-Based Learning and the Teacher's Manual
of Mathayomsuksa 3 Students

รัชพล แคล้วกลาด

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์เฉลา ประเสริฐสังข์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เขาวเรศ ใจเย็น)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล บัวบางพลู)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีศา จรดล)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสด์ชัย ศรีพนมธนากร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

รัชพล แคล้วคลาด. (2564). การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ ใจเย็น ปร.ค. (วิทยาศาสตร์ศึกษา) ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล บัวบางพลู กศ.ค (เทคโนโลยีการศึกษา) กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู และ 4) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดเขาสกิม อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2561 จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) นักเรียน

ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในส่วนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้โดยการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยใช้สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน มาเป็นประเด็นในการศึกษา ค้นคว้า แก้ปัญหา สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและกลุ่มสาระวิชาอื่น ๆ ได้

คำสำคัญ : ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Tudchapon Klawklad. (2021). **A Comparison of Critical Thinking Skills and Learning Achievement in Citizenship in Democracy between Using Problem-Based Learning and the Teacher's Manual of Mathayomsuksa 3 Students.** Thesis M.Ed. (Curriculum and Instruction). Chanthaburi: Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Assistant Professor Dr. Yaowares Chaiyen Ph.D. (Science Education)	Chairman
Assistant Professor Dr. Puvadon Buabangplu Ed.D. (Educational Technology)	Member

Abstract

The purposes of this research were: 1) to compare critical thinking abilities before and after learning by using problem-based learning management; 2) to compare students' ability to think critically before and after school by managing learning according to the teacher's manual; 3) to compare students' ability to think critically after learning during the management of learning by using problem-based learning and learning management according to the teacher's manual; 4) to compare the academic achievement after studying between learning management based on problem-based learning and learning management according to the teacher's manual. The sample of this research was a group of 50 Mathayomsuksa 3 students from Matthayomwatkhaosukim School in Tha Mai District, Chanthaburi Province in academic year 2018. The instruments were a critical thinking skill and learning achievement test in Citizenship in Democracy using problem-based learning and the teacher's manual of Mathayomsuksa 3 students. The reliability of the critical thinking ability test was 0.86 and the reliability of achievement test was 0.88. The statistics used for data analysis include mean and standard deviation.

The results of this research were as follows: 1) students who learned by using problem-based learning had a higher test score before learning at the statistically significant level of .01 level; 2) students who learned by using the teacher's manual had a higher test score than before learning at the statistically significant level of .01 level; 3) students who learned by managing learning by using problem-based learning had the ability to think critically after learning, the learning management

was significantly higher than those at the level of .01; and 4) students who learned by managing learning by using problem-based learning had higher academic achievement scores than the learning management according to the teacher's manual at the statistically significant level of .01. In the area of learning management using problem-based learning is a learning management through self-study using real situations that occur in daily life as an issue in researching and solving problems can be applied in daily life and in other subjects.

Keywords: Critical Thinking Skills, Achievement, Problem-Based Learning

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้ ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เยาวเรศ ใจเย็น ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูวดล บัวบางพลู อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้กรุณาที่ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นตรวจสอบ และแก้ไขร่างวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ เฉลลา ประเสริฐสังข์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์ โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีศา จรชล เป็นกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นรวมถึงเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทุกท่านที่ให้ความสะดวกด้านอำนวยความสะดวกและประสานงาน ในการทำวิทยานิพนธ์ให้ผู้เขียนตลอดมาตลอดจนค้นคว้าหาข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของผู้เขียนครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายนี้ผู้เขียนขอโน้มรำลึกถึงอำนาจบารมีของคุณพระศรีรัตนตรัย และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่อยู่ในสากลโลก อันเป็นที่พึ่งให้ผู้เขียนมีสติปัญญาในการจัดทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอให้เป็นกตเวทิตาแด่บิดา มารดา ครอบครัวของผู้เขียน ตลอดจนผู้เขียนหนังสือ และบทความต่าง ๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้เขียนจนสามารถให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

รัชพล แคล้วคลาด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมุติฐานในการวิจัย.....	8
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	10
หลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551....	10
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551..	11
โครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551...	11
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม.....	12
สาระและมาตรฐานการเรียนรู้.....	13
คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม...	15
การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	16
ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	16
ทฤษฎี แนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	18
ลักษณะที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	21
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	22
การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	26
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	27
ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	27
กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	28
ประโยชน์ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ.....	34

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	37
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	37
ลักษณะของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	38
การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	41
งานวิจัยต่างประเทศ.....	41
งานวิจัยในประเทศ.....	42
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	48
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	48
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	63
วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
สรุปผลการวิจัย.....	65
อภิปรายผล.....	66
ข้อเสนอแนะ.....	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	72
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	82
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	84
ภาคผนวก ค รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	99
ภาคผนวก ง แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ.....	155
ภาคผนวก จ การวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวิจัย.....	185
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	203

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการคิด อย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	49
2 แบบแผนการวิจัย แบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลัง การทดลอง.....	55
3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	55
4 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.....	60
5 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	60
6 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่าง การจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ ตามคู่มือครู.....	61
7 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างการจัดการจัด การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู.....	62
8 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐาน (PBL) ของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	187
9 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ ผู้ทรงคุณวุฒิ.....	191
10 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถ ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (IOC).....	195
11 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ในการเรียน (IOC).....	197
12 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถี ประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัด การเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3.....	199

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัด การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	201

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
---	---------------------------	---

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

สังคมไทยในปัจจุบันเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการศึกษา ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือ คสช. เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง จึงกำหนดให้ทุกคนต้องเรียน จึงบรรจุวิชาหน้าที่พลเมือง เข้าสู่หลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นพลเมือง ให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติให้เกิดขึ้นต่อไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลและเหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา โดยเน้นความสำคัญทั้งความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้กำหนดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ ซึ่งสมรรถนะสำคัญ มี 5 ประการคือ (1) ความสามารถในการสื่อสาร (2) ความสามารถในการคิด (3) ความสามารถในการแก้ปัญหา (4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และ (5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ คือ (1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (2) ซื่อสัตย์สุจริต (3) มีวินัย (4) ใฝ่เรียนรู้ (5) อยู่อย่างพอเพียง (6) มุ่งมั่นในการทำงาน (7) รักความเป็นไทย (8) มีจิตสาธารณะ โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรมมีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 ค : 3) ซึ่งความเป็นพลเมืองมีความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน เป็นการเรียนรู้ให้เคารพสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข

การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมุ่งให้ผู้เรียนเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยีทักษะกระบวนการคิดขั้นสูงสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 ข : 23) การจัดหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมจึงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์การอยู่ร่วมกันในสังคมนอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจตนเอง และผู้อื่น ส่งเสริมให้

ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิจารณ์ คัดสร้างสรรค์และคิดแก้ปัญหาและคิดตัดสินใจ เพื่อสนองตอบความสามารถ ความถนัดความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (กรมวิชาการ. 2545 ก : 11)

จะเห็นได้ว่าทักษะการคิดนั้นมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เพราะการคิดเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นหาความรู้ด้วยตนเอง หรือนำเอาความรู้ซึ่งได้จากประสบการณ์มาใช้ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาในชีวิตได้ การสอนทักษะการคิดเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการพัฒนาศักยภาพมนุษย์เพราะความสามารถทางด้านการคิดจะนำไปสู่การพัฒนาในด้านอื่น ๆ ชนิดไม่รู้จบ ผู้เรียนสามารถนำความคิดไปประยุกต์ใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาวิชาชีพต่าง ๆ การสร้างสรรค์ใหม่ ๆ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต (อรพรรณ พรสีมา. 2543 : 30) โดยเฉพาะการคิดวิจารณ์ (Critical Thinking) ซึ่งเป็นทักษะการคิดระดับสูงที่มีความสำคัญและเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาในยุคปัจจุบัน

การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองดี โดยเป็นกระบวนการที่ให้ความสำคัญกับการคิดที่มีเหตุผลและคิดสะท้อนกลับที่มุ่งเน้นการตัดสินใจสิ่งที่เชื่อหรือสิ่งที่ทำ (Ennis. 1985 : 45 - 48) เป็นกระบวนการคิดเพื่อให้เห็นว่าอะไรถูก และอะไรผิดซึ่งให้ความสำคัญกับการใช้หลักเหตุผล และความสามารถในการแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นได้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณยังสัมพันธ์กับความเป็นธรรมและการเปิดใจกว้างโดยไม่ยอมรับข้อมูลต่าง ๆ โดยปราศจากการสืบสวนสอบสวนและหมายถึงการตั้งคำถามตัวเองและตั้งคำถามผู้อื่น เพราะนั่นคือวิธีการที่เราค้นพบความจริงและเป็นแรงกระตุ้นที่อยู่เบื้องหลังข้อโต้แย้งต่าง ๆ (Arguments) การคิดอย่างมีวิจารณญาณยังส่งผลต่อการควบคุมตนเอง (Self - regulation) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ยืนยันว่าคุณไม่ได้ใช้เหตุผลที่ผิดจากหลักการ (Logical Fallacies) และใช้เหตุผลข้างต้น (Rationalizations) การคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงไม่เพียงแต่ช่วยการจัดการกับหลักฐานเท่านั้น แต่ยังเป็นการเปิดมุมมองในสิ่งที่เคยซ่อนอยู่ให้กระจ่างชัดเจน (Wood. 2002 : 5) การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจึงเป็นทักษะจำเป็นที่จะช่วยบุคคลเป็นผู้ “คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น” (ลักขณา สรวิวัฒน์. 2549 : 17) และยังเป็นทักษะการเรียนรู้เพื่อการอยู่รอดในศตวรรษที่ 21 อีกด้วย (ไพฑูรย์ ลินลารัตน์. 2557 : 16) ด้วยเหตุนี้กระบวนการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องพัฒนาทักษะความรู้ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความรู้และเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวข้องกับการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

แต่สภาพการเรียนการสอนในห้องเรียนในปัจจุบันที่มุ่งเน้นเนื้อหา ความรู้ ความจำ ไม่ได้มีการลงลึกสู่การนำไปใช้ในชีวิตจริง ส่งผลให้ผู้เรียนขาดทักษะการคิด การปฏิบัติ จากการสังเกตผลของการวัดและประเมินผล คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมในปีการศึกษา 2559 สาระการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนทั้งหมด 50 คน จากคะแนนเต็ม 100 คะแนน นักเรียนทั้งหมดมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดไม่ถึงร้อยละ 60 และเมื่อพิจารณาจากคะแนนรายด้านของตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เห็นได้ว่านักเรียนทำคะแนนในข้อคำถามในแบบทดสอบในเรื่องทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้จึงต้องการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์คิดอย่างมีวิจารณญาณมีความคิดสร้างสรรค์คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning หรือ PBL) เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้รูปแบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบท (Context) ของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขากลุ่มสาระที่ตนศึกษาด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหาเป็นฐาน การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้ดีขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในเรื่องข้อมูล ข่าวสารในโลกปัจจุบัน ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการใช้ทรัพยากรของผู้เรียนได้ดีขึ้น และยังส่งเสริมการสะสมการเรียนรู้ และการคงรักษาข้อมูลใหม่ไว้ได้ดีขึ้น เมื่อใช้ในการแก้ปัญหาของสหสาขาวิชา ทำให้สนับสนุนความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน ช่วยให้เกิดการตัดสินใจแบบองค์รวม หรือแบบสหสาขาวิชาสำหรับปัญหาสุขภาพที่สำคัญ สามารถใช้การประเมินผลการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (มณฑรา ธรรมบุญย์, 2545 : 11 - 17)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะนำรูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พัฒนาด้านการคิด เป็นการให้ผู้เรียนค้นพบเหตุผลด้วยตนเอง และทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างวิจารณญาณสูงขึ้น ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์และสามารถนำไปพัฒนาการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง และการดำเนินชีวิตในสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ประโยชน์ของการวิจัย

นำไปสู่แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อันจะเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนที่จะนำไปใช้กิจกรรมการเรียนการสอน ในหน่วยอื่น ๆ ของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้แก่นักเรียนต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอท่าใหม่ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 198 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุทิม อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากโรงเรียนมัธยมวัดเขาสุทิมมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 50 คน แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน ห้องละ 25 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

- 1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
- 1.2 การจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ขอบเขตของเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เนื้อหาในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระหน้าที่พลเมือง หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายสำคัญของประเทศไทย และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 20 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยใช้สถานการณ์ปัญหาจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นและแสวงหาความรู้เพื่อนำมาแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจปัญหานั้นอย่างชัดเจน โดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา โดยการจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่ปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้อยากเรียนเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา เป็นปัญหาที่ต้องการเรียนรู้และสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองด้วยวิธีการหลากหลาย

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าหาคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม สรุปผลงานตนเอง และประเมินว่าผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสม หรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้อาจจัดระบบองค์ความรู้ และนำเสนอเป็นผลงานรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่ม รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับปัญหาพร้อมกันประเมินผลงาน

การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หมายถึง แนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยยึดหลักการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและกระบวนการเรียนรู้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองทั้งเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นสร้างความสนใจ หมายถึง การทำให้นักเรียนเกิดความตั้งใจในการเรียน ครูอาจใช้การสนทนา หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้นักเรียนเกิดความสนใจ
2. ขั้นแจ้งจุดประสงค์ หมายถึง การแจ้งให้นักเรียนทราบผลการเรียนรู้ในบทเรียนนั้น หรือเป็นการให้นักเรียนได้รับรู้จุดหมายปลายทางหรือเป้าหมายของการเรียนการสอน
3. ขั้นทบทวนความรู้เดิม หมายถึง การสำรวจ หรือการกระตุ้นให้นักเรียนระลึกถึงการเรียนรู้พื้นฐานที่จำเป็น โดยครูจะใช้การซักถามหรือสนทนา
4. ขั้นเสนอบทเรียนใหม่ หมายถึง การเรียนรู้ใหม่โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการสนทนา ซักถาม
5. ขั้นแนะนำให้เกิดการเรียนรู้ หมายถึง บอกแนวทาง หรือนำทางให้นักเรียนสามารถทำกิจกรรมได้ด้วยตนเอง เช่น แนะนำการร่วมกิจกรรม แนะนำหนังสือหรือแหล่งค้นคว้า
6. ขั้นแสดงพฤติกรรม หมายถึง ขั้นการให้นักเรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง หรือแสดงพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ครูตั้งไว้
7. ขั้นแจ้งผลการปฏิบัติ หมายถึง การแจ้งผลของการกระทำสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้นักเรียนทราบโดยการชมเชย แนะนำ แสดงความยินดีในผลงาน
8. ขั้นการวัดและประเมินผล หมายถึง การวัดและประเมินผลว่าพฤติกรรมที่นักเรียนได้กระทำนั้นบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ของบทเรียนเพียงใด โดยครูสังเกต ตรวจรายงาน การอภิปราย การตอบคำถาม
9. ขั้นส่งเสริมความแม่นยำและถ่ายโอนการเรียนรู้ เป็นการสรุปขั้นทบทวนการเรียนรู้ที่ผ่านมาให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่แม่นยำขึ้น โดยการทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบหรือทำรายงาน

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการคิดที่ใช้เหตุใช้ผลพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การนิยามปัญหา หมายถึง การกำหนดประเด็นปัญหา โดยพิจารณาจากข้อมูล ข้อโต้แย้ง เพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งการนิยามปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพราะกระตุ้นให้คนเริ่มตระหนักถึงปัญหา ข้อโต้แย้งเพื่อหาคำตอบที่สมเหตุสมผล

2. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้งที่คลุมเครือ รวมทั้งการดึงข้อมูล หรือความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้ เมื่อพบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา การรวบรวมข้อมูลถือว่ามีความจำเป็นต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. การจัดระบบข้อมูล หมายถึง การพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความเพียงพอของข้อมูล และสามารถแยกแยะข้อมูลได้ว่าข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น ข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน

4. การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การนำข้อมูลที่จัดระบบแล้วมาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล

5. การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ หมายถึง การพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

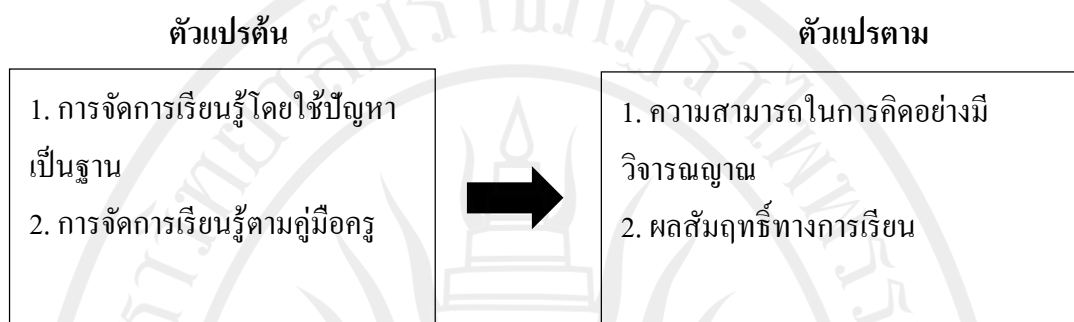
6. การประเมินสรุปอ้างอิง หมายถึง การประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิง รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้นมีการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนในการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ซึ่งพิจารณาจากคะแนนของนักเรียนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยกำหนดกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดความเข้าใจในการนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานในการวิจัยไว้ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
4. นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าวิธีการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.1 หลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.3 โครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 - 1.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 1.5 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้
 - 1.6 คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2.1 ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2.2 ทฤษฎี แนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2.3 ลักษณะที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
 - 2.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน
3. การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
4. การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - 4.1 ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - 4.2 กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
 - 4.3 ประโยชน์ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
5. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.2 ลักษณะของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 5.3 การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยต่างประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยในประเทศ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นการต่อยอดจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เพื่อให้การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประสบความสำเร็จตามแนวทางและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของประเทศ และเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ จึงกำหนดหลักการของหลักสูตร ไว้ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 ค : 3)

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้ ที่เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจให้สังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งในด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จากหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปได้ว่าเป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นความเป็นเอกภาพของชาติ เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ให้ได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีโครงสร้างของหลักสูตรที่ยืดหยุ่นครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย ตอบสนองการกระจายอำนาจโดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงได้กำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 ค : 3)

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

จากจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปได้ว่าหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งพัฒนากระบวนการทางความคิดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะป้อนคำถามในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นคำถามที่ดี สามารถพัฒนาความคิดผู้เรียน ถามเพื่อให้ผู้เรียนใช้ความคิดเชิงเหตุผล วิเคราะห์ วิวิจารณ์ สังเคราะห์ หรือการประเมินค่า เพื่อจะตอบคำถามเหล่านั้น

โครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรแกนกลางที่ทุกสถานศึกษาต้องนำไปปรับใช้เพื่อจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง จึงมีการกำหนดโครงสร้างของกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะ กระบวนการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุล คำนึงถึงหลักการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการทางสมองและพหุปัญญา จึงกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 ก : 5)

นอกจากนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดเวลาเรียนขั้นต่ำในระดับชั้นระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ได้กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม มีเวลาเรียนรวม 880 ชั่วโมงต่อปี (22 หน่วยกิต) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 120 ชั่วโมงต่อปี และรายวิชา/กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติมตามความพร้อมและจุดเน้นปีละไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมงต่อปี รวมไม่น้อยกว่า 1,200 ชั่วโมงต่อปี ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความพร้อม และจุดเน้นตามบริบทของสถานศึกษา และสภาพของผู้เรียน โดยในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนด นอกจากนี้ผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติมให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษา และเกณฑ์พิจารณาการจบหลักสูตร

จากโครงสร้างของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สรุปว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระ มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้เรียนทุกคนโดยสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดหลักสูตรสถานศึกษาให้มีกลุ่มสาระครบทั้ง 8 กลุ่มสาระให้ผู้เรียนเรียนครบตามที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ และได้เรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งกำหนดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม พบว่า หัวข้อที่เกี่ยวข้องกับการทำวิจัย ดังนี้

1. ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล และการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรในท้องถิ่น เข้าใจการพัฒนา และการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทนอดกลั้นยอมรับในความแตกต่าง และมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต ปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม และเป็นพลเมืองดีของประเทศไทย โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ดังนี้

ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และจริยธรรม แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จริยธรรม หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเอง และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เป็นผู้กระทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม พัฒนตนเอง อยู่เสมอ รวมทั้งบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม

หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ระบบการเมืองการปกครองในสังคม การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ลักษณะและความสำคัญ การเป็นพลเมืองดี ความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ปณิธาน ค่านิยมด้านประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

เศรษฐศาสตร์ การผลิต การแจกจ่าย และการบริโภคสินค้าและบริการ การบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ การดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ และการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ประวัติศาสตร์ เวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์ พัฒนาการของมนุษยชาติ จากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

ภูมิศาสตร์ ลักษณะของโลกทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ แหล่งทรัพยากรและภูมิอากาศของประเทศไทย และภูมิภาคต่าง ๆ การใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ ในธรรมชาติ ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น การนำเสนอข้อมูลภูมิสารสนเทศ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 ค : 114)

สรุปได้ว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาต้องเรียน ทั้งนี้เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วย การอยู่ร่วมกันบนโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดเวลา การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจซึ่งแตกต่างกันอย่างหลากหลาย การปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม ทำให้เป็นพลเมืองที่รับผิดชอบ มีความสามารถทางสังคม มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและค่านิยมที่เหมาะสม โดยให้ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามในแต่ละด้าน

สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ทั้ง 5 สาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละสาระ ดังนี้

สาระที่ 1 : ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 : เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ สามารถนำหลักธรรมของศาสนามาเป็นหลักปฏิบัติในการอยู่ร่วมกัน

มาตรฐาน ส 1.2 : ยึดมั่นในศีลธรรม การทำความดี มีค่านิยมที่ดีงาม และศรัทธาในพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐาน ส 1.3 : ประพฤติปฏิบัติตนตามหลักธรรมและศาสนพิธีของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ค่านิยมที่ดีงาม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคน บำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สาระที่ 2 : หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 : ปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี ตามกฎหมาย ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 : เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 : เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 : เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการ ของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 : เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ของระบบ เศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 : ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 : เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลา และยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผลมาวิเคราะห์เหตุการณ์ ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 : เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ในแง่ความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ ผลกระทบที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 : เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความ ภาคภูมิใจและธำรงความเป็นไทย

สาระที่ 5 : ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 : เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ ตระหนักความสัมพันธ์ของสรรพสิ่ง ที่ปรากฏในระวางที่ ซึ่งมีผลต่อกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการค้นหาข้อมูล ภูมิสารสนเทศ อันจะนำไปสู่การใช้และการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 : เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ก่อให้เกิด การสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึก อนุรักษ์ ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืน

คำอธิบายรายวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ตามหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม ของโรงเรียนมัธยมวัดเขาสกิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 120 ชั่วโมง ศึกษาหน้าที่ความรับผิดชอบ คุณธรรมการเป็นพลเมืองดี ทำงานแบบประชาธิปไตย สถานภาพ บทบาท หน้าที่ สิทธิ เสรีภาพ กฎหมายสิทธิเด็ก บรรทัดฐาน วัฒนธรรม อิทธิพลท้องถิ่นที่มีต่อพฤติกรรม การพัฒนาท้องถิ่น การปกครองของไทย กฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายในชีวิตประจำวัน มีส่วนร่วมประชาธิปไตยระดับครอบครัว โรงเรียน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจระบอบประชาธิปไตย รู้จักหน้าที่ความรับผิดชอบของพลเมืองดี สามารถทำงาน และพัฒนาท้องถิ่นแบบประชาธิปไตย ใช้กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันตนเอง และผู้อื่น

ศึกษาความหมาย ความสำคัญของมนุษย์เป็นสัตว์สังคม โครงสร้าง องค์ประกอบของสถาบันทางสังคมและการจัดระเบียบทางสังคม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทยและการเปลี่ยนแปลงสังคมไทยสู่สังคมโลก วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ศึกษากระบวนการเมืองการปกครอง ในปัจจุบันของสังคมไทยและสังคมโลก ศึกษากฎหมายรัฐธรรมนูญ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมาย ปฏิบัติตน และส่งเสริมการสนับสนุนให้ผู้อื่นปฏิบัติให้สอดคล้องตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายอื่น ๆ ได้อย่างถูกต้อง และปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ และสังคมโลก

เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องมนุษย์เป็นสัตว์สังคม โครงสร้างและองค์ประกอบของสถาบันทางสังคม ได้แบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายสำคัญของประเทศไทย จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญา จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พลเมืองดี จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การใช้สิทธิและหน้าที่ จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเมืองการปกครอง จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้ จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย จำนวน 2 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง ภูมิปัญญาไทย จำนวน 2 ชั่วโมง

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานหรือ Problem Based Learning หรือเรียกสั้น ๆ ว่า PBL

มันทรา ธรรมบุศย์ (2545 : 11 - 17) กล่าวว่าการศึกษาความเป็นมาของ PBL สามารถย้อนรอยอดีตไปถึงแนวคิดของนักการศึกษาในช่วงแรกของศตวรรษที่ 20 จอห์น ดิวอี้ (John Dewey) นักการศึกษาชาวอเมริกาซึ่งเป็นผู้ต้นคิดวิธีสอนแบบแก้ปัญหา และเป็นผู้เสนอแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดจากการลงมือทำด้วยตนเอง แนวคิดของดิวอี้ ได้นำไปสู่แนวคิดในการสอนรูปแบบต่าง ๆ ที่ใช้กันในปัจจุบัน แนวคิด PBL ก็มีรากฐานความคิดมาจากดิวอี้ เช่นเดียวกัน

PBL มีการพัฒนาขึ้นครั้งแรกโดยคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ ของวิทยาลัย McMaster ที่ประเทศแคนาดาได้นำมาใช้ในกระบวนการคิด ให้กับนักศึกษาแพทย์ฝึกหัดวิธีดังกล่าวนี้ได้กลายเป็นรูปแบบ ที่ทำให้มหาวิทยาลัยอเมริกันนำไปเป็นแบบอย่างบ้าง โดยเริ่มจากปลาย คริสตศักราช 1960 มหาวิทยาลัย Case Western Reserve ได้นำมาใช้เป็นแห่งแรก และได้จัดตั้งเป็นห้องทดลองพหุวิทยาการ เพื่อทำเป็นห้องปฏิบัติการสำหรับรูปแบบการสอนใหม่ ๆ รูปแบบการสอนที่มหาวิทยาลัย Case Western Reserve พัฒนาขึ้นมานั้น ได้กลายมาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนหลายแห่ง ในสหรัฐอเมริกา ทั้งในระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษาและบัณฑิตวิทยาลัย ได้พัฒนาหลักสูตรแพทย์ ที่ใช้ PBL ในการสอนเป็นครั้งแรก ทำให้มหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นที่ยอมรับและรู้จักกันทั่วโลก เป็นผู้นำ PBL

ความหมายของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

จากการที่ผู้วิจัยได้การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem - based Learning : PBL) พบว่า มีนักวิชาการใช้คำเรียกชื่อที่แตกต่างกันได้แก่ วิธีสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก การจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา ซึ่งมีความหมายเดียวกัน และได้กล่าวถึงการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

วิภาภรณ์ บุญทา (2541 : 33 - 34) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น มีการตัดสินใจที่ดี และสามารถเรียนรู้การทำงานเป็นทีมรวมทั้ง

การนำทักษะที่ได้ในการแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยมีครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้

อมรทิพย์ ณ บางช้าง (2543 : 24) กล่าวว่า การเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ที่เป็นอยู่ตามสภาพการณ์จริงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเองตามหลักการของกระบวนการแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยผู้สอนเป็นผู้ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียน ซึ่งวัตถุประสงค์ทางการศึกษาของการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักนั้น นอกจากผู้เรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาวิชาได้ตามที่ต้องการแล้วยังสามารถพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหา การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และการทำงานเป็นกลุ่มด้วย

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2544 ข : 42 - 128) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการแก้ปัญหาในรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหานั้นเป็นการนำปัญหาเข้ามาเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้โดยไม่ได้คาดหวังถึงความรู้ของผู้เรียน ปัญหาจึงเป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้ที่นำไปสู่การคิดคำถามที่ไม่มีคำตอบซึ่งชักนำให้ผู้เรียนไปสืบค้นต่อไป ดังนั้นวิธีการสอนโดยการใช้ปัญหาดังที่กล่าวถึงนี้มีลักษณะเฉพาะที่ใช้ตัวปัญหาเป็นสาระหลักสำหรับผู้เรียนที่จะได้เรียนรู้ทักษะการแก้ปัญหาและสร้างเสริมความรู้ในศาสตร์ทางคลินิกได้

ศุภาวดี ดอนเมือง (2544 : 24) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดความรู้โดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะค้นคว้าความรู้ตามกระบวนการแก้ปัญหาด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น มีการตัดสินใจที่ดี โดยครูเป็นผู้ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียน

มณฑรา ธรรมนุศย์ (2545 : 11 - 17) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม โดยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบท ของการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหา รวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขากลุ่มสาระที่ตนศึกษาด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ไขปัญหานั้นเป็นหลัก ถ้ามองในเชิงยุทธศาสตร์การสอนการเรียนรู้โดยการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดแบบวิจารณ์ญาณการคิดสร้างสรรค์ นักการศึกษาจึงสามารถนำ PBL ไปใช้เป็นกรอบงาน เพื่อสร้างเป็นโมดูล รายกลุ่มสาระ โปรแกรม หรือหลักสูตรได้

อาภรณ์ แสงรัศมี (2545 : 14) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนการสอนที่เริ่มต้นด้วยปัญหา เพื่อเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และไปแสวงหาความรู้เพิ่มเติม

เพื่อนำมาแก้ปัญหาซึ่งอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียนเป็นกระบวนการที่คล้ายกับการสืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์และให้ผู้เรียนมีการทำงานเป็นทีม

วัชร เล่าเรียนดี (2547 : 73) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานหรือ Problem Based Learning หรือเรียกสั้น ๆ ว่า PBL เป็นยุทธวิธีในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดแบบหนึ่งที่เกิดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้น หรือเป็นฐานสำหรับกิจกรรมการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้โดยที่ปัญหานั้นจะต้องทำให้ผู้เรียนสนใจต้องการแสวงหาค้นคว้าหาเหตุผลมาช่วยแก้ปัญหาหรือทำให้ปัญหานั้นชัดเจนมองเห็นแนวทางแก้ไขและจะส่งเสริมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นของผู้เรียนได้

วัลลี สัตยาศัย (2547 : 16) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หรือ PBL คือ วิธีการเรียนรู้ที่เริ่มต้นด้วยการใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากแหล่งวิทยาการที่หลากหลายเพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาโดยมีการศึกษาหรือเตรียมตัวล่วงหน้าเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวมาก่อน

สรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หมายถึง ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยใช้สถานการณ์ปัญหาจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นสื่อการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้และแสวงหาความรู้เพื่อนำมาแก้ปัญหา ให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจปัญหานั้นอย่างชัดเจนโดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนอย่างมีขั้นตอน

ทฤษฎี แนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้อธิบายหลักการ แนวคิดและทฤษฎีไว้ดังนี้

ยุวดี ฤาชา (2536 : 18 - 19) กล่าวถึง แนวคิดพื้นฐานของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมี 2 แนวคิด คือ แนวคิดเรื่องการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student - centered Learning) กับแนวคิดเรื่องการเรียนรู้แบบเอกัตภาพ (Individualized Learning) โดยกลวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ที่ต้องการปรับปรุงเป็นหลักในการแสวงหาความรู้ โดยใช้การหาความรู้ ได้แก่ กระบวนการแก้ปัญหาตามหลักวิทยาศาสตร์ และกระบวนการค้นคว้าหาความรู้ (Inquiry) เพื่อพิสูจน์สมมติฐานอันเป็นการแก้ปัญหานั้น โดยผู้เรียนจะต้องนำปัญหามาเชื่อมโยงกับความรู้เดิม หรือความคิดที่มีเหตุผล ซึ่งการแสวงหาความรู้ใหม่นี้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งการเรียนรายบุคคลหรือการเรียนกลุ่มย่อยได้ แต่การเรียนแบบกลุ่มย่อยจะช่วยให้รวบรวมแนวคิดในการแก้ปัญหาได้กว้างขวางมากกว่า ดังนั้นจึงทำให้การเรียนจากปัญหาเป็นองค์ประกอบหลักองค์ประกอบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหา

เป็นฐาน และเนื่องจากผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกสิ่งที่เรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีเสรีภาพในการใช้ความรู้ความสามารถในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบในการกำหนดการดำเนินงานของตนเอง ขอมรับการรับผิดชอบตนเองที่มีต่อกลุ่มคัดแยกประสบการณ์เรียนรู้ด้วยตนเองและการประเมินผลตนเอง จึงทำให้การเรียนรู้โดยการนำตนเองเป็นองค์ประกอบหลัก องค์ประกอบหนึ่งของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์ (2544 : 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีลักษณะเฉพาะที่ใช้ตัวปัญหาเป็นสาระหลักให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะการแก้ปัญหา และสร้างเสริมความรู้ในศาสตร์ทางคลินิกการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักนั้น จะเริ่มต้นโดยนำตัวปัญหาเข้ามาเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ ปัญหาจะเป็นตัวกระตุ้นการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่การเกิดคำถามที่ยังไม่มีคำตอบ ซึ่งจะชักนำให้ผู้เรียนไปสืบค้นต่อไป

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2548 : 2) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนี้มีการพัฒนาขึ้นเป็นครั้งแรก ในช่วงปลาย ค.ศ. 1969 โดยคณะวิทยาศาสตร์สุขภาพ (Faculty of Health Sciences) ของ มหาวิทยาลัยแมคมาสเตอร์ (McMaster University) ที่ประเทศแคนาดาโดยเริ่มใช้กับนักศึกษาแพทย์ฝึกหัด หลังจากนั้นได้ขยายไปสู่มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาหลายแห่ง ส่วนใหญ่นำไปใช้กับหลักสูตรของนักศึกษาแพทย์ เนื่องจากผู้เรียนสาขาการแพทย์นั้นต้องใช้ทักษะวิเคราะห์ปัญหาทางการรักษาสูง ต่อมาในปี ค.ศ. 1969 การจัดการเรียนรู้แบบนี้ได้ขยายไปสู่สาขาอื่น อาทิ สาขาวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์และได้มีการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรสาขาต่าง ๆ อีกด้วย

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553 : 335 - 336) ซึ่งเป็นผู้บุกเบิกแนวคิดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งแนวคิดนี้เกิดขึ้นที่ McMaster University, Canada เนื่องจากปัญหาการเรียนการสอนในสาขาแพทย์ 2 ประการ คือ ปัญหาจากวิธีสอนแบบบรรยาย ซึ่งนิยมใช้มาก เนื่องจากเป็นวิธีที่ให้เนื้อหาได้มาก แต่ไม่ได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน ผู้เรียนไม่สามารถแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ประกอบกับปัญหาเกี่ยวกับความรู้ในด้านแพทย์ซึ่งเป็นวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติ ในช่วงที่เรียนอยู่ผู้เรียนได้รับความรู้กลุ่มหนึ่งไป แต่เมื่อไปทำงานกลับต้องเผชิญกับสถานการณ์ หรือปัญหาหลากหลายแตกต่างจากที่ครูเคยสอนไว้ในชั้นเรียน และผู้สอนไม่สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพราะในการเรียนการสอนนั้น ไม่ได้ให้ทักษะในการแก้ปัญหการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นวิธีการเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสอนผู้เรียนให้ฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาและฝึกทำงานเป็นกลุ่ม โดยที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ในการเรียนรู้และค้นคว้าด้วยตนเอง การเรียนจะอยู่ในรูปของกลุ่มย่อย

ผู้เรียนจะเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นให้นักเรียนซึ่งได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การแก้ปัญหา การชี้นำตนเองในการเรียนรู้ และการทำงานเป็นทีมจากหลักการ แนวคิดและทฤษฎีสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อแก้ปัญหาการสอนแบบบรรยาย ซึ่งเป็นวิธีที่ให้เนื้อหาได้มาก แต่ไม่ได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิดของผู้เรียน ไม่สามารถแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ รวมทั้งไม่เกิดทักษะในการแก้ปัญหา ด้วยการนำปัญหามาเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัย สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพื่อมาตอบปัญหาข้อสงสัยนั้น โดยมุ่งที่จะสอนให้ผู้เรียนได้พบปัญหาจริงหรือสถานการณ์ต่างๆด้วยตนเอง แล้วได้ร่วมกันศึกษาค้นคว้า ฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาเหล่านั้นร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อฝึกการทำงานเป็นทีม โดยมีครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554 : 57) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นวิธีการเรียนการสอนวิธีหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายที่จะสอนผู้เรียนให้ฝึกกระบวนการคิดแก้ปัญหาและฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม โดยที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และใช้ปัญหาหรือสถานการณ์ในการเรียนรู้และค้นคว้าด้วยตนเอง การเรียนจะอยู่ในรูปของกลุ่มย่อย นักเรียนจะเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นเพียงผู้ชี้แนะและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นให้นักเรียน ซึ่งได้แก่ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การแก้ปัญหา การชี้นำตนเองในการเรียนรู้ และการทำงานเป็นทีม

ทิสนา แคมมณี (2555 : 137) กล่าวถึง หลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า (Problem - based Instruction) ปัญหาสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดภาวะงุนงงสงสัยและความต้องการที่จะแสวงหาความรู้เพื่อขจัดความสงสัยดังกล่าว การให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาจริงหรือสถานการณ์ปัญหาต่างๆ และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหานั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ อันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556 : 251) กล่าวถึง แนวคิดและหลักการพื้นฐานของการเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ 2 ประการ คือ การเรียนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือผู้เรียนเป็นสำคัญ (Student Centered Learning) และการเรียนรู้แบบเอกัตภาพ หรือการเรียนรู้รายบุคคล (Individual Learning) โดยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ผู้เรียนจะได้สัมผัสจริงกับปัญหาโดยใช้ปัญหาที่พบได้ในสถานการณ์จริง เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเนื้อหาที่ต้องการเรียนรู้อย่างอิสระ ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมี

ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะแนวทาง และเตรียมทรัพยากรที่เหมาะสมไว้ และใช้กระบวนการแก้ปัญหาเป็นวิธีการในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีส่วนในการบอกว่าตนเองได้เรียนรู้อะไรบ้าง ตามจุดประสงค์แล้วหรือไม่อีกด้วย

ลักษณะที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

สิ่งสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน คือ ปัญหา หรือสถานการณ์ที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ นอกจากปัญหาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดแล้ว ลักษณะสำคัญอื่น ๆ ของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 ก : 2 - 3) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 7 ลักษณะ ดังนี้

1. ต้องมีสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและเริ่มต้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้วยการให้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้
2. ปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ควรเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นพบเห็นได้ในชีวิตจริงของผู้เรียนหรือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นจริง
3. ผู้เรียนเรียนรู้โดยการนำตนเอง (Self - directed Learning) ค้นหาและแสวงหาความรู้คำตอบด้วยตนเอง ผู้เรียนต้องวางแผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง บริหารเวลาเอง เลือกวิธีการเรียนรู้ และประสบการณ์การเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. ผู้เรียนเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย เพื่อที่จะได้ค้นหาความรู้ ข้อมูลร่วมกันเป็นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะในการรับส่งข้อมูล เรียนรู้เกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และฝึกการจัดระบบตนเองเพื่อพัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันเป็นทีม ความรู้คำตอบที่ได้มีความหลากหลาย องค์ความรู้จะผ่านการวิเคราะห์โดยผู้เรียนมีการสังเคราะห์และตัดสินใจร่วมกัน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนี้นอกจากการเรียนเป็นกลุ่มแล้วยังสามารถจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้เป็นรายบุคคลได้ แต่อาจทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
5. การเรียนรู้มีลักษณะการบูรณาการความรู้และบูรณาการทักษะกระบวนการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และคำตอบที่กระจ่างชัด
6. ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้จะได้มาภายหลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแล้วเท่านั้น
7. การประเมินผลเป็นการประเมินผลจากสภาพจริง โดยพิจารณาจากการปฏิบัติงาน ความก้าวหน้าของผู้เรียน

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2556 : 253 - 254) กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. เป็นการเรียนที่ใช้เทคนิคการสอนกลุ่มย่อย มีผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 6 - 8 คน และมีการอภิปรายถกเถียงในกลุ่ม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ไปด้วยกัน
2. เป็นการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ และผู้เรียนต้องได้รับการอำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. เป็นการเรียนรู้เนื้อหาวิชาที่บูรณาการ ปัญหาที่นำมาใช้สื่อในการเรียน เป็นปัญหาทางวิชาชีพที่บูรณาการในตัวเอง การที่ผู้เรียนจะแก้ปัญหาทางวิชาชีพได้จะต้องอาศัยความรู้หลากหลายมาบูรณาการในการแก้ปัญหา
4. เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควบคุมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยกำหนดเนื้อหาวิชาที่เรียนเฉพาะที่เหมาะสมในการนำไปแก้ปัญหา ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมลำดับขั้นตอนในการเรียนของตนเอง และของกลุ่มด้วยตนเอง
5. เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนประเมินผลสัมฤทธิ์ได้ด้วยตนเอง เนื่องจากในขั้นตอนของการเรียน ผู้เรียนต้องค้นคว้าความรู้ที่จะนำไปใช้แก้ปัญหา เมื่อผู้เรียนศึกษาค้นคว้าความรู้มาแล้ว ต้องนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา ผู้เรียนจึงสามารถรับรู้ได้ว่าตนเกิดการเรียนรู้หรือยัง จากการที่สามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่

สรุปได้ว่า ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการใช้ปัญหาที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน และประสบการณ์ที่ผู้เรียนเผชิญกับปัญหานั้นมาแล้วเกิดความสงสัย มาเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ไปใช้แก้ปัญหานั้น โดยผู้เรียนสามารถประเมินตนเองว่าเกิดการเรียนรู้หรือยัง ดูจากแก้ปัญหาได้หรือไม่ได้ ซึ่งเป็นลักษณะของการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญและส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะมีส่วนสำคัญในการชี้นำการเรียนรู้ ส่วนครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำมีการประเมินผลตามสภาพจริงจากการปฏิบัติงานของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ได้ด้วยตนเอง เมื่อผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าความรู้มาแล้วต้องนำความรู้มาใช้ในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและมีนักวิชาการได้แบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

บุรวัฒน์ คล้ายมงคล (2545 : 118 - 123) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 7 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 เตรียมปัญหา จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างปัญหาสำหรับการเรียนรู้ให้ได้ตามสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหาและกระบวนการที่ต้องการ

ขั้นที่ 2 สร้างความเชื่อมโยงสู่ปัญหา จุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้สึกว่าปัญหา มีความสำคัญและน่าให้สนใจ และเวลาดำเนินการ และเพื่อนำเสนอปัญหาวิธีสอนและเทคนิคการสอน ใช้การอภิปรายที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม การใช้คำถามที่กระตุ้นประสบการณ์เดิม บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการทดลอง

ขั้นที่ 3 สร้างกรอบของการศึกษา จุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างกรอบหรือขอบเขตที่ชัดเจน ที่จะทำให้การศึกษาค้นคว้าเป็นรูปธรรมชัดเจนดำเนินต่อไปได้ง่ายและเป็นไปตามทิศทางที่กำหนด วิธีสอนและเทคนิคการสอน ใช้การระดมสมอง การเขียนตารางแสดงแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหา ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาที่รู้ ประเด็นที่ต้องศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม วิธีการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และเทคนิคการระดมสมองเพื่อช่วยหาแนวคิด

ขั้นที่ 4 ศึกษา ค้นคว้า โดยกลุ่มย่อย จุดมุ่งหมาย เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาตามที่กำหนดไว้ในกรอบการศึกษาวิธีสอนและเทคนิคการสอน ใช้บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลองเพื่อฝึกทักษะการค้นคว้าและการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ และกิจกรรมกลุ่มเพื่อฝึกทักษะการค้นคว้าและการทำงานกลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 5 ตัดสินใจหาทางแก้ปัญหา จุดมุ่งหมาย เพื่อประเมินความเป็นได้ ความเหมาะสมของแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่กำหนดไว้โดยพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้า และเพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการที่จะใช้ในการแก้ปัญหาวิธีสอนและเทคนิคการสอน ใช้การอภิปราย ข้อดี ข้อเสีย จุดเด่นจุดด้อยของวิธีแก้ปัญหาแต่ละวิธี

ขั้นที่ 6 สร้างผลงาน จุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างชิ้นงานหรือดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดไว้วิธีสอนและเทคนิคการสอน ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม

ขั้นที่ 7 ประเมินการเรียนรู้ จุดมุ่งหมาย เพื่อสรุปสาระการเรียนรู้ด้านเนื้อหาและกระบวนการ ประเมินการเรียนรู้และสร้างความเชื่อมโยงกับเรื่องที่เกี่ยวข้องวิธีสอนและเทคนิคการสอน ใช้เทคนิค Mind Mapping

วัลลี ศัตยาสัย (2547 : 18 - 19) ได้แบ่งขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กลุ่มผู้เรียนจะได้รับโจทย์ปัญหาโดยมิได้มีโอกาสศึกษาล่วงหน้าเกี่ยวกับปัญหานี้มาก่อน

ขั้นที่ 2 ระบุตัวปัญหาจากโจทย์ปัญหา

ขั้นที่ 3 ระบุเป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องไปเรียนรู้เพิ่มเติม

ขั้นที่ 4 สมาชิกกลุ่มแต่ละคนจะแยกย้ายกันไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมตามที่กำหนดไว้

ขั้นที่ 5 กลุ่มจะมาพบกันใหม่ อภิปรายต่อเติมความรู้ใหม่เข้ากับความรู้เดิม และทบทวนว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ ถ้ายังไม่ครบตามวัตถุประสงค์อาจต้องแยกย้ายกันไปหาข้อมูล

ขั้นที่ 6 กลุ่มช่วยกันสังเคราะห์ข้อมูล และสรุปหลักการที่ได้จากการศึกษาปัญหาดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางการแก้ปัญหาในสถานการณ์อื่นต่อไป จากการศึกษาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้สอนจะต้องกำหนดขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ไว้ให้ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบแนวทางและส่งเสริมในการนำปัญหาสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องหรือที่เกิดขึ้นใกล้ตัวผู้เรียนมาเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการค้นคว้าความรู้ด้วยตนเอง จึงจะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 ก : 8) กล่าวถึง ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียนได้ และเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนจะต้องสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนกำหนดสิ่งที่ต้องเรียน ดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน อภิปรายผลและสังเคราะห์ความรู้ที่ได้มาว่ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเอง และประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่มรวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2554 : 59) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานไว้ 8 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 เฝ้ายกับปัญหา โดยให้ผู้เรียนสืบค้นจนพบปัญหาที่จะศึกษา
- ขั้นที่ 2 สำรวจความรู้ โดยสำรวจเกี่ยวกับปัญหาที่มีในทุกคนของกลุ่ม
- ขั้นที่ 3 ตั้งสมมติฐาน ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและทดสอบสมมติฐานที่ตั้ง
- ขั้นที่ 4 ระบุสิ่งที่จำเป็นต้องเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อแก้ปัญหา
- ขั้นที่ 5 ค้นหาข้อมูล โดยแบ่งกลุ่มย่อยผู้เรียนเพื่อค้นคว้าหาข้อมูลในการแก้ปัญหา
- ขั้นที่ 6 รวบรวมความรู้และแก้ปัญหา โดยผู้เรียนรวบรวมความรู้ที่ได้จากการค้นคว้ากลุ่มย่อยและนำความรู้มาใช้กับปัญหา

ขั้นที่ 7 ทบทวนการดำเนินการแก้ปัญหา ซึ่งหากยังแก้ปัญหาไม่ได้ ให้ดำเนินการในข้อ 3 - 6 ใหม่ จนกว่าจะแก้ปัญหาได้

ขั้นที่ 8 สรุปความรู้ โดยการสรุปความรู้ที่ได้ทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดของนักวิชาการและนักการศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและมีหลักการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา โดยการจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่ปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากรู้เกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา เป็นปัญหาที่ต้องการเรียนรู้และสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้

ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองด้วยวิธีการหลากหลาย

ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าหาคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม สรุปผลงานตนเอง และประเมินว่า ผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสม หรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิด ภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง

ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้อาจจัดระบบองค์ความรู้ และนำเสนอ เป็นผลงานรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่ม รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกันประเมินผลงาน

การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

การสอนตามคู่มือครูของกรมวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนที่ดำเนินไปตามกิจกรรมเสนอแนะในคู่มือการสอนของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการสอนนี้ใช้วิธีบรรยาย อธิบาย ชักถามให้ผู้เรียน ทำแบบฝึกหัด หรือทำกิจกรรมอื่น ๆ ตามความเหมาะสม การดำเนินการสอนในแต่ละคาบวิธีการหลาย ๆ อย่างควบคู่กันไป โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา

ส่วนประกอบของคู่มือครู สุจริต เพียรชอบ (2523 : 56) ได้อธิบายรายละเอียดส่วนประกอบของคู่มือครูไว้ดังนี้

1. คำแนะนำในการใช้หลักสูตรและหนังสือแบบเรียน
2. จุดประสงค์การใช้คู่มือครู เรียบเรียงขึ้นเพื่อให้ครูใช้หนังสือในการเรียนการสอน ได้สะดวกโดยชี้แจงและคลี่คลายความหมายทุกตอนที่เนื้อหาซับซ้อนเกินไปให้เข้าใจแจ่มชัด
3. เนื้อหาสาระของคู่มือครู ประกอบด้วย คำนำ คำชี้แจงในการใช้เครื่องมือในแต่ละบท ซึ่งจะมีโครงสร้างเหมือนกัน คือ ประกอบด้วยจุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาสาระโดยสรุป เนื้อหาประกอบการสอน ข้อเสนอแนะวิธีสอน และการจัดกิจกรรมสื่อการสอน การวัดและประเมินผล หนังสืออ่านประกอบ หนังสืออุเทศ
4. วิธีใช้คู่มือครูมีไว้สำหรับครูใช้ประกอบการสอน ถ้าครูทำตามคำแนะนำ โดยตลอด จะทำให้การสอนดำเนินไปโดยสะดวกมากยิ่งขึ้น กิจกรรมการเรียนการสอนตามคู่มือครู

กระทรวงศึกษาธิการ (2534 : 1) ให้ความหมายของคำว่าคู่มือครู หมายถึง เอกสารสำหรับช่วยครูให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และชัดเจนตลอดให้ทราบถึงแนววิธีสอนที่มีประสิทธิภาพด้วย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2535 : 6) ชี้แจงการใช้คู่มือประกอบการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. ครูสอนควรอ่านทำความเข้าใจพอสังเขป เนื้อความในตอนต้นของคู่มือครู ก่อนที่จะทำความเข้าใจรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหนังสือเรียน เพราะใจความในสังเขปของคู่มือครู ไม่ได้จัดเรียงลำดับไว้ตามย่อหน้า เหมือนใจความในหนังสือเรียนบางตอน ใจความในหนังสือเรียน มีการแยกเป็นข้อ ๆ อย่างละเอียด แต่เนื้อความในข้อสังเขปในคู่มือครูอาจจะรวมข้อย่อย ๆ 2 - 3 ข้อ เป็นข้อสังเขปเดียว ครูจึงควรอ่านข้อสังเขปให้ตลอดเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสำคัญ
2. คู่มือครูแต่ละบทมักมีคำชี้แจงถึงเนื้อหาสำคัญของบทเรียนแต่ละบทเรียนในหนังสือเรียน อาจมีตัวอย่างเพิ่มเติมมาอีก ตามปกติคู่มือครูจะมีข้อเสนอแนะกิจกรรมการเรียนการสอนประจำบท

แต่ข้อเสนอแนะไม่ใช่ข้อกำหนดให้ครู กระทำแน่นอนเลยทีเดียว ดังนั้นแม้คู่มือครู อ่านข้อเสนอแนะแล้ว ถ้าครูคิดวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเองหรือปรับปรุงดัดแปลงกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพในโรงเรียน หรือท้องถิ่นก็เป็นการสมควรอย่างยิ่ง

3. คู่มือครูบางบทมีความรู้เพิ่มเติมนอกจากหนังสือเรียน ทั้งนี้ก็เพราะมุ่งหวังที่จะให้เป็นแนวทางให้ครูใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมกับสภาพนักเรียนที่แตกต่างกัน เช่น มีประโยชน์กับโรงเรียนหรือนักเรียนบางกลุ่ม หรือบางคนที่มีศักยภาพสูงที่จะได้ความรู้เพิ่มเติมจากการเรียนก็ได้การเสริมความรู้แบบนี้ ย่อมไม่ถือว่าจำเป็นต้องใช้ความรู้เฉพาะที่มีในหนังสือเรียน หรือที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือครูเท่านั้น ครูอาจเสริมความรู้จากประสบการณ์ แต่ข้อเสนอแนะไม่ใช่ข้อกำหนดให้ครูกระทำแน่นอนเลยทีเดียว ดังนั้น เมื่อครูอ่านแหล่งวิทยาการใด หรือด้วยกลวิธีใด หรือกิจกรรมการเรียนการสอนใดให้แก่แก่นักเรียนที่มีศักยภาพสูง ให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นก็ได้ จะเห็นได้จากการเรียนการสอนตามคู่มือครูจะสัมฤทธิ์ผลได้ ถ้าครูได้ศึกษาและทำความเข้าใจในการคู่มืออย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วรู้จักยืดหยุ่น นำไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน โรงเรียนและท้องถิ่น ทั้งนี้ครูเองต้องอาศัยหลักการศึกษาทุกด้านมาประกอบ การเรียนการสอนให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนก่อนหลัง

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หมายถึง เอกสารที่ให้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งสำหรับครูผู้สอน ซึ่งอธิบายขั้นตอนและวิธีการใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อแนะนำขั้นตอนการใช้ให้ครูผู้สอนสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ทิพาวดี คลีขาย (2547 : 10 - 17) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ ความสนใจในการ พิจารณาใคร่ครวญอย่างรอบคอบ ใคร่ครวญ วิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผลในข้อความที่เป็นปัญหาหรือข้อโต้แย้งโดยหาหลักฐานที่มีเหตุผลหรือข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้มาสนับสนุน ยืนยันในการตัดสินใจตามเรื่องราวหรือสถานการณ์นั้น ๆ เพื่อลงสรุปอย่างสมเหตุสมผลที่ถูกต้องว่าควรเชื่อหรือไม่เชื่อ ในสถานการณ์หรือเรื่องราวที่ได้รับมา

สุนิษฐ์ พงญศิริ (2547 : 22) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การคิดพิจารณาใคร่ครวญที่ต้องอาศัยเหตุผล ความรู้และประสบการณ์ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหาที่ปรากฏเพื่อการตัดสินใจ

ทิสนา เขมมณี (2548 ก : 304 - 305) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นความคิดที่รอบคอบสมเหตุสมผล ผ่านการพิจารณาปัจจัยรอบด้านอย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และผ่านการพิจารณากลับกรอง ใคร่ครวญ ทั้งด้านคุณ - โทษ และคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้นมาแล้ว

ลักษณะ สรีวัฒน์ (2549 : 89) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การใช้ความคิดในลักษณะวิเคราะห์ สังเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหา โดยยึดหลักการคิดด้วยเหตุผล จากข้อมูลที่เป็นจริงมากกว่าอารมณ์ และการคาดเดา โดยพิจารณาความเป็นไปได้ในแง่ต่าง ๆ ว่า อะไรคือความจริง อะไรคือความถูกต้อง คิดด้วยความรอบคอบระมัดระวัง ใช้สติปัญญาและทักษะ การคิดอย่างไตร่ตรองมีวิจารณญาณมากกว่าการใช้อารมณ์ที่ทำให้เกิดความลำเอียง ซึ่งมีผลเสีย ต่อการตัดสินใจ

สุวิทย์ มูลคำ (2549 : 9) กล่าวว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ คือ การคิดที่มีเหตุผลโดยผ่าน การพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ มีหลักเกณฑ์มีหลักฐานที่เชื่อถือได้เพื่อนำไปสู่การสรุป ตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพว่าสิ่งใดถูกต้อง สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดควรเลือก หรือสิ่งใดควรทำ

ปรมาภรณ์ ทองสุ (2550 : 8) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิดเชิงวิเคราะห์ เพื่อค้นหาหลักเกณฑ์แล้วนำมาเป็นแนวทางนำไปสู่การสรุป เป็นลักษณะ ของการคิดเชิงเหตุผลอย่างหนึ่ง เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ใช้การประยุกต์ ไตร่ตรอง หาเหตุผลเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจอย่างถูกต้องเหมาะสม

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2551 : 92) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง กระบวนการคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาคลุมเครือ มีความขัดแย้ง เพื่อตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือไม่ควรเชื่อ สิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ โดยใช้ ความรู้ความคิดจากประสบการณ์ของตนจากข้อมูลที่รอบด้าน ทั้งข้อมูลเชิงวิชาการข้อมูลทางด้าน สิ่งแวดล้อมและข้อมูลส่วนตัวของผู้คิด

พิชาติ แก้วพวง (2554 : 41) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง ความสามารถในการคิด พิจารณาไตร่ตรองสิ่งต่าง ๆ อย่างรอบคอบและมีเหตุผล จากข้อมูลสถานการณ์ และ/หรือประสบการณ์ ที่เคยได้รับมาประกอบการตัดสินใจว่าสิ่งใดควรเชื่อ ควรทำเพื่อให้ได้ข้อสรุปอย่างและสมเหตุสมผล

สรุปได้ว่าการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หมายถึง การคิดอย่างมีขั้นตอนที่จะต้องพิจารณา ข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ สมเหตุสมผล ลึกซึ้ง กลั่นกรอง ไตร่ตรองคุณค่าที่แท้จริงของสิ่งนั้น มากเพียงพอที่จะนำไปสู่การตัดสินใจ หรือแก้ปัญหาอย่างถูกต้องเหมาะสม คือ ความสามารถในการนิยามปัญหา ความสามารถในการนิยามข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ความสามารถในการตระหนัก ในข้อตกลงเบื้องต้น ความสามารถในการในการกำหนดและเลือกสมมติฐาน ความสามารถในการ ลงข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นขั้นตอนของการดำเนินงานเพื่อให้นักเรียนบรรลุ วัตถุประสงค์ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จากการศึกษากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักการศึกษาและนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ มีดังต่อไปนี้

เดรสเซล และเมฮิว (Dressel and Mayhew. 1957 : 171) ได้อธิบายกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ว่า

1. การนิยามปัญหา เป็นความสามารถในการกำหนดปัญหา ข้อโต้แย้ง วิเคราะห์ข้อความ หรือข้อมูลที่คลุมเครือให้ชัดเจน และเข้าใจความหมายของคำหรือข้อความ หรือแนวคิด ภายขอบเขต ข้อเท็จจริงที่กำหนดให้ ระบอบองค์ประกอบที่สำคัญของปัญหา จัดองค์ประกอบของปัญหาให้เป็นลำดับ ขึ้นตอน

2. การรวบรวมข้อมูลสำหรับการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการพิจารณาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยความเป็นปรนัย เลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาข้อโต้แย้ง หรือข้อมูลที่คลุมเครือ แสวงหา ข้อมูลที่ถูกต้องและชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. การจัดระบบข้อมูล เป็นความสามารถในการแสวงหาแหล่งที่มาของข้อมูล วินิจฉัยความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ระบบ ข้อตกลงเบื้องต้นข้อความ พิจารณาความเพียงพอของข้อมูล จัดระบบโดยวิธีการต่าง ๆ เช่น จำแนกความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกันกับปัญหา ข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น พิจารณาข้อมูลที่แสดงถึงความลำเอียงและการโฆษณาชวนเชื่อ และตัดสินความขัดแย้งของข้อความ และเสนอข้อมูลได้

4. การเลือกสมมติฐาน เป็นความสามารถในการเลือกสมมติฐานที่สามารถเป็นไปได้มากที่สุด มาพิจารณาอันดับแรก การกำหนดสมมติฐานจากความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างสมมติฐานกับข้อมูล พิจารณาทางเลือกหลายๆทางในการแก้ปัญหา

5. การสรุป เป็นความสามารถในการพิจารณาข้อความคลุมเครือของข้อมูล โดยจำแนกข้อมูลที่มีเหตุผลหนักแน่น และน่าเชื่อถือว่ามีมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจสรุป ถ้าการสรุปไม่มีเหตุผลเพียงพอ ต้องมีการหาเหตุผลเพิ่มเติมมาพิจารณา ตัดสินใจสรุปใหม่ แล้วจึงนำ ข้อสรุปและหลักการไปประยุกต์ใช้

เดคาโรลิ (Decaroli. 1973 : 67 - 68) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ ดังนี้

1. การนิยาม เป็นการกำหนดปัญหา ทำความตกลงเกี่ยวกับความหลากหลายของคำ ข้อความและกำหนดเกณฑ์ เป็นความสามารถในการระบุลักษณะของสิ่งต่าง ๆ ระบุปัญหาได้ รวบรวมสาระสำคัญและจุดเด่นของเรื่องราวต่าง ๆ

2. การวิเคราะห์ เป็นการพัฒนาข้อมูลอย่างละเอียด แยกย่อย โดยการคำนึงถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผล เพื่อทำความเข้าใจกับสิ่งนั้น จนสามารถประเมินค่าและตัดสินใจได้ สามารถสังเกต จำแนก แยกแยะ บอกรายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ จุดต่างจุดร่วมของสิ่งต่าง ๆ และสามารถจัดหมวดหมู่ข้อมูล

3. การสังเคราะห์ เป็นการประมวลผลข้อมูล ทักษะการระบุข้อมูลที่จำเป็น การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และจัดระบบข้อมูลแล้วสามารถเลือกใช้ข้อมูลได้ว่าข้อมูลใดจำเป็นหรือไม่จำเป็น ข้อมูลใดน่าเชื่อถือหรือไม่น่าเชื่อถือ

4. การตีความข้อเท็จจริงและการสรุปอ้างอิง การระบุนอคติ การลำเอียง

5. การใช้เหตุผลโดยระบุเหตุและผลความสัมพันธ์เชิงตรรกศาสตร์

6. การประเมินผลโดยการตัดสินคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ อย่างสมเหตุสมผล โดยนำผลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับรู้ว่าข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริงหรือเป็นข้อคิดเห็น ระบุได้ว่า สิ่งใดเป็นอคติ สิ่งใดเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้อง สิ่งใดถูกหรือผิดจนสามารถตัดสินใจได้

7. การประยุกต์ใช้ หรือนำไปปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่

8. การประเมินความสำเร็จของคำตอบ โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินความเพียงพอของคำตอบตามทฤษฎี

พอล และเอ็ลเดอร์ (Paul and Elder, 2006 : 34 - 35) เสนอว่ากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีองค์ประกอบดังนี้

1. จุดหมายหรือเป้าหมาย (Purpose or Goal) เมื่อใดก็ตามที่เราให้เหตุผล เราให้เหตุผลเพื่อนำไปสู่ข้อสรุป เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือเติมเต็มความต้องการ แหล่งกำเนิดของปัญหาในการให้เหตุผล คือ การย้อนไปติดตามข้อบกพร่องของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ให้ได้ หากเราตั้งเป้าหมายที่ไม่เป็นจริงหรือขัดแย้งกับเป้าหมายอื่น ๆ ที่เรามี วิธีการให้เหตุผลของเรายังคงเป็นปัญหา

2. ประเด็นปัญหา หรือปัญหาที่ต้องการแก้ไข (Question at Issue or Problem to be Solved) เมื่อใดก็ตามที่เราพยายามให้เหตุผลมักต้องมีประเด็นปัญหาที่ต้องแก้ไขเกิดขึ้น เพราะฉะนั้น ผู้ที่ให้เหตุผลควรสร้างหรือกำหนดปัญหาที่ต้องการคำตอบให้ชัดเจน หากเราไม่ชัดเจนในประเด็น ปัญหา หรือไม่ชัดเจนว่าปัญหานั้นสัมพันธ์กับเป้าหมายพื้นฐานของเราอย่างไร เราก็จะไม่สามารถหาคำตอบที่สมเหตุสมผลหรือคำตอบที่ตรงกับวัตถุประสงค์ได้ หากเราเป็นแหล่งกำเนิดของประเด็น คำถาม เราจะเป็นผู้สร้างความคลุมเครือ ความยุ่งเหยิงหรือความกระเจ่งของปัญหานั้นเอง

3. มุมมองหรือกรอบของการสรุปอ้างอิง (Point of View or Frame of Reference) เมื่อใดก็ตามที่เราให้เหตุผล เราต้องให้เหตุผลภายใต้มุมมองหรือกรอบของการสรุปอ้างอิง มุมมองหรือกรอบของการสรุปอ้างอิงนี้สร้างโดยความคิดในใจ (Mind) ข้อบกพร่องอาจจะเป็นแหล่งกำเนิดของปัญหาที่เกิดจากการสรุปอ้างอิงของเราแคบเกินไป เกร็งเกินไป หรืออาจจะอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ผิด หรือเราอาจจะไม่แม่นยำเพียงพอ หรืออาจข้อมูลมีความขัดแย้งกัน คุณภาพของการคิดจะนำไปสู่

การกระทำโดยการสรุปอ้างอิงไม่ได้เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติ แต่สร้างขึ้นจากความคิดในใจของมนุษย์ (Human Mind)

4. ข้อมูลที่ใช้ในการให้เหตุผล (The Information We use in Reasoning) เมื่อใดก็ตามที่เราให้เหตุผล เราให้เหตุผลเกี่ยวกับบางสิ่งหรือปรากฏการณ์บางอย่าง เมื่อการให้เหตุผลของเราอยู่บนหลักการใดก็ตามก็จะมีข้อบกพร่องเกิดขึ้นจากประสบการณ์ ข้อมูล หลักฐาน หรือข้อมูลดิบที่เราได้มา ข้อบกพร่องเหล่านี้มันอาจจะเป็นจุดกำเนิดของปัญหาต่าง ๆ ได้ ดังนั้นเราต้องตัดสินใจว่าประสบการณ์ ข้อมูลและหลักฐานใดที่เราจะใช้ การตัดสินใจนี้เป็นการสร้างความคิดในการทำงาน ข้อมูลนี้ไม่ได้เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ แต่สร้างขึ้นเองจากความคิดของมนุษย์เช่นกัน

5. มิติความคิดของการให้เหตุผล (The Conceptual Dimension of Our Reasoning) ทุก ๆ การให้เหตุผลต้องใช้แนวคิดหรือความคิดรวบยอด โดยแนวคิดหรือความคิดรวบยอดนี้สร้างขึ้นจากความคิดในใจ (Mind) แนวคิด ทฤษฎี หลักการ สัจพจน์หรือกฎเกณฑ์ใด ๆ ก็ตาม ที่มีข้อบกพร่องอาจจะเป็นแหล่งกำเนิดของปัญหาได้ พลังหรือความอ่อนแอทางความคิดนั้นเป็นผลโดยตรงของคุณภาพทางความคิดของเรา ความคิดรวบยอดหรือแนวคิดไม่ได้มาโดยธรรมชาติแต่ถูกสร้างจากความคิดของมนุษย์เช่นเดียวกัน

6. การตั้งสมมติฐาน - จุดเริ่มต้นของการให้เหตุผล (Assumptions - the Start Point of Reasoning) ทุก ๆ การให้เหตุผลต้องเริ่มต้นจากจุดใดจุดหนึ่งด้วยการตั้งสมมติฐาน และต้องได้มาอย่างไม่ตั้งใจ จุดเริ่มต้นของการให้เหตุผลเป็นแหล่งกำเนิดของปัญหา เราสามารถสร้างข้อสันนิษฐานบนสิ่ง ที่เราจะให้เหตุผลได้ซึ่งจุดเริ่มต้นของความคิด

7. การสรุปอ้างอิง การตีความและการสรุป (Our Inferences, Interpretations and Conclusions) การดำเนินการให้เหตุผลแต่ละขั้นตอนเรียกว่าการสรุปอ้างอิง เพื่อที่จะสร้างข้อสรุปอ้างอิงนั้นจะต้องคิดตามกระบวนการว่า "เพราะสิ่งนี้มี สิ่งนั้นจึงมี" เมื่อใดที่เราให้เหตุผลมักจะเกิดข้อบกพร่องที่อาจนำไปสู่ปัญหา เราจึงไม่สามารถอนุมานจากทุกข้อมูล ข่าวสารและสถานการณ์บางอย่างได้ เราสร้างการสรุปอ้างอิง การตีความและข้อสรุปโดยใช้ความคิดรวบยอดและข้อสันนิษฐานที่เรานำมาใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งล้วนแล้วเกิดขึ้นจากความคิดในใจเท่านั้น

8. การนำไปใช้และผลที่ตาม (Implications and Consequence) ทุกการให้เหตุผลเริ่มต้นจุดจุดหนึ่ง และดำเนินต่อไปในจุดอื่นๆ ไม่มีการให้เหตุผลใดที่คงที่ ดังนั้นการให้เหตุผลจึงมีขอบเขตแนวคิด จะเกิดตามมาหลังจากการให้เหตุผล สิ่งนี้จะเกิดขึ้นถ้าเราให้เหตุผลแนวทางนี้หรือแนวทางนั้น หรือเราตัดสินใจแบบนี้หรือแบบนั้น ผลสืบเนื่องเป็นผลของการแสดงที่ขึ้นอยู่กับการให้เหตุผล ความคิดต้อง สามารถคิดให้ออก (Figure Out) ว่าอะไรจะเกิดขึ้นจากผลของการกระทำในสถานการณ์ต่าง ๆ การคิดออกให้นี้คือ ความคิดสร้างสรรค์ ทิศนา แคมมณี และคณะ (2544 : 186 - 189) ได้นำเสนอกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังนี้

1. ตั้งเป้าหมายในการคิด
2. ระบุประเด็นในการคิด
3. ประมวลข้อมูลทั้งด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่คิดทั้งทางกว้าง ลึก และไกล
4. วิเคราะห์ จำแนก แยกแยะข้อมูล จัดหมวดหมู่ของข้อมูล และเลือกข้อมูลที่จะนำมาใช้
5. ประเมินข้อมูลที่จะใช้ในแง่ของความถูกต้อง ความเพียงพอ และความน่าเชื่อถือ
6. ใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูลเพื่อแสวงหาทางเลือกหรือคำตอบที่สมเหตุสมผลตามข้อมูลที่มี
7. เลือกทางเลือกที่เหมาะสมโดยพิจารณาถึงผลที่จะตามมาและพิจารณาถึงคุณค่าหรือความหมายที่แท้จริงของสิ่งนั้น
8. ชั่งน้ำหนักผลได้ - ผลเสีย คุณโทษ ในระยะสั้นและระยะยาว
9. ใคร่ตรง ทบทวนกลับไปมาให้รอบคอบ
10. ประเมินทางเลือกและลงความเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิด

อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์ (2556 : 14) ได้วิเคราะห์กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การกำหนดปัญหา หมายถึง การทำความเข้าใจปัญหา โดยพิจารณาเพื่อทำความเข้าใจว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง ข้อโต้แย้งหรือข้อมูลที่คลุมเครือ การรวบรวมประเด็นปัญหา การจัดลำดับ ปัญหา การกำจัดปัญหาที่อาจไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริงออกไป การแยกแยะประเด็นปัญหา รวมทั้งการนิยามความหมายของคำหรือข้อความ การนิยามปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. การรวบรวมข้อมูล หมายถึง การรวบรวมรายละเอียดที่เกี่ยวกับปัญหา ข้อโต้แย้งหรือสิ่งที่คลุมเครือจากแหล่งต่าง ๆ การพิจารณาหาประเด็นที่จะเกี่ยวข้องกับปัญหา รวมทั้งการดึงความรู้จากประสบการณ์เดิมที่มีอยู่มาใช้ การแสวงหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจากแหล่งต่าง ๆ ให้มากที่สุด เพื่อให้ครอบคลุมปัญหา โดยวิธีการรวบรวมที่จำเป็นสำหรับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ได้แก่ การสังเกต ทั้งการสังเกตด้วยตนเองและการรวบรวมข้อมูลจากการรายงานผลการสังเกตของผู้อื่น

3. การวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล พิจารณาความพอเพียงของข้อมูล และการจัดระบบของข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้จากแหล่งที่ขาดความน่าเชื่อถือจะต้อง ตัดทิ้งและเก็บข้อมูลที่น่าเชื่อถือไว้ใช้ ขณะเดียวกันต้องมีการประเมินความถูกต้องและความพอเพียงของข้อมูลที่รวบรวมได้ว่าจะนำไปสู่การอ้างอิงได้หรือไม่ในการสรุปอ้างอิง ถ้าข้อมูล

ไม่เพียงพอต้องเก็บเพิ่มเติม เมื่อข้อมูลถูกต้องและเพียงพอแล้ว จะต้องมีการจัดระบบข้อมูลที่รวบรวมได้ โดยจำแนกความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่ชัดเจนกับข้อมูลที่คลุมเครือ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกันปัญหา การระบุข้อตกลงเบื้องต้นเพื่อนำมาจัดกลุ่มและจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน

4. การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การพิจารณาแนวทางการสรุปอ้างอิงของปัญหา ข้อโต้แย้งหรือข้อมูลที่คลุมเครือ โดยการนำข้อมูลที่มีการจัดระบบแล้วมาพิจารณาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้ว่า จากข้อมูลที่ปรากฏสามารถเป็นไปได้ในทิศทางใดบ้าง เพื่อที่จะได้พิจารณาเลือกแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุดหรือการตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผลในการ อ้างอิงต่อไป

5. การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักเหตุผลหรือหลักตรรกศาสตร์ หมายถึง การพิจารณาเลือกแนวทางที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ หลังจากกำหนดแนวทางเลือกที่อาจจะเป็นไปได้ก็จะพยายามเลือกแนวทางที่เป็นไปได้มากที่สุดที่จะนำไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล การคิดอย่างมีวิจารณญาณจำเป็นต้องใช้เหตุผลที่ดีเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปอย่างสมเหตุสมผล โดยกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้การสรุปอ้างอิงเป็นไปอย่างสมเหตุสมผล คือ การใช้เหตุผลแบบอุปมานและอนุมาน หรือการสรุปอ้างอิง โดยใช้หลักตรรกศาสตร์

6. การประเมินและสรุป หมายถึง การประเมินความสมเหตุสมผลเพื่อการสรุปอ้างอิง ภายหลังจากการตัดสินใจสรุปโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ จะต้องประเมินข้อสรุปอ้างอิงว่าสมเหตุสมผลหรือไม่ รวมทั้งพิจารณาความข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือไม่ ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร ถ้าข้อมูลที่ได้รับมีการเปลี่ยนแปลงและค้นพบข้อมูลเพิ่มเติมและต้องกลับไปรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีก ครั้งเพื่อตั้งสมมติฐานและข้อสรุปอ้างอิงใหม่

สรุปได้ว่า กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มี 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การนิยามปัญหา หมายถึงการกำหนดประเด็นปัญหา โดยพิจารณาจากข้อมูล ข้อโต้แย้งเพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งการนิยามปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพราะกระตุ้นให้คนเริ่มตระหนักถึงปัญหา ข้อโต้แย้งเพื่อหาคำตอบที่สมเหตุสมผล

2. การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหาข้อโต้แย้งที่คลุมเครือ รวมทั้งการดึงข้อมูลหรือความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้ เมื่อพบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา การรวบรวมข้อมูลถือว่ามีความจำเป็นต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

3. การจัดระบบข้อมูล หมายถึงการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความเพียงพอของข้อมูล และสามารถแยกแยะข้อมูลได้ว่าข้อมูลใดเป็นความคิดเห็น ข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน

4. การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การนำข้อมูลที่จัดระบบแล้วมาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล

5. การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ หมายถึง การพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล

6. การประเมินสรุปอ้างอิง หมายถึง การประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิง รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไรหากข้อสรุปนั้นมีการเปลี่ยนแปลง หรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่

ประโยชน์ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นเป้าหมายสำคัญของการศึกษา การคิดอย่างมีวิจารณญาณจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดอย่างรอบคอบ คิดอย่างมีเหตุผล และแก้ไขปัญหาจนนำไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผลด้วยตนเอง โดยนักวิชาการและนักการศึกษาได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการเป็นผู้คิดอย่างมีวิจารณญาณไว้ดังต่อไปนี้

เคลลี (Kelly, 2001 : 78 - 78) กล่าวถึง ประโยชน์ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณในทางการเมืองไว้ดังนี้

1. การมีอิสระ (Autonomy) การมีอิสระในการปกครองตนเอง รวมไปถึงการรู้จักนำ และควบคุมตัวเอง รู้จักว่าตัวเองเป็นใคร กำลังทำอะไรอยู่และด้วยเหตุผลอะไร

2. มีความรู้ทางการเมือง (Political Literacy) หมายถึง การรู้จักออกเสียงสะท้อนความคิดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสำคัญที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน อันทำให้เราสามารถดูแลรัฐบาลให้รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายและการกระทำได้

3. มีค่านิยมทางสังคม (Social Values) คือ มีส่วนร่วมในค่านิยม ประเพณี การกระทำ ที่เป็นการรวมตัวทางสังคม และความมั่นคง ซึ่งเราพร้อมที่จะชี้ และตอบสนองต่อสิ่งที่เป็นปัญหาสำคัญของสังคม

4. การมีดุลยพินิจในวิชาชีพ (Career Consideration) คือ ความสามารถที่จะแก้ปัญหา มีความเป็นอิสระ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในอาชีพของตน

5. การมีดุลยพินิจในการกระทำ (Practical Consideration) คือ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ จะช่วยเสริมปัญญาที่จะเลือกในการดำเนินชีวิตแต่ละวันได้

พอล และเอ็ลเดอร์ (Paul and Elder, 2006 : 34 - 35) กล่าวว่าผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นจะสามารถ

1. ตั้งคำถามและปัญหาที่ตรงประเด็น และสามารถกำหนดปัญหาเหล่านั้นได้อย่างชัดเจน และแม่นยำ

2. รวบรวมและประเมินข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ใช้แนวคิดนามธรรมในการตีความข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ

3. นำไปสู่ข้อสรุปและทางออกที่ดีและมีเหตุผล สามารถทดสอบข้อมูลเพื่อยืนยันแย้งหลักเกณฑ์และมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง

4. คิดอย่างเปิดใจเปิดกว้าง

5. มีความตระหนัก สามารถประเมินผลในสิ่งที่จำเป็นต่อการตั้งสมมติฐาน การแปลความและผลลัพธ์ที่เป็นไปได้

6. ติดต่อสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพกับผู้อื่นเพื่อหาทางออกของปัญหาที่ซับซ้อนได้
 เอนนิส (Ennis. 2011 : 4 - 10) ได้อธิบายว่า ผู้ที่คิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นจะเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะสำคัญ คือ

1. สนใจว่าความเชื่อพื้นฐานและการตัดสินใจของตนนั้นถูกต้อง นั้นหมายถึง การเอาใจใส่ การทำสิ่งต่าง ๆ ให้ถูกต้อง (Getit Right) โดยประกอบด้วย

1.1 การค้นหาสมมติฐาน คำอธิบาย ข้อสรุป แผนการและแหล่งข้อมูลอื่น ๆ อย่างเปิดกว้าง

1.2 การพิจารณามุมมองของผู้อื่นมากกว่ามุมมองของตนเองอย่างจริงจัง

1.3 พยายามติดตามข่าวสาร

1.4 ใช้ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2. เอาใจใส่ เข้าใจและให้ความสำคัญของมุมมองของผู้อื่นอย่างซื่อสัตย์และชัดเจน ประกอบด้วย

2.1 การค้นหาและการรับฟังเหตุผลและมุมมองของผู้อื่น

2.2 สนใจในความหมายที่พวกเขาตั้งใจพูด เขียนหรือการสื่อสารอื่น ๆ การแสวงหาความแม่นยำของข้อมูลให้ได้มากที่สุด

2.3 ตัดสินหรือยืนยันข้อสรุปหรือประเด็นคำถาม

2.4 แสวงหาและให้เหตุผล

2.5 พิจารณา ไตร่ตรองสถานการณ์ทั้งหมด

2.6 ตระหนักถึงความเชื่อพื้นฐานของตนเองอย่างมีวิจารณญาณ

3. เอาใจใส่ทุกคน โดย

3.1 หลีกเลี่ยงการรังควานหรือทำให้ผู้อื่นสับสน คำนึงถึงความรู้สึกและระดับความเข้าใจของผู้อื่น

3.2 คำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้อื่น

ทิสนา แชมมณี (2548 ก : 304 - 305) กล่าวว่าผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณนั้นจะมีความสามารถดังนี้

1. สามารถกำหนดเป้าหมายในการคิดอย่างถูกต้อง
2. สามารถระบุประเด็นในการคิดได้อย่างชัดเจน
3. สามารถประมวลข้อมูลทั้งด้านข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นที่คิด ทั้งทางกว้าง ทางลึกและไกล
4. สามารถวิเคราะห์ข้อมูล และเลือกข้อมูลที่จะใช้ในการคิดได้
5. สามารถประเมินข้อมูลได้
6. สามารถใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูลและเสนอคำตอบหรือทางเลือกที่สมเหตุสมผลได้

7. สามารถเลือกทางเลือกหรือลงความเห็นในประเด็นที่คิดได้

สุคนธ์ สินธพานนท์ (2552 : 15) กล่าวว่า ผู้ที่คิดอย่างมีวิจารณญาณจะมีคุณลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มีความมั่นใจในการเผชิญต่อปัญหาต่าง ๆ และแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ ได้ถูกต้อง
2. สามารถตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล
3. มีบุคลิกภาพดี เป็นคนสุ่มรอบคอบ ละเอียดลออ ก่อนตัดสินใจในเรื่องใดจะต้องมีข้อมูลหลักฐานประกอบแล้ววิเคราะห์ด้วยเหตุผลก่อนตัดสินใจ
4. ทำกิจการงานต่าง ๆ ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดอย่างมีคุณภาพ เนื่องจากมีระบบความคิดอย่างเป็นขั้นตอน
5. มีทักษะในการสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี ทั้งการอ่าน เขียน ฟัง พูด
6. การพัฒนาวิธีคิดอย่างมีวิจารณญาณอยู่เสมอทำให้สติปัญญาเฉียบแหลม พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์ของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง
7. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย
8. เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานอยู่บนหลักการและเหตุผล ส่งผลให้งานสำเร็จอย่างมีคุณภาพ

บรรจง อมรชีวิน (2555 : 30) กล่าวว่า ผู้ที่คิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นคนที่มีความสามารถที่จะรู้ว่าจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลและความรู้ในข้อเท็จจริงไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างไร รวมทั้งรู้ที่จะเสาะหาแหล่งข้อมูลที่จะช่วยในการคิดของเขาได้อย่างถูกต้อง การคิดอย่างมีวิจารณญาณยังช่วยในการเชื่อมโยงต่อการให้เหตุผลและสรรค์สร้างงาน ช่วยให้ได้มาซึ่งความรู้ การปรับปรุงในเชิงทฤษฎี และความหนักแน่นกับการให้เหตุผลยามมีประเด็นข้อโต้เถียง และเรายังสามารถใช้การคิดอย่างมีวิจารณญาณต่อการเสริมสร้างกระบวนการทำงานและปรับปรุงสถาบันเชิงสังคม

และยังเป็นรากฐานไปสู่สังคมที่เป็นวิทยาศาสตร์และสังคมเสรีประชาธิปไตย เพราะวิทยาศาสตร์ต้องการการใช้เหตุผลต่อการทดลองและยืนยันทฤษฎี และสังคมประชาธิปไตยต้องการพลเมืองที่คิดอย่างมีวิจารณญาณต่อประเด็นทางสังคมที่จะส่งผลให้ผ่านดุลยพินิจของเขาต่อฝ่ายปกครองอย่างปราศจากความมีอคติและลำเอียงในยามที่ต้องพินิจเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ

จากประโยชน์ของการคิดอย่างมีวิจารณญาณดังกล่าว สรุปได้ว่า ผู้ที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณจะเป็นผู้ที่ดำเนินชีวิตตามหลักเหตุผล สามารถตั้งคำถามหรือระบุประเด็นปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ให้ความสำคัญกับการแสวงหาความรู้และติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ สามารถรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ ตีความและตัดสินใจได้อย่างรอบคอบและมีประสิทธิภาพ คิดริเริ่ม และสามารถแก้ปัญหาอย่างถูกต้องและสมเหตุสมผล รวมทั้งเป็นผู้ที่ทักษะในการสื่อสาร เปิดใจกว้าง รับฟังผู้อื่นและสนใจผลประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 89) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมหรือจากการสอนจึงเป็นการตรวจสอบความสามารถหรือความสัมฤทธิ์ผลของบุคคลว่า เรียนรู้แล้วเท่าไร มีความสามารถชนิดใด วัดด้านเนื้อหา เป็นการตรวจสอบความสามารถเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา รวมถึงพฤติกรรมความสามารถด้านต่าง ๆ เรียกการสอบแบบนี้ว่า “ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์”

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2530 : 29) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะรวมถึงความรู้ความสามารถของบุคคลอันเป็นผลมาจากการเรียนการสอนทำให้บุคคล เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ของสมรรถภาพสมอง

บุญชม ศรีสะอาด (2545 : 53) กล่าวว่า แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) หมายถึง แบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของบุคคลในด้านวิชาการซึ่งเป็นผลในการเรียนรู้สาระ และตามจุดประสงค์ของวิชา หรือเนื้อหาที่สอนนั้น โดยทั่วไปจะวัดผลสัมฤทธิ์ในวิชาต่าง ๆ ที่เรียนในโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาต่าง ๆ

สมนึก ภัททิยชนี (2546 : 73 - 97) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้ว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง แบบทดสอบที่วัดสมรรถภาพสมองด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับการเรียนรู้ที่ผ่านมาแล้ว

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะความสามารถ และประสบการณ์ของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอนและเป็นผลให้บุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านต่าง ๆ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จากการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ลักษณะของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับลักษณะของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้มีนักการศึกษาเสนอ ทฤษฎี หรือแนวคิดไว้ดังนี้ (อุทุมพร จามรมาน. 2549 : 55 - 60)

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านความจำ

ความจำ เป็นลักษณะที่สำคัญของการเรียน ความสามารถในการจำสิ่งต่าง ๆ ได้ เป็นตัวเสริมให้เกิดความรู้ความสามารถในการเรียน ความจำจึงเป็นผลสัมฤทธิ์พื้นฐานก่อนการแสดง ความสามารถในการระดับที่สูงขึ้น ซึ่งได้แก่ ความเข้าใจและการนำความรู้ไปใช้ ความสามารถในการจำ ในที่นี้ ได้แก่

- 1.1 ความสามารถในการจำคำศัพท์เฉพาะ
- 1.2 ความสามารถในการจำข้อเท็จจริง
- 1.3 ความสามารถในการจำวิธีการ
- 1.4 ความสามารถในการจำเหตุการณ์ แนวโน้ม ทิศทาง ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ
- 1.5 ความสามารถในการจำการจัดประเภท
- 1.6 ความสามารถในการจำเกณฑ์ หลักการ ความคิดเห็น
- 1.7 ความสามารถในการจำระเบียบวิธี เทคนิควิธี
- 1.8 ความสามารถในการจำข้อสรุปทั่ว ๆ ไป
- 1.9 ความสามารถในการจำทฤษฎี

2. ผลสัมฤทธิ์ด้านความเข้าใจ

ความเข้าใจเป็นความสามารถในระดับที่สูงกว่าความจำ นั่นคือ นักเรียนมีความสามารถในการเข้าใจสาระต่าง ๆ ที่ตนจำ ความเข้าใจในที่นี้คือ ความสามารถในการแปลความหมาย ความสามารถในการตีความ และความสามารถในการสรุปความและอ้างอิงต่อไปได้

2.1 การแปลความหมาย เป็นการแปลจากภาษาไทยเป็นภาษาไทย หรือภาษาจีน เป็นภาษาไทย หรือภาษาไทยเป็นภาษาจีน ความสามารถในระดับนี้เป็นการแปลความจากนามธรรม ระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่ง

2.2 การตีความ เป็นการสื่อใหม่โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ที่เคยมี เข้ามาให้อรรถาธิบายหรือสัญลักษณ์กระจ่างขึ้น เช่น ความสามารถในการตีความหมายข้อความทางกฎหมาย ออกเป็นภาษาชาวบ้าน ความสามารถในการจำความคิดที่เกี่ยวกับนโยบายการบริหารโรงเรียน ความสามารถในการแยกข้อสรุปที่เชื่อถือได้ออกจากที่เชื่อถือไม่ได้

2.3 การสรุปและอ้างอิงต่อ เป็นความสามารถในการอ่านข้อความแล้วนำมาใช้ในงานของตนอย่างถูกต้อง ความสามารถในการดึงสาระสำคัญออกมาเขียนใหม่ ความสามารถในการสอน แทรกข้อความตามช่องว่างที่เว้น

3. ผลสัมฤทธิ์ด้านการนำไปใช้

ความสามารถในการนำความรู้ที่ได้เรียนไปแล้ว ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้ ถือว่าเป็นการบรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการนำไปใช้ การนำไปใช้ในสภาพที่ตนเคยทำได้ ถือว่าเป็นความสามารถในการจำ การนำไปใช้ในที่นี้จึงเน้นที่สถานการณ์ใหม่ที่ตนยังไม่ได้พบ แต่สามารถนำความรู้ของตนไปแก้ปัญหาหรือไปปรับวิธีการเก่าให้ดีกว่าเดิม

4. ผลสัมฤทธิ์ด้านการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เป็นการแยกแยะเนื้อหาให้เป็นส่วนย่อย แล้วระบุความสัมพันธ์ของส่วนย่อยส่วนย่อยกับส่วนใหญ่ การวิเคราะห์ที่จัดอยู่ในความสามารถระดับต่ำ ได้แก่ การวิเคราะห์นามธรรมที่ไม่ยุ่งยาก ตรงไปตรงมา ส่วนการวิเคราะห์ที่จัดอยู่ในความสามารถที่จัดอยู่ในความสามารถระดับต่ำ ได้แก่

4.1 การวิเคราะห์ส่วนย่อย ๆ ได้แก่ การวิเคราะห์คำและประเภทของคำในบทเรียน เช่น นับจำนวนคำนามในบทความ

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ เช่น การระบุว่า ก กับ ข สัมพันธ์กันอย่างไร ด้วยเหตุผลหรือหลักฐานอะไรบ้าง

4.3 การวิเคราะห์หลักการจัดระเบียบ เช่น การวิเคราะห์ข้อบังคับในห้องเรียน

5. ผลสัมฤทธิ์ด้านการสังเคราะห์

การสังเคราะห์เป็นการนำสิ่งที่วิเคราะห์มาผสมผสานใหม่ เป็นเรื่องใหญ่ รูปใหม่ สิ่งใหม่ ตัวอย่างเช่น งานเขียนของนักเรียนซึ่งใช้ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา สาระ ผสมผสานกับการวิเคราะห์ และการประยุกต์ใช้มาจัดทำเป็นผลงานใหม่ของนักเรียน ซึ่งมีความคิดของตน และมีข้อความที่สมบูรณ์ การสังเคราะห์ในที่นี้จะเห็นว่าจะหมายถึง ผลงานใหม่ เช่น

5.1 การสังเคราะห์ที่ใช้ผลงานเพื่อสื่อความหมายเฉพาะอย่าง เช่น งานเขียนของนักเรียน

5.2 การสังเคราะห์ที่ให้ผลงานเพื่อการนำไปปฏิบัติ เช่น แผนงาน โครงการ วิธีการ

5.3 การสังเคราะห์ที่ให้ข้อสรุป แนวคิด ทฤษฎีที่ระบุความสัมพันธ์ของนามธรรมใหม่ เช่น การพัฒนาแนวคิด ปรัชญา ทฤษฎีใหม่ เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็กไทย

6. ผลสัมฤทธิ์ด้านการประเมิน

ความสามารถในการประเมินเพื่อให้ได้คุณค่าบางอย่าง ถือว่าเป็นขั้นสุดท้ายของการพัฒนาตามมองของนักเรียน ความสามารถในการประเมินเป็นผลจากความสามารถในการจำ เข้าใจ ประยุกต์วิธี วิเคราะห์ และสังเคราะห์ โดยที่ผู้ประเมินนำความรู้ดังกล่าวที่ได้สะสมไว้มาประมวลเข้าด้วยกัน แสวงหาเกณฑ์มาประกอบเพื่อให้เกิดผลประเมิน การประเมินเป็นการตัดสินคุณค่าของงาน คำตอบ วิธีการ เนื้อหาสาระ ลักษณะคน ตัว สิ่งของ โดยใช้เกณฑ์และมาตรฐานเพื่อวัด

ความถูกต้อง ความมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ คุณภาพ ความสอดคล้อง ความประหยัด ความพึงพอใจ ความคุ้มค่า การประเมินเป็นการนำความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์มาใช้ โดยเพิ่มเกณฑ์ประเมินเข้าไปด้วย เกณฑ์ในการประเมินมี 2 ประเภท คือ

6.1 การประเมินโดยใช้เกณฑ์ภายใน

เกณฑ์ภายใน คือ ความคิดเห็น ประสพการณ์ ความรู้ของตัวเอง เป็นเหตุผลในการตัดสินใจ เช่น การพิจารณาผลงานของนักเรียน โดยอาศัยความคิดเห็นของครูเป็นหลัก

6.2 การประเมินโดยใช้หลักเกณฑ์ภายนอก

เกณฑ์ภายนอก คือ หลักฐาน เอกสาร ข้อพิสูจน์ ข้อเท็จจริง วิธีการปฏิบัติในสังคม วิธีการในสาขาวิชา เช่น การพิจารณาผลงานของนักเรียน โดยใช้เกณฑ์ของครูคนอื่นผนวกกับเกณฑ์ของโรงเรียนอื่น

การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง

การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง เป็นการวัดผลที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างผู้เรียน และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนมีหลากหลาย เช่น กิจกรรมภาคสนาม กิจกรรมสำรวจ กิจกรรมทดลอง และกิจกรรมการค้นคว้า ซึ่งในการจัดกิจกรรมเหล่านั้น ควรคำนึงถึงว่าผู้เรียนแต่ละคนมีศักยภาพแตกต่างกันด้วย ในการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริงจะมีประสิทธิภาพ ควรมีการประเมินหลาย ๆ ด้าน และหลากหลายวิธี

กรมวิชาการ (2545 ข : 159) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง มีลักษณะดังนี้

1. การวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง มีลักษณะที่สำคัญ คือ ใช้วิธีประเมินการคิดที่ซับซ้อน ความสามารถในการปฏิบัติงานและศักยภาพของผู้เรียนมากกว่าที่จะประเมินด้านความรู้ ความจำ
2. เป็นการประเมินความสามารถของผู้เรียน เพื่อที่จะวินิจฉัยผู้เรียนในส่วนที่ควรส่งเสริม และในส่วนที่ควรแก้ไข
3. เป็นการประเมินที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินงานของตนเองและของเพื่อนร่วมห้อง เพื่อให้รู้จักตนเองและเกิดการยอมรับในผลงานของผู้อื่น
4. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการเรียนการสอนและการวางแผนของผู้สอนว่า สามารถสนองต่อความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของผู้เรียนหรือไม่
5. ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่ชีวิตจริง
6. ประเมินด้านต่าง ๆ ด้วยวิธีที่หลากหลายในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

จากการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง การมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยพิจารณาจากคะแนนสอบที่กำหนดให้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

แมนไซ (Mansi, 2004 : 1111) ได้ศึกษาการให้เหตุผลและข้อพิสูจน์เกี่ยวกับเรขาคณิตในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่าเมื่อเปรียบเทียบทฤษฎีของ Piaget และ Van Hiele การมีเหตุผลเกี่ยวกับความพร้อมในการพิสูจน์อย่างเป็นทางการ นักเรียนไม่ได้เป็นเครื่องหมายที่เพียงพอกับระดับทฤษฎีของ Van Hiele เพื่อที่จะสำเร็จในการเรียนคณิตศาสตร์การค้นคว้าเพิ่มเติมแสดงให้เห็นว่าการทดสอบเรขาคณิตทั่ว ๆ ไปและความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวข้องกับการพิสูจน์ทางเรขาคณิตเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลได้ การสอนของครูมีผลต่อการเรียนเรขาคณิตของนักเรียน ครูผู้สอนจะสามารถช่วยเหลือนักเรียนในการปรับปรุงทักษะการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และเรขาคณิตของนักเรียนเพื่อผลสำเร็จและความเข้าใจในการเรียนการสอนให้มากขึ้น

ชิโทคาส (Chikotas, 2005 : 131 - 137) ได้ศึกษาเรื่อง การเรียนรู้จากปัญหาเป็นฐานในการศึกษาของพยาบาลฝึกหัด รวมถึงการฝึกหัดในคลินิกจากมุมมองของผู้ฝึกหัดของนักศึกษาพยาบาลจำนวน 13 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความพึงพอใจการฝึกหัดวิชาชีพของพวกเขาในคลินิกโดยพวกเขายอมรับว่า ความชำนาญของการทำงานในคลินิกนั้นมาจากการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ซึ่งมีประโยชน์มาก (PBL เป็นหลักที่ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง) และพบว่าข้อมูลของ บทเรียนต่าง ๆ ที่ได้จากห้องเรียนที่มีการใช้ หลักสูตร PBL เข้าไปสอนสามารถนำข้อมูลนั้นไปประยุกต์ในวิชาชีพพยาบาลได้จริง รวมไปถึงการพัฒนาความสามารถในการวินิจฉัยโรคของคนไข้ในคลินิก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลยังสนับสนุนว่า หลักสูตร PBL นี้คือการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงของผู้เรียน และเป็นการเรียนรู้ที่ต้องใช้เวลาตลอดชีวิต จากมุมมองของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นและเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดี ระหว่างการใช้หลักสูตร PBL กับการฝึกหัดวิชาชีพในคลินิกของพยาบาลฝึกหัด

เฮสเตอร์เบิร์ก (Hesterberg, 2005 : 347) ได้ศึกษาการประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในหลักสูตรฝึกหัดประสิทธิภาพของการกระทำด้วยตนเองการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการประเมินพัฒนาการทางด้านความซำราญของนักเรียนที่ใช้หลักสูตร PBL จำนวน 39 คน และนักเรียนที่ไม่ใช้หลักสูตร PBL จำนวน 53 คน ผลการศึกษาพบว่า PBL ให้ประโยชน์อย่างมากในการศึกษานักเรียนที่เรียนในหลักสูตร PBL กว่า 75 % มีความต้องการได้เกรด A ในทุกวิชาที่เรียนและต้องการใช้เวลาในการศึกษาบทเรียนในแต่ละสัปดาห์เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเรียนมากกว่า ส่วนนักเรียนที่ไม่ใช้หลักสูตร PBL จะมีความต้องการเพียง 60 % เท่านั้น แต่ผลคะแนนการทำแบบทดสอบการคิดอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มนักเรียนที่ใช้หลักสูตร PBL ไม่มากไปกว่า

นักเรียนที่ไม่ใช้หลักสูตร PBL อย่างไรก็ตามการเก็บรวบรวมข้อมูลนี้น้อยเกินไปที่จะนำไปพิสูจน์อะไรได้ตัวอย่างแม่นยำ

งานวิจัยในประเทศ

พรทิพย์ ฤกษ์สมโภชน์ (2550 : 87) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์และการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค กลุ่มเกมแข่งขัน (TGT) กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค กลุ่มเกมแข่งขัน (TGT) มีความแตกต่างกับนักเรียนที่ได้ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค กลุ่มเกมแข่งขัน (TGT) แล้วทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบปกติ เมื่อได้รับการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบทำให้มีเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค กลุ่มเกมแข่งขัน (TGT) มีค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าค่าเฉลี่ยเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบปกติ การจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ ทำให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค กลุ่มเกมแข่งขัน (TGT) มีค่าเฉลี่ยการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ยการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้การเรียนแบบปกติ

รัชนิวรรณ สุขเสนา (2550 : 127) ได้เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง บทประยุกต์ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการเรียนรู้ตามคู่มือครูจากผลการเปรียบเทียบพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความพึงพอใจมากเมื่อเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีค่าเฉลี่ย 4.35 และมีความพึงพอใจมากเมื่อเรียนเรียนรู้ตามคู่มือครูมีค่าเฉลี่ย 4.28 ซึ่งนักเรียนที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สามารถคงทนความรู้หลังเรียนได้ทั้งหมด ส่วนนักเรียนที่เรียนรู้ตามคู่มือครู สามารถคงทนความรู้ได้น้อยกว่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน

วีระชัย เจริญวัฒนะตระกูล (2550 : 66 - 67) ได้ศึกษาผลการใช้การเรียนแบบร่วมมือเทคนิค TGT เน้นกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผลการศึกษาพบว่า เมื่อใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีทักษะกระบวนการ แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT ที่เน้นกระบวนการแก้ปัญหา ทางคณิตศาสตร์ดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 31.46 คิดเป็นร้อยละ 78.72 เมื่อนำมาจำแนกตามขั้นตอน กระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ 4 ขั้นตอนตามแนวของโพลยา นักเรียนมีขั้นตอนของการทำ ความเข้าใจอยู่ในระดับดีเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 90.64 มีขั้นตอนวางแผนและขั้นตอนดำเนินการ อยู่ในระดับดีมาก คิดเป็นร้อยละ 77.13 และ 75.85 และมีขั้นตอนตรวจสอบอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 71.28

กาญจนา กาบทอง (2552 : 102) ได้พัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหาการบวก ลบ คูณ หารเศษส่วนโดยใช้ชุดกิจกรรมประกอบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 1 ผลการพัฒนาพบว่า นักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุดกิจกรรม ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียน มีทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ดี คิดเป็นร้อยละ 82.99 นักเรียนมีพัฒนาการเรียนรู้ทุกคน ก่อนข้างมาก คิดเป็นร้อยละ 68.47 มีความพอใจมากที่สุดที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ ชุดกิจกรรม ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา

อารีรัตน์ สิริ (2552 : 77) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนของการเรียนรู้ ทางคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ TGT เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนวัดศรีคงเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 พบว่า นักเรียนที่เรียน โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ TGT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่า เกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีเจตคติเห็นด้วยมากที่สุด ต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ TGT ในรูปแบบ การเรียนที่มีความทันสมัยเหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพการณ์ปัจจุบัน และในภาพรวมนักเรียน มีเจตคติเห็นด้วยมากที่สุดต่อการเรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ TGT เรื่องเศษส่วน และนักเรียน มีความคงทนของการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ โดยดูจากเมื่อนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนชุดเดิมมาทดสอบวัดความคงทนของการเรียนรู้หลังจากทดสอบหลังเรียนผ่านไป 2 สัปดาห์ มีคะแนนเฉลี่ยทั้ง 2 ครั้ง ไม่แตกต่างกัน

อภิญา ขอระสี (2552 : 70) ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการพัฒนา พบว่าผลการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ ทั้ง 4 ชุดประกอบด้วยชุดการแก้ปัญหานั้น ชุดตรวจดูความคุ้มค่า

ชุดค้นหาลำคิด ชุดสะกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจุดประสงค์การเรียนรู้ของชุดกิจกรรม เนื้อหาของชุดกิจกรรมสื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล ในภาพรวมมีความเหมาะสมมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 4.00 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.29 ผลการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ มีประสิทธิภาพ 79.87 / 77.08 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 75 / 75 และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังใช้ชุดกิจกรรมสูงกว่าก่อนใช้ชุดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อุษา จันทร (2552 : 103 - 105) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่เน้นทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์ พบว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่อง การหาร โดยใช้รูปแบบแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่เน้นทักษะ/กระบวนการทางคณิตศาสตร์ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร้อยละ 83.46 ร้อยละ 80 ของนักเรียนทั้งหมด มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ร้อยละ 70 ขึ้นไป เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จะเห็นได้ว่านักเรียนยังเกิดทักษะการแก้ปัญหา การให้เหตุผล การสื่อสาร การสื่อความหมาย และนำเสนอ และเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์ โดยสังเกตจากนักเรียนสามารถแสดงวิธีคิดแก้ปัญหของตนเองได้ กล่าวเสนอวิธีการแก้ปัญหของตนเองต่อกลุ่ม สื่อความหมายด้วยการวาดภาพ เขียนแผนภูมิกิ่งไม้ เขียนประโยคสัญลักษณ์ได้แสดงว่ารู้จักการเชื่อมโยงและสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์ ด้านกระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ยังเกิดกับนักเรียนน้อย

ชนกนาถ อาจยะศรี (2553 : 102) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่าง การจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม The Geometer's Sketchpad (GSP) และ โปรแกรมเครื่องคิดคำนวณเชิงกราฟ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้โปรแกรม (GSP) กับโปรแกรมเครื่องคิดคำนวณเชิงกราฟ มีคะแนนค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ทั้ง 2 วิธีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม (GSP) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรมเครื่องคิดคำนวณเชิงกราฟ มีคะแนนค่าเฉลี่ยของเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์หลังเรียนทั้ง 2 วิธี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนที่เรียนเรื่องการแปลงทางเรขาคณิตด้วยโปรแกรม (GSP) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนคณิตศาสตร์สูงกว่าการเรียนรู้อยู่โดยใช้โปรแกรมเครื่องคิดคำนวณเชิงกราฟ

ประทีป สุขพิมล (2554 : 76) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ CIPPA และรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

เรื่อง ทศนิยมและเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ CIPPA และรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT แล้วมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และมีทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกัน และมีทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไม่แตกต่างกัน

วาริ ษณะคดี (2553 : 121) ได้พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบสอนแนะให้รู้คิด ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการให้เหตุผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบสอนแนะให้รู้คิด ร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความสามารถในการให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ของคะแนนเต็มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 71.3 และ 79.83 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โสภภาพรณ เวชากุล (2553 : 46) ได้ศึกษาศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปรผัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปรผัน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพัชชา ปาทา (2554 : 82) ได้ศึกษาการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TGT และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค TGT และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้ง 2 แบบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์จากการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 แบบ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุพันธุ์ วิเศษวุฒิ (2554 : 113 - 114) ได้พัฒนาสื่อประสม โครงการ RMU-eDL เรื่อง Microsoft PowerPoint 2007 ประกอบรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการพัฒนา พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ของสื่อประสมที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ E1/E2 เท่ากับ 80.00/82.56 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นหลังเรียนด้วยสื่อประสมประกอบรูปแบบการเรียนรู้แบบใช้

ปัญหาเป็นฐาน มีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 75.46 นักเรียนมีความพึงพอใจหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สื่อประสม โครงการ RMU-eDL เรื่อง Microsoft PowerPoint 2007 ประกอบรูปแบบการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.62

สาคร สียงนอก (2556 : 154 - 157) ได้พัฒนาแบบวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า แบบวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ทั้ง 5 ฉบับที่พัฒนาขึ้นมา มีค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบวัดตั้งแต่ 0.80 - 1.00 แบบวัดความสามารถในการแก้ปัญหา มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.39 - 0.67 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.53 - 0.76 มีความเชื่อมั่น 0.86 แบบวัดความสามารถในการให้เหตุผล มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.45 - 0.59 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40 - 0.87 มีความเชื่อมั่น 0.89 แบบวัดความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายและการนำเสนอ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.32 - 0.53 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.44 - 0.81 มีความเชื่อมั่น 0.91 แบบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ต่างๆทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.30 - 0.81 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.40 - 0.73 มีความเชื่อมั่น 0.93 แบบวัดความสามารถด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.46 - 0.59 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.57 - 0.71 มีความเชื่อมั่น 0.95 นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาสูง ร้อยละ 29.94 มีความสามารถในการให้เหตุผลสูง ร้อยละ 35.49 มีความสามารถในการสื่อสาร สื่อความหมายและการนำเสนอปานกลาง ร้อยละ 34.57 มีความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเชื่อมโยงคณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่นๆ ปานกลาง ร้อยละ 50 มีความสามารถด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ปานกลาง ร้อยละ 44.75

ยุทธชัย ไชยคาภา (2557 : 86 - 87) ได้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง วงกลมเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผสมผสานทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์กับแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการพัฒนาพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นมา มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.61/77.63 มีค่าดัชนีประสิทธิผลจากการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยผสมผสานทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์กับแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานเท่ากับ 0.6028 มีความก้าวหน้าทางการเรียนร้อยละ 60.28 และนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยผสมผสานทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์กับแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถการให้เหตุผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยข้างต้นจะเห็นว่าการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เกิดผลดีต่อ นักเรียนหลายอย่าง เช่น สามารถค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองและ สามารถนำไปประยุกต์ใช้

ในชีวิตประจำวันและสามารถนำไปใช้ได้ทุกระดับชั้น ผู้วิจัยเห็นว่าการนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มาประยุกต์ใช้ในการเรียนวิชางานปรับอากาศยานยนต์ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงจะทำให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอท่าใหม่ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี จำนวน 198 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุกิม อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากโรงเรียนมัธยมวัดเขาสุกิม มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 50 คน แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน ห้องละ 25 คน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด วิเคราะห์ผู้เรียน

1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 20 ชั่วโมง

1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู แบ่งออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายสำคัญของประเทศไทย จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ประเพณีวัฒนธรรมและภูมิปัญญา จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ดังนี้

- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พลเมืองดี จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง การใช้สิทธิและหน้าที่ จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง การใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง การเมืองการปกครอง จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้ จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7 เรื่อง กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย จำนวน 2 ชั่วโมง
- แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 10 เรื่อง ภูมิปัญญาไทย จำนวน 2 ชั่วโมง

ตาราง 1 วิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ วิชาสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ชื่อหน่วย	แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐาน/ตัวชี้วัด	ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	เวลา
1. กฎหมายสำคัญของประเทศไทย	กฎหมายอาญาที่ควรรู้	ส 2.1 ม.3/2	- นิยามปัญหา	2 ชม.
	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	ส 2.1 ม.3/2	- รวบรวมข้อมูล	2 ชม.
			- จัดระบบข้อมูล	
	กฎหมายที่ประชาชนควรรู้	ส 2.1 ม.3/2	- ตั้งสมมติฐาน	2 ชม.
			- สรุปอ้างอิง	

ตาราง 1 (ต่อ)

ชื่อหน่วย	แผนการจัดการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	ทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	เวลา
	รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย	ส 2.2 ม.3/1	- ประเมินสรุปอ้างอิง	2 ชม.
2. ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญา	ประเพณีและวัฒนธรรม ไทย	ส 2.1 ม.3/3	- นิยามปัญหา - รวบรวมข้อมูล - จัดระบบข้อมูล	2 ชม.
	ภูมิปัญญาไทย	ส 2.1 ม.3/3	- ตั้งสมมติฐาน - สรุปอ้างอิง - ประเมินสรุปอ้างอิง	2 ชม.
3. พลเมืองดี ในสังคม ประชาธิปไตย	พลเมืองดี	ส 2.1 ม.3/2	- นิยามปัญหา	2 ชม.
	การใช้สิทธิและหน้าที่	ส 2.1 ม.3/2	- รวบรวมข้อมูล	2 ชม.
	การใช้เสรีภาพ อย่างรับผิดชอบ	ส 2.1 ม.3/2	- จัดระบบข้อมูล	2 ชม.
	การเมืองการปกครอง	ส 2.2 ม.3/1	- ตั้งสมมติฐาน	2 ชม.
รวม				20 ชม.

1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม
แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขปรับปรุง ในเรื่องวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ
การวัดและประเมินผลและการสร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบด้วยการออกแบบการสร้างแบบทดสอบ
(Test Blueprint) เพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ตามคำแนะนำของที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่านเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้
เกี่ยวกับสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและ
ประเมินผลการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินตามวิธีของลิเคอร์ต (Likert) เป็นแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 107) ได้กำหนดคะแนนการประเมิน ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

1.6 วิเคราะห์ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน แล้วเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพตามคะแนนเฉลี่ย ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมปานกลาง
- 1.50 - 2.50 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง มีคุณภาพความเหมาะสมน้อยที่สุด

โดยกำหนดให้คะแนนเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์คุณภาพความเหมาะสมที่ยอมรับว่าแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้ได้ ซึ่งจากผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.71 ระดับคุณภาพความเหมาะสมมากที่สุดและแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู มีคะแนนรวมเฉลี่ย 4.62 ระดับคุณภาพความเหมาะสมมาก

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วจำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้พลเมืองดี แผนการจัดการเรียนรู้กฎหมายอาญาที่ควรรู้และแผนการจัดการเรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรมไทย จำนวน 6 ชั่วโมงไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโรงเรียนสะพานเลื้อกวิทยาคม จำนวน 33 คน โดยขอความอนุเคราะห์ให้คาบกิจกรรมลดเวลาเรียน - เพิ่มเวลารู้ คาบที่ 7 - 8 ของวันพฤหัสบดี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของเวลา ภาษา เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผ่านการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้มีความถูกต้องเหมาะสมอย่างสมบูรณ์ ก่อนนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการสร้างแบบสอบถามวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.2 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.3 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้และความสอดคล้องของข้อคำถามกับประเด็นที่วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

2.4 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ถือว่าเป็นข้อคำถามที่มีความสอดคล้องเหมาะสมและจากการวิเคราะห์พบว่าข้อคำถามของแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ ข้อสอบทุกข้อเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ แล้วคัดเลือกข้อ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.69

2.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสะพานเหล็กวิทยาคม จำนวน 33 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543 : 125) และจากการวิเคราะห์พบว่า แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณมีค่าความเชื่อมั่น 0.86 แสดงว่าเป็นแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูงเหมาะสมในการนำไปใช้เป็นแบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้

2.6 จัดพิมพ์แบบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการขั้นตอนดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1.1 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานและตัวชี้วัด สาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.1.2 ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom's Taxonomy) เกี่ยวกับการใช้คำถามตามระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน บลูมได้แบ่งระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็น 6 ระดับดังนี้ 1) ระดับความรู้ความจำ (Knowledge) 2) ระดับความเข้าใจ (Comprehension) 3) ระดับการนำความรู้

ไปประยุกต์ใช้ (Application) 4) ระดับการวิเคราะห์ (Analysis) 5) ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) และ 6) ระดับการประเมินค่า (Evaluation)

3.1.3 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชนิด 4 ตัวเลือก จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.1.4 ศึกษาเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากหนังสือเรียน วิชาสังคมศึกษาพื้นฐาน และเอกสารอื่น ๆ

3.2 สร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตรโดยยึดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวิธีการดังนี้

3.2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพิจารณาเนื้อหาสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ใช้ในการพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.2.2 กำหนดพฤติกรรมที่ต้องการวัดตามทฤษฎีทั้ง 6 ระดับ ของบลูม (Bloom, 1958 : 166) ดังนี้ ระดับความเข้าใจ ระดับการนำไปใช้ ระดับการวิเคราะห์ ระดับการสังเคราะห์ และระดับการประเมินค่า

3.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแบบปรนัยชนิด เลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

3.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องของภาษาที่ใช้โดยพิจารณาดัชนีความสอดคล้องของข้อทดสอบ และพฤติกรรมที่ต้องการวัดความสามารถ

3.6 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence : IOC) โดยพิจารณาข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ถือว่าเป็นข้อสอบที่มีความสอดคล้อง และจากการวิเคราะห์พบว่า ข้อสอบทุกข้อมีค่า IOC เท่ากับ 1.00

3.7 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนโรงเรียนสะพานเลือกวิทยาคม จำนวน 33 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนก

ของข้อสอบเป็นรายข้อโดยพิจารณาข้อทดสอบที่มีความยากง่ายอยู่ในเกณฑ์ 0.20 - 0.80 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ 0.20 ขึ้นไปจำนวน 40 ข้อ และจากการวิเคราะห์หาความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.28 - 0.69 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.38 - 0.52

3.8 นำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น ซึ่งจากผลการวิเคราะห์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

3.9 จัดพิมพ์แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 20 ชั่วโมง
2. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู จำนวน 20 ชั่วโมง
3. แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย จำนวน 40 ข้อ
4. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย จำนวน 40 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) โดยผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัย แบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (Nonrandomized Control Group Pre - test Design)

ตาราง 2 แบบแผนการวิจัย แบบมีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	ก่อนทดลอง	ทดลอง	หลังทดลอง
E	T ₁	X	T ₂
C	T ₁	~ X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

E แทน กลุ่มทดลอง

C แทน กลุ่มควบคุม

T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง

T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง

X แทน การดำเนินการทดลองโดยจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

~ X แทน การดำเนินการทดลองโดยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. ดำเนินการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบสอบถามวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา จำนวน 40 ข้อ
3. ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย โดยใช้เวลาในการจัดการเรียน จำนวน 20 ชั่วโมง

ตาราง 3 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ลำดับที่	แผนการจัดการเรียนรู้	วิธีการจัดการเรียนรู้	วัน เดือน ปี	รวม (ชั่วโมง)
	กฎหมายอาญาที่ควรรู้	PBL	8 ต.ค. 2561	1
1	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	คู่มือครู	9 ต.ค. 2561	1
			10 ต.ค. 2561	1
			11 ต.ค. 2561	1

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับที่	แผนการจัดการเรียนรู้	วิธีการจัดการเรียนรู้	วัน เดือน ปี	รวม (ชั่วโมง)
2	กฎหมายที่ประชาชน ควรรู้	PBL คู่มือครู	10 ต.ค. 2561	1
			12 ต.ค. 2561	1
			10 ต.ค. 2561	1
			12 ต.ค. 2561	1
3	กฎหมายอาญาที่ควรรู้ กฎหมายแพ่งและ พาณิชย์	PBL คู่มือครู	15 ต.ค. 2561	1
			16 ต.ค. 2561	1
			15 ต.ค. 2561	1
			16 ต.ค. 2561	1
4	กฎหมายที่ประชาชน ควรรู้	PBL คู่มือครู	19 ต.ค. 2561	1
			22 ต.ค. 2561	1
			22 ต.ค. 2561	1
			22 ต.ค. 2561	1
5	ประเพณีและ วัฒนธรรมไทย	PBL คู่มือครู	23 ต.ค. 2561	1
			23 ต.ค. 2561	1
			23 ต.ค. 2561	1
			24 ต.ค. 2561	1
6	ประเพณีและ วัฒนธรรมไทย	PBL คู่มือครู	29 ต.ค. 2561	1
			2 พ.ย. 2561	1
			2 พ.ย. 2561	1
			2 พ.ย. 2561	1
7	พลเมืองดี การใช้สิทธิและหน้าที่	PBL คู่มือครู	5 พ.ย. 2561	1
			6 พ.ย. 2561	1
			5 พ.ย. 2561	1
			6 พ.ย. 2561	1
8	การใช้เสรีภาพ อย่างรับผิดชอบ	PBL คู่มือครู	7 พ.ย. 2561	1
			12 พ.ย. 2561	1
			12 พ.ย. 2561	1
			12 พ.ย. 2561	1

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับที่	แผนการจัดการเรียนรู้	วิธีการจัดการเรียนรู้	วัน เดือน ปี	รวม (ชั่วโมง)
9	พลเมืองดี การใช้สิทธิและหน้าที่	PBL	14 พ.ย. 2561	1
		คู่มือครู	16 พ.ย. 2561	1
			14 พ.ย. 2561	1
			16 พ.ย. 2561	1
10	การใช้เสรีภาพ อย่างรับผิดชอบ	PBL	19 พ.ย. 2561	1
		คู่มือครู	20 พ.ย. 2561	1
			19 พ.ย. 2561	1
			20 พ.ย. 2561	1
รวม				40

4. ดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบสอบถามวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาฉบับละ 40 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำคะแนนจากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์
2. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยใช้ (t-test for Dependent Samples)
3. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มมือครูโดยใช้ (t-test for Dependent Samples)
4. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มมือครูโดยใช้ (t-test for Independent Samples)
5. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มมือครูโดยใช้ (t-test for Independent Samples)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าเฉลี่ย (Percentage)
 - 1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
 - 2.1 IOC ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence)
 - 2.2 P (ค่าความยาก), r (ค่าอำนาจจำแนก)
 - 2.3 ความเชื่อมั่น (Reliability)
3. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบสมมติฐาน
 - 3.1 t-test for Dependent Samples
 - 3.2 t-test for Independent Samples

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	การทดสอบที (t-test)
$\sum D$	แทน	ผลรวมผลต่างคะแนนหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียน
$\sum D^2$	แทน	ผลรวมผลต่างคะแนนหลังเรียนกับคะแนนก่อนเรียนยกกำลัง 2
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็น
**	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ .01

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ตาราง 4 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

กลุ่มทดลอง (PBL)	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t	p
ก่อนเรียน	25	40	20.72	3.00	99	1,221	3.38	0.00**
หลังเรียน	25	40	24.68	5.63				

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 แสดงว่า คะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานก่อนและหลังการเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.72 และ 24.68 และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.00 และ 5.63 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ตาราง 5 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มทดลอง (คู่มือครู)	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ΣD	ΣD^2	t	p
ก่อนเรียน	25	40	20.76	3.94	42	502	1.98	0.00**
หลังเรียน	25	40	22.44	4.20				

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 แสดงว่า คะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูก่อนและหลังการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20.76 และ 22.44 และมีความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.94 และ 4.20 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ตาราง 6 แสดงการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
หลังเรียน						
กลุ่มทดลอง (PBL)	25	40	24.68	5.63	1.52	0.00**
กลุ่มควบคุม (คู่มือครู)	25	40	22.44	4.20		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 แสดงว่า คะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของกลุ่มทดลอง (PBL) มีคะแนนเฉลี่ย 20.72 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน มีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.00 คะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของกลุ่มควบคุม (คู่มือครู) มีคะแนนเฉลี่ย 20.76 มีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.94 คะแนน แสดงว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ตาราง 7 แสดงการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มตัวอย่าง	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	p
หลังเรียน						
กลุ่มทดลอง (PBL)	25	40	28.04	4.61	3.72	0.00**
กลุ่มควบคุม (คู่มือครู)	25	40	22.36	4.82		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 7 แสดงว่า คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ย 28.04 จากคะแนนเต็ม 40 คะแนนมีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.61 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของกลุ่มควบคุม (คู่มือครู) มีคะแนนเฉลี่ย 22.36 มีความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.82 คะแนน แสดงว่า นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนรู้ด้วยจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปสาระสำคัญและผลการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการดำเนินงาน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอท่าใหม่ สังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จำนวน 3 โรงเรียน จำนวน 198 คน

2. **กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย** เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุทิม อำเภอบางบาล จังหวัดจันทบุรี ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ด้วยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เนื่องจากโรงเรียนมัธยมวัดเขาสุทิม มีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 50 คน แบ่งเป็น 2 ห้องเรียน ห้องละ 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 20 ชั่วโมง
2. แผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู จำนวน 20 ชั่วโมง
3. แบบสอบถามวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย จำนวน 40 ข้อ
4. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หน่วยการเรียนรู้เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย จำนวน 40 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทดลองสอนด้วยตนเองโดยการทำการทดลองสอนกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมดังต่อไปนี้

1. ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้
2. ดำเนินการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณจำนวน 40 ข้อ
3. ดำเนินการทดสอบก่อนการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษาจำนวน 40 ข้อ
4. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เวลาในการจัดการเรียน จำนวน 20 ชั่วโมง
5. ดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 40 ข้อ

6. ดำเนินการทดสอบหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา จำนวน 40 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำคะแนนจากการเก็บรวบรวมข้อมูล มาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์
2. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานโดยใช้ (t-test for Dependent Samples)
3. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูโดยใช้ (t-test for dependent Samples)
4. เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูโดยใช้ (t-test for Independent Samples)
5. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูโดยใช้ (t-test for Independent Samples)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อภิปรายผลได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เป็นผลเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็น 3 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 กฎหมายสำคัญของประเทศไทย จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ประเพณี วัฒนธรรมและภูมิปัญญา จำนวน 2 แผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้นจำนวน 10 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ดังนี้ เริ่มจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6 ขั้นตอนสำคัญ เริ่มจาก (1) กำหนดปัญหา โดยการจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมองเห็นปัญหา สามารถกำหนดสิ่งที่เป็นปัญหาที่ผู้เรียนอยากรู้ อยากเรียนเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบ (2) ทำความเข้าใจกับปัญหา เป็นปัญหาที่ต้องการเรียนรู้ และสามารถอธิบายสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาได้ (3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองด้วยวิธีการหลากหลาย (4) สังเคราะห์ความรู้ ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (5) สรุปและประเมินค่าหาคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่ม สรุปผลงานตนเอง และประเมินว่าผลงานว่าข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสม หรือไม่เพียงใด โดยพยายามตรวจสอบแนวคิดภายในกลุ่มของตนเองอย่างอิสระ ทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง (6) นำเสนอและประเมินงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้ และนำเสนอเป็นผลงานรูปแบบที่หลากหลาย ผู้เรียนทุกกลุ่ม รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องกับปัญหาร่วมกัน ประเมินผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับพินดา ชาติยาภา (2560 : 82) ได้นำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อศึกษา เรื่องการพัฒนาการคิดวิจารณญาณของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) มีคะแนนความสามารถทางการคิดวิจารณญาณของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 37.16 สูงกว่าก่อนเรียนเท่ากับ 23.20 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 28.52 แตกต่างกับก่อนได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.1

ทั้ง 6 ขั้นตอนนี้เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยใช้ปัญหาเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าหาความรู้ โดยใช้กระบวนการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนมีการตัดสินใจที่ดีมีความคิดอย่างมีวิจารณญาณ สามารถเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ใฝ่รู้ และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถก้าวทันกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของโลก วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีการเรียนรู้

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู มีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นผลเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูประกอบด้วยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประสงค์ 8 ประการตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คือ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) มีจิตสาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้และพัฒนาความรู้ได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งสนับสนุนให้มีการฝึกและปฏิบัติในสภาพจริงของการทำงาน มีการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสังคมและการประยุกต์ใช้ มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ โดยไม่เน้นไปที่การท่องจำเพียงเนื้อหา เช่น ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้จากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ เทคโนโลยีต่าง ๆ แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และเลือกใช้สื่ออย่างมีวิจารณญาณได้อย่างเหมาะสม บันทึกความรู้ วิเคราะห์ ตรวจสอบจากสิ่งที่เรียนรู้ สรุปเป็นองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนความรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องแทรกด้วยสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน 5 ข้อ ตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้ 1) ความสามารถในการสื่อสาร หมายถึง ใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเอง เพื่อเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม 2) ความสามารถในการคิด หมายถึง รู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดอย่างสร้างสรรค์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม 3) ความสามารถในการแก้ปัญหา หมายถึง เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมแสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้

มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผลคุณธรรม และข้อมูลสารสนเทศ รวมทั้งตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม 4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต หมายถึง ใช้กระบวนการต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เรียนรู้ด้วยตนเองต่อเนื่อง ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล จัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม รู้จักปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมสภาพแวดล้อม และหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น 5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี หมายถึง รู้จักเลือกและใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ ทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคมในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม โดยเฉพาะสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ข้อที่ 2 ความสามารถในการคิดส่งให้ให้นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูมีคะแนนทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงขึ้น

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู สรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยใช้สถานการณ์ที่เป็นปัญหา มาบรรยายปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์จริงที่พบในชีวิตประจำวัน ให้ผู้เรียนได้ทำการสืบเสาะหาความรู้โดยการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย และมีผู้สอนประจำกลุ่มเป็นผู้ฝึกสอนทางความคิด ความรู้ที่ได้มาโดยผ่านการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเป็นการบูรณาการความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหา ตามขั้นตอนต่อไปนี้

- 1) การนิยามปัญหา หมายถึง การกำหนดประเด็นปัญหา โดยพิจารณาจากข้อมูล ข้อโต้แย้งเพื่อกำหนดปัญหา ซึ่งการนิยามปัญหาเป็นจุดเริ่มต้นของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เพราะกระตุ้นให้คนเริ่มตระหนักถึงปัญหา ข้อโต้แย้งเพื่อหาคำตอบที่สมเหตุสมผล
- 2) การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นปัญหา ข้อโต้แย้งที่คลุมเครือ รวมทั้งการดึงข้อมูลหรือความรู้จากประสบการณ์เดิมมาใช้เมื่อพบกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหา การรวบรวมข้อมูลถือว่ามีความจำเป็นต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- 3) การจัดระบบข้อมูล หมายถึง การพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความเพียงพอของข้อมูล และสามารถแยกแยะข้อมูลได้ว่าข้อมูลใดเป็นความคิดเห็นข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญของข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐาน
- 4) การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การนำข้อมูลที่จัดระบบแล้วมาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล
- 5) การสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ หมายถึง

การพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล 6) การประเมินสรุปอ้างอิง หมายถึง การประเมินความสมเหตุสมผลของการสรุปอ้างอิง รวมทั้งพิจารณาว่าข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ ผลจะเป็นอย่างไร หากข้อสรุปนั้นมีการเปลี่ยนแปลงหรือได้รับข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่การรวบรวมข้อมูลที่มีอยู่อีกครั้งหนึ่ง หรือตั้งสมมติฐานและการสรุปอ้างอิงใหม่ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศุจิภา เพชรล้วน (2554 : 55 - 75) ได้วิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์สร้างความรู้กับนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนสอดคล้องกับผลการวิจัยของซาฟีน่า หลีกแหล่ง (2551 : 45 - 48) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคมทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถวิเคราะห์ปัญหาและวางแผนแก้ปัญหาได้อย่างมีลำดับขั้นตอน สามารถค้นคว้าข้อมูล รวบรวมข้อมูลและจัดระบบแนวคิด สามารถนำเสนอสิ่งที่ค้นพบให้ผู้อื่นเข้าใจ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันมีความร่วมมือภายในกลุ่มทำงานกล้าแสดงออกกล้าแสดงความคิดเห็น นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสังคมอยู่ในระดับมาก

4. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูสรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เป็นผลเนื่องมาจากได้จัดการเรียนการสอนและปฏิบัติตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามที่กำหนดไว้ คือใช้ปัญหาเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนอยากรู้ อยากเรียนและเกิดความสนใจที่จะค้นหาคำตอบทำให้นักเรียนได้ร่วมกัน วิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ปัญหาหรือคำตอบร่วมกัน จนสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเอง และเกิดความเข้าใจจดจำแม่นยำ และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ ค้นพบปัญหาได้ด้วยตัวเอง ประเมินวิธีการแก้ปัญหา เพื่อเลือกแนวทางวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ทำให้ได้รับการพัฒนาทักษะการคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีผู้สอนเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำและคอยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนจะเป็นผู้แก้ปัญหาโดยมีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง

รวมทั้งได้รับความรู้ในวิชาที่นักศึกษาไปพร้อมกันด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและแก้ปัญหาเป็นหลักจึงทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นซึ่งสอดคล้องกับซมิดท์ (Schmidt, 1983 : 11 - 16) ที่กล่าวว่า การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีปัญหา เป็นตัวกระตุ้นความรู้เดิม เสริมความรู้ใหม่ และต่อเติม ความเข้าใจให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างเข้าใจ จดจำแม่นยำ และสามารถนำความรู้ที่ได้ออกมาใช้ได้อย่างรวดเร็วสมบูรณ์มากขึ้น และยังสอดคล้องกับงานอภิรัช เหล่าพิเดช และอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2556 : 14 - 16) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง ปัญหาทางสังคมของไทยด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชร ญาณปัญญา (2551 : 63) ที่ศึกษาการพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง ทฤษฎีกราฟเบื้องต้น โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปกรชัย เมืองโครต (2557 : 22) ที่พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สมการเชิงเส้น ตัวแปรเดียวของนักเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนได้รับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ตั้งข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผู้วิจัยควรมีการบันทึกบทบาตนเองในฐานะผู้สอน เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขเนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เน้นให้ผู้สอนต้องมีทักษะและประสบการณ์ที่หลากหลายเพื่อที่จะออกแบบกิจกรรมและบริหารจัดการให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

1.2 ผู้วิจัยหรือผู้สอนควรสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ที่น่าสนใจโดยนำปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาให้ผู้เรียนได้คิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและ

ผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน มีความยืดหยุ่นฝึกการใช้คำถาม ฝึกทักษะการสังเกตเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียน ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ มีการสร้างข้อตกลงเพื่อฝึกความมีวินัยและการตรงต่อเวลา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานในการพัฒนาทักษะการคิด อย่างมีวิจารณญาณ ไปใช้กับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 ควรนำวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนำไปพัฒนาทักษะอื่น ๆ ในทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2535). คู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร
ประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533). กรุงเทพฯ :
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545 ก). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545 ข). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน
เป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). ความคิดสร้างสรรค์ หลักการ ทฤษฎี การเรียนการสอนการวัดผล
ประเมินผล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2550 ก). แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ที.เอส.บี.
โปรดักส์.
- _____. (2550 ข). หลักสูตรพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ
สำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา. นครปฐม : สถาบันพัฒนาครู
คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.
- _____. (2551 ก). กรอบความคิดเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เน้นความมีระเบียบ
วินัยและความเป็นประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551 ข). คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2551 ค). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา กาบทอง. (2552). การพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เรื่อง โจทย์ปัญหา
การบวก ลบ คูณ หารเศษส่วนโดยใช้ชุดกิจกรรมประกอบการจัดการเรียนรู้แบบซิปปา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุรินทร์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(หลักสูตรและการสอน). สุรินทร์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- ชนกนาถ อาจะศรี. (2553). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อ
วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การแปลงทางเรขาคณิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม The Geometer's Sketchpad (GSP) และ
โปรแกรมเครื่องคิดคำนวณเชิงกราฟ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). เลข :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). **การจัดการเรียนรู้แนวใหม่**. นนทบุรี : สหมิตรพรีนติ้งเอนด์พับลิชชิ่ง.
- _____. (2554). **80 นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ : แดเนียล อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- ชาฟีนา หลักแหล่ง. (2552). **ผลของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานตามแนวคิดวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสังคม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนมูลนิธิอาชีวสถาน จังหวัดปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิทยาศาสตร์ศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ทิพาวดี คลีขาย. (2547). **การศึกษาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1**. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทิตินา แจมมณี และคณะ. (2544). **วิทยาการด้านการคิด**. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ทิตินา แจมมณี. (2548 ก). **ศาสตร์การสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์.
- _____. (2548 ข). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี ประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด.
- _____. (2555). **ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บรรจง อมรชีวิน. (2555). **Critical Thinking การคิดอย่างมีวิจารณญาณ**. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **งานวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุง**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2556). **ทฤษฎีและการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Theories and Development Instructional Model)**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เอสพรีนติ้ง ไทย แฟคตอรี.
- ปกรชัย เมืองโครต. (2557). “ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง การประยุกต์สมการ เชิงเส้น ตัวแปรเดียวของนักเรียนหลังได้รับการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยใช้ปัญหา เป็นฐานสำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2,” **วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร**. 14 (2) : 569 - 570.
- ปรมาภรณ์ ทองสุ. (2550). “การพัฒนาให้เด็กปฐมวัยคิดทางบวก,” **วารสารการศึกษาปฐมวัย**. 15 (2) : 101 - 102.

- ประทีป สุกพิมล. (2554). ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ CIPPA และรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ เรื่อง ทศนิยมและเศษส่วน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2548). การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินต์.
- _____. (2551). การพัฒนาการคิด. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินต์.
- พนิดา ชาดยาภา. (2560). “การพัฒนาการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน,” วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. 11 (3) : 199 - 120.
- พรทิพย์ ฤกษ์สมโภชน์. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์เจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ และการมีปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค กลุ่มเกมแข่งขัน (TGT) กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. (2544 ก). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหา. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยชลบุรี.
- _____. (2544 ข). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน PROBLEM – BASED LEARNING. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิชาติ แก้วพวง. (2554). ผลของการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาตามหลักไตรสิกขาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการใช้ชีวิตแบบพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การสอนสังคมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ ดินลารัตน์. (2557). หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล หวังพานิช. (2526). การวัดผลการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- มันตรา ธรรมบุศย์. (2545). “การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem-based Learning),” วารสารวิชาการ. 5 (2) : 11 - 17.

- ยุทธชัย ไชยคาภา. (2557). พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง วงกลม เพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการให้เหตุผลของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผศ.ดร.ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์กับแนวคิดการใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ยุรวัดน์ คล้ายมงคล. (2545). การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน โดยการประยุกต์ แนวคิดในการใช้ปัญหาเป็นหลักในการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทาง คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีความสามารถพิเศษทางคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ค. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ยุวดี ฤาชา. (2536). วิจัยทางการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สยามศิลปะการพิมพ์.
- รัชนิวรรณ สุขเสนา. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องบทประยุกต์กลุ่มสาระ การเรียนรู้ คณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) กับการเรียนรู้ตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลักขณา ศรีวัฒน์. (2549). การคิด. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- วัชร ญาณปัญญา. (2551). การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่องทฤษฎีกราฟเบื้องต้น กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม. (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2547). เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้สำหรับครูมืออาชีพ. นครปฐม : โครงการ ส่งเสริมการผลิตและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- วัลลี สัตยาชัย. (2547). การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
- วารี ธนาคาดี. (2553). การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบสอนแนะให้รู้คิดร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการให้เหตุผล ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- วิภากรณ์ บุญทา. (2541). “การเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการศึกษาพยาบาลในยุค 2000,” วารสาร
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนราธิวาส. 9 (2) : 221.
- วีระชัย เจริญวัฒนะตระกูล. (2550). ผลการใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT เน้นกระบวนการ
แก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(หลักสูตรและการสอน). อุตรธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
ถ่ายเอกสาร.
- ศุจิภา เพชรล้วน. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการ
คิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการจัดเรียนรู้
แบบสร้างสรรค์สร้างความรู้กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.
(การศึกษาวิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมนึก ภัททขันธ์. (2546). การวัดผลการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- สาคร สีขานอก. (2556). การพัฒนาแบบวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุคนธ์ สิ้นทพานนท์. (2552). นวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพของเยาวชน.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : 9119 เทคนิคพรินต์.
- สุจริต เพียรชอบ. (2523). หลักสูตรและแนวโน้มการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
มัธยมศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนัย พงษ์ศิลป์. (2547). ผลการสอนแบบไตรสิกขาที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสังคมศึกษาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). นครสวรรค์ : บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันราชภัฏนครสวรรค์.
- สุพัสชา ปาทา. (2554). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการคิด
วิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้
เทคนิค TGT และการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.
(การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุพันธ์ วิเศษวุฒิ. (2554). การพัฒนาสื่อประสม โครงการ RMU-eDL เรื่อง Microsoft
PowerPoint 2007 ประกอบรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(หลักสูตรและการสอน). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- สุภาวดี ดอนเมือง. (2544). **ประสิทธิผลการเรียนการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักวิชา**
 เเคะพยาบาลของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โรงเรียนอายุรเวท จังหวัดกรุงเทพมหานคร.
 วิทยานิพนธ์ วท.ม. (พยาบาลศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 พระนครศรีอยุธยา.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). **กลยุทธ์การสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
 ภาพพิมพ์.
- โสภาพรรณ เวชากุล. (2553). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องการแปรผัน**
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
โดยการใช้ปัญหาเป็นฐาน. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ :
 บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อภิชัย เหล่าพิเดช และอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2556). “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
 ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เรื่อง ปัญหาทางสังคมของไทย
 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน,”
 วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 11 (1) : 86.
- อภิญญา ซอระสี. (2552). **ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์**
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน).
 อุดรดิตถ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- อมรทิพย์ ณ บางช้าง. (2543). **ประสิทธิผลของการสอน เรื่อง การบริการอนามัยครอบครัว**
โดยวิธีการสอนแบบใช้ปัญหาเป็นหลัก ในนักเรียนพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลกองทัพเรือ.
 วิทยานิพนธ์ วท.ม. (การพยาบาลสาธารณสุข). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรพรรณ พรสีมา. (2543). **การคิด**. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาทักษะการคิด
- อาภรณ์ แสงรัมย์. (2545). **ผลของการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักต่อลักษณะการเรียนรู้**
ด้วยตนเอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม และความพึงพอใจ
ต่อการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อารีรัตน์ ศิริ. (2552). **การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนของการเรียนรู้**
ทางคณิตศาสตร์โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ TGT เรื่องเศษส่วน ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนชุมชนวัดศรีดงเย็น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่
เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (หลักสูตรและการสอน). เชียงราย : บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

- อุทุมพร จามรมาน. (2549). การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อุษณีย์ อนุรุทธวงศ์. (2556). ฝึกเด็กให้เป็นนักคิด. กรุงเทพฯ : มลนิธิตศศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- อุษา จันท. (2552). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องการหาร สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ที่เน้นทักษะ/
กระบวนการทางคณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยและประเมินผลทางการศึกษา).
เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- Bloom, B.S. (1959). **Toxonomy of Educational Objectives Handbook 1 : Cognitive.**
New York : David Mckay.
- Chikotas, Noreen Elaine. (2005). "Problem Based Learning in Nurse Practitioner Education
and Subsequent Clinical Practice : The Practitioners' Perspectives," **Dissertation
Abstracts International.** 10 (3) : 131 - 137.
- Decaroli, J. (1973). "What Research Say to the Classroom Teacher: Critical Thinking," **Social
Education.** 37 (1) : 67 - 68.
- Dressel, P.L. and Mayhew, L.B. (1957). **General Education : Explorations in Evaluation.**
2nd ed. Washington, D.C. : American Council on Education.
- Ennis, R.H. (2011). "Critical Thinking and Subject Specificty : Classification and Needed
Research," **Educational Researcher.** 18 (3) : 4 - 10.
- Ennis, R.H. (October 1985). "A Logical Basis for Measuring Critical Thinking Skill,"
Educational Leadership. 43 (2) : 45 - 48.
- Hesterberg, Latonya Joyce. (2005). "Evaluation of a Problem Based Learning Practice
Course : Do Self-efficacy, Critical Thinking, and Assessment Skills Improve,"
Dissertation Abstracts International. 13 (4) : 100 - 101 .
- Kelly, R.E. (2001). **The Power of Followership : How to Create Leaders People Want to
Follow and Followers Who Lead Themselves.** New York : Doubleday Currency.
- Mansi, Kate Elizabeth. (2004). "Reasoning and Geometric Proof in Mathematics. Education.
A Review of the Literature," **Masters Abstracts International.** 6 (2) : 78 - 80.
- Paul, R. W., & Elder, L. (2006). Critical Thinking: The Nature of Critical and Creative Thought.
Journal of Developmental Education. 30 (2) : 34 - 35.

Schmidt, H.G. (1983). "Problem-Based Learning: Rationale and Description," **Medical Education**. 5 (2) : 35 - 39.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปวีศา จรตล	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. นางวรรณข สยทอง	ศึกษานิเทศก์
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจันทบุรี
3. นางบรรจง ผิวขาว	ครูเชี่ยวชาญ
โรงเรียนบ้านเขาแก้ววิทยา
4. อาจารย์พัชรินทร์ รุจิรานุกูล	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
5. อาจารย์พิภา สมบูรณ์	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

**รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้
ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน (PBL)	ชั่วโมง	แผนการจัดการเรียนรู้ (ตามคู่มือครู)	ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กฎหมายสำคัญของประเทศไทย จำนวน 8 ชั่วโมง		หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กฎหมายสำคัญของประเทศไทย จำนวน 8 ชั่วโมง	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้	2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายแพ่งและพาณิชย์	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายที่ประชาชนควรรู้	2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายที่ประชาชนควรรู้	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย	2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย	2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประเพณี วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาจำนวน 4 ชั่วโมง		หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประเพณี วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญาจำนวน 4 ชั่วโมง	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย	2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ภูมิปัญญาไทย	2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ภูมิปัญญาไทย	2
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย จำนวน 8 ชั่วโมง		หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย จำนวน 8 ชั่วโมง	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พลเมืองดี	2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง พลเมืองดี	2

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน (PBL)	ชั่วโมง	แผนการจัดการเรียนรู้ (ตามคู่มือครู)	ชั่วโมง
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย จำนวน 8 ชั่วโมง		หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย จำนวน 8 ชั่วโมง	
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการใช้สิทธิและหน้าที่	2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่องการใช้สิทธิและหน้าที่	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ	2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องการใช้เสรีภาพอย่างรับผิดชอบ	2
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการเมืองการปกครอง	2	แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่องการเมืองการปกครอง	2
รวม	20	รวม	20

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กฎหมายสำคัญของประเทศไทย

จำนวน 8 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

กฎหมายอาญาเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับความผิดต่าง ๆ และโทษที่จะได้รับเมื่อมีการกระทำความผิด ซึ่งจะส่งผลต่อความสงบสุข ความเป็นระเบียบของสังคม ดังนั้น บุคคลทุกคนจึงต้องศึกษา และทำความเข้าใจกฎหมายอาญาเกี่ยวกับลักษณะสำคัญ ความรับผิดในทางอาญา โทษทางอาญา เพื่อจะได้ปฏิบัติตนได้ถูกต้อง ไม่กระทำความผิดทางอาญา ซึ่งจะมีผลให้ได้รับโทษตามกฎหมาย

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ม.3/1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายลักษณะสำคัญของกฎหมายอาญา ความรับผิดทางอาญา โทษทางอาญา และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินได้
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของบทลงโทษเด็กและเยาวชนกระทำความผิดในแต่ละช่วงอายุได้
3. กำหนดประเด็นปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ (นิยามปัญหา)

สาระการเรียนรู้

1. ลักษณะสำคัญของกฎหมายอาญา
2. ความรับผิดในทางอาญา
3. โทษทางอาญา

4. ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

5. เด็กและเยาวชนกระทำความผิด

กระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ขั้น	กิจกรรม
1. ขั้นกำหนดปัญหา	1.1 ครูนำเสนอสถานการณ์ดังต่อไปนี้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน “นายคำแอบทราบมาว่าในวันพรุ่งนี้นายแดง นายขาว และนายแสด ซึ่งร่วมกันวางแผนจะมาปล้นทรัพย์สินที่บ้านของตนเองในคืนเกิดเหตุจึงได้ไปหลบซ่อนอยู่ในตู้เสื้อผ้า ส่วนนายแดง นายขาว และนายแสดได้แอบเข้ามาในบ้านและเอาทรัพย์สิน ขณะที่กำลังจะออกจากบ้านนายคำนั้น นายม่วงได้จับรถจักรยานยนต์ผ่านมาเห็นจึงตะโกนว่า “ขโมย ขโมย” นายแสดจึงใช้ปืนยิงนายม่วงแต่กระสุนพลาดไป หลังจากนั้นนายคำได้ยิงปืนขึ้นและพูดว่า “ถ้าไม่วางทรัพย์สินลงจะยิงให้ตาย” ทั้งสามคนเกิดความกลัวจึงวางทรัพย์สินแล้ววิ่งหนีไป ดังนั้นการกระทำของทั้งสามคนเป็นความผิดฐานใด” (นิยามปัญหา) 1. หากประเทศไทยไม่มีกฎหมายอาญาจะเป็นอย่างไร 2. กฎหมายอาญายังบังคับใช้ได้กับทุกคนหรือไม่อย่างไร 3. คดีอาญาสามารถยอมความได้หรือไม่เพราะเหตุใด 1.2 นักเรียนแต่ละคนอภิปรายประเด็นทั้ง 3 ข้อเกี่ยวกับกฎหมายอาญาที่ควรรู้ตามความเห็นของแต่ละคนจากความรู้เดิมของนักเรียน

ชั้น	กิจกรรม
2. ขั้นทำความเข้าใจปัญหา	2.1 ครูและนักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับกฎหมายอาญาที่ควรรู้เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียน 2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบอิสระความสามารถมีสมาชิกกลุ่มละ 5 คน โดยมีคนเก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ครูเตรียมสื่อไว้นำห้องให้นักเรียนดู 2.3 ให้นักเรียนนำ 3 ประเด็นมาวิเคราะห์ว่าต้องการใช้ข้อมูลอะไรบ้างเพื่อแก้ปัญหาและหาคำตอบ 2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาจับสลากเลือกปัญหาที่กลุ่มตนเองจะไปศึกษา แล้วกลับไปกลุ่มตนเอง
3. ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า	3.1 นักเรียนศึกษาเนื้อหาที่ต้องการในหนังสือแบบเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น ม.3 และใบความรู้ที่ครูแจกให้ และศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่น เช่น ห้องสมุด ห้องสังคมศึกษารวมทั้งจากอินเทอร์เน็ต 3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามประเด็นที่กลุ่มตนเองได้รับมอบหมาย 3.3 นักเรียนบันทึกข้อมูลและผลการดำเนินการศึกษาค้นคว้าลงใบมอบหมายงาน
4. ขั้นสังเคราะห์ความรู้	4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม 4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันพิจารณาต่อไปว่าความรู้ที่ได้มาสมบูรณ์และครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการศึกษาแล้วหรือยัง ถ้าข้อมูลยังไม่เพียงพอก็ร่วมกันอภิปรายและช่วยกันศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ชั้น	กิจกรรม
5. ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ	5.1 นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันเสนอข้อมูลที่สังเคราะห์ได้ร่วมกันอภิปรายว่าข้อมูลของแต่ละกลุ่มที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ โดยครูผู้สอนช่วยตรวจสอบและแนะนำเพิ่มเติม 5.2 ให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง โดยครูผู้สอนช่วยแนะนำเพิ่มเติม
6. ขั้นนำเสนอและประเมินผล	6.1 ให้นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันออกแบบการสรุปผลการดำเนินการศึกษาค้นคว้าของกลุ่มเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียนในรูปแบบที่นักเรียนถนัดหรือตามรูปแบบกลุ่มสนใจ 6.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ภาพข่าวเกี่ยวกับการกระทำความผิดทางอาญา
2. ใบงาน เรื่อง กฎหมายอาญาที่ควรรู้
3. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม.3
4. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เช่น หยุต แสงอุทัย. (2555). กฎหมายอาญาภาคทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
5. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ <http://www.siamlaw.com> รวบรวมกฎหมายไทย <http://www.geocities.com/nitisart> รวบรวมกฎหมายต่าง ๆ ของไทย

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
3. ประเมินความสามารถในการนิยามปัญหา

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ

20 คะแนน

2. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ

20 คะแนน

3. แบบประเมินความสามารถในการนิยามปัญหา

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
2. ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
3. ประเมินความสามารถในการนิยามปัญหา ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กฎหมายสำคัญของประเทศไทย

จำนวน 8 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง กฎหมายแพ่งและพาณิชย์

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นกฎหมายที่มีความสัมพันธ์ระหว่างเอกชน จัดเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันตั้งแต่เกิดจนตาย เนื้อของกฎหมายที่ควรรู้จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน ซื้อขาย เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ ซึ่งถ้าบุคคลใดมีความรู้เรื่องดังกล่าวก็จะยอมจะดำเนินกิจการต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและไม่ถูกผู้อื่นเอาเปรียบ

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ม.3/1 อธิบายความแตกต่างของการกระทำความผิดระหว่างคดีอาญาและคดีแพ่ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายถึงกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน ซื้อขาย เช่าทรัพย์สิน และเช่าซื้อได้
2. รวบรวมข้อมูลลักษณะสำคัญของการกู้ยืม ซื้อขาย เช่าทรัพย์สิน และเช่าซื้อได้ (รวบรวมข้อมูล)
3. สามารถแยกแยะข้อมูลได้ว่าข้อมูลใดเป็นเป็นความคิดเห็น ข้อมูลใดเป็นข้อเท็จจริง จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ (จัดระบบข้อมูล)

สาระการเรียนรู้

1. การกู้ยืมเงิน
2. ซื้อขาย

3. เช่าทรัพย์

4. เช่าซื้อ

กระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ขั้น	กิจกรรม
1. ขั้นกำหนดปัญหา	1.1 ครูนำเสนอสถานการณ์ดังต่อไปนี้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน “นายช่วงเป็นเจ้าของรถยนต์บรรทุกได้มอบรถยนต์บรรทุกดังกล่าวให้แก่ นายม่วงบุตรชายไปครอบครองและใช้สอย วันเกิดเหตุนายม่วงถูกจ้างของนายม่วงได้ขับรถยนต์บรรทุกดังกล่าวเพื่อไปส่งของที่อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา นายม่วงขับด้วยความเร็วสูงเนื่องจากเร่งรีบเพื่อที่จะไปส่งของให้ถึงอำเภอปากช่องโดยเร็ว เพราะนายม่วงนัดกับนางสาวม่วงแฟนสาวเอาไว้ ปรากฏว่าเวลาดังกล่าวมีช้างป่าเดินข้ามถนนมา โดยที่นายม่วงไม่ได้ระมัดระวังทำให้นายม่วงต้องเหยียบเบรกกะทันหัน รถยนต์บรรทุกจึงเสียหลักพุ่งชนรถจักรยานยนต์ของนายม่วงที่ขับสวนมาอีกฝั่งหนึ่ง ทำให้นายม่วงได้รับบาดเจ็บสาหัสและรถจักรยานยนต์เสียหายทั้งคัน ดังนี้ จงวินิจฉัยว่านายช่วง นายม่วง และนายม่วงต้องรับผิดชอบละเมิดในความเสียหายที่เกิดขึ้นกับนายม่วงหรือไม่อย่างไร เพราะเหตุใด” 1. การพิจารณาคดีความทางแพ่งมีความแตกต่างกับคดีอาญาอย่างไร 2. การกระทำความผิดทางแพ่งมีการชดเชยความผิดในลักษณะใด

ชั้น	กิจกรรม
	3. นักเรียนมีโอกาสกระทำความผิดกฎหมาย แพ่งหรือไม่อย่างไร จงอธิบาย 1.2 นักเรียนแต่ละคนอภิปรายประเด็นทั้ง 3 ข้อ เกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามความเห็น ของแต่ละคนจากความรู้เดิมของนักเรียน
2. ขั้นทำความเข้าใจปัญหา	2.1 ครูและนักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ ของนักเรียน 2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบละความสามารถมี สมาชิกกลุ่มละ 5 คน โดยมีคนเก่ง ปานกลางและ อ่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ครูเตรียมชื่อไว้หน้าห้อง ให้นักเรียนดู 2.3 ให้นักเรียนนำ 3 ประเด็นมาวิเคราะห์ว่า ต้องการใช้ข้อมูลอะไรบ้างเพื่อแก้ปัญหา และหาคำตอบ 2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาจับสลาก เลือกปัญหาที่กลุ่มตนเองจะไปศึกษา แล้วกลับไปกลุ่มตนเอง
3. ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า	3.1 นักเรียนรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประเด็น ปัญหาข้อโต้แย้งที่คลุมเครือ รวมทั้งการดึงข้อมูล หรือความรู้เดิมมาใช้ เมื่อพบกับสถานการณ์ ที่เป็นปัญหา (รวบรวมข้อมูล) 3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการศึกษาค้นคว้า ตามประเด็นที่กลุ่มตนเองได้รับมอบหมาย 3.3 นักเรียนบันทึกข้อมูลและผลการดำเนินการ ศึกษาค้นคว้าลงใบมอบหมายงาน
4. ขั้นสังเคราะห์ความรู้	4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดระบบข้อมูล โดยแยกแยะข้อมูลว่าข้อใดคือข้อมูลใดคิดเห็น ข้อมูลใดคือข้อเท็จจริง (จัดระบบข้อมูล)

ชั้น	กิจกรรม
	4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดพิจารณาต่อไปว่าความรู้ที่ได้มาสมบูรณ์และครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการศึกษาแล้วหรือยัง ถ้าข้อมูลยังไม่เพียงพอก็ร่วมกันอภิปรายและช่วยกันศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
5. ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ	5.1 นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันเสนอข้อมูลที่สังเคราะห์ได้ร่วมกันอภิปรายว่าข้อมูลของแต่ละกลุ่มที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ โดยครูผู้สอนช่วยตรวจสอบและแนะนำเพิ่มเติม 5.2 ให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง โดยครูผู้สอนช่วยแนะนำเพิ่มเติม
6. ขั้นนำเสนอและประเมินผล	6.1 ให้นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันออกแบบการสรุปผลการดำเนินการศึกษาค้นคว้าของกลุ่มเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียนในรูปแบบที่นักเรียนถนัดหรือตามรูปแบบกลุ่มสนใจ 6.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ใบงาน เรื่อง กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ที่ควรรู้
2. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม.3
3. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เช่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2535.
4. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ <http://www.siamlaw.com> เว็บไซต์รวบรวมกฎหมายไทย <http://www.thaijustice.com> ให้ข้อมูลข่าวสารทางกฎหมายอย่างสะดวกรวดเร็ว

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
3. ประเมินความสามารถในการรวบรวมข้อมูล
4. ประเมินความสามารถในการจัดระบบข้อมูล

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ
20 คะแนน
2. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ
20 คะแนน

3. แบบประเมินความสามารถในการรวบรวมข้อมูล
4. แบบประเมินความสามารถในการจัดระบบข้อมูล

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
2. ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
3. ประเมินความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
4. ประเมินความสามารถในการจัดระบบข้อมูล ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กฎหมายสำคัญของประเทศไทย

จำนวน 8 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง กฎหมายที่ประชาชนควรรู้

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

กฎหมายเป็นกฎเกณฑ์ กติกา หรือมาตรฐานที่ใช้เป็นแนวทางในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในสังคม เมื่อทุกคนปฏิบัติตามย่อมจะทำให้เกิดความสงบสุข ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม และจะเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป ดังนั้น ประชาชนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจกฎหมายสำคัญของประเทศ เพื่อจะได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธา และธำรงรักษา ไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด

ม.3/1 อธิบายระบอบการปกครองแบบต่างๆ ที่ใช้ในยุคปัจจุบัน

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายความหมาย ลักษณะ และประเภทของกฎหมายได้
2. สามารถนำข้อมูลที่มีอยู่เชื่อมโยงหาความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้ (ตั้งสมมติฐาน)
3. สามารถแก้ปัญหาโดยพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดจากข้อมูลที่มีอยู่ได้ (สรุปอ้างอิง)

สาระการเรียนรู้

1. ความหมาย ความสำคัญของกฎหมาย
2. ลักษณะทั่วไปของกฎหมาย
3. ประเภทของกฎหมาย
4. กฎหมายที่สำคัญของประเทศไทย

- 4.1 กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
 4.2 กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเด็ก
 4.3 กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร
 4.4 กฎหมายเกี่ยวกับการรับราชการทหาร
 4.5 กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
 4.6 กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
 4.7 กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

กระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ชั้น	กิจกรรม
	นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 10 ข้อ
1. ขั้นกำหนดปัญหา	1.1 ครูนำเสนอสถานการณ์ดังต่อไปนี้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน “นายหนึ่งต้องการฆ่านายสาม จึงไปหลอกนายสองว่าเป็นกระบอกนี้ไม่มีลูก (จริง ๆ มี) ให้ลองเอาไปแกงยังให้นายสามลองดูว่านายสามจะตกใจหรือไม่ นายสองหลงเชื่อที่นายหนึ่งพูดนายสองจึงทำตามที่นายหนึ่งบอกปรากฏว่ากระสุนลั่นออกมาถูกนายสามเสียชีวิตและกระสุนนั้นก็เลยไปถูกนายสี่ได้รับบาดเจ็บต่อมานายสองรู้ว่านายหนึ่งหลอกตนจึงโกรธแค้นแล้วเอาปืนกระบอกนั้นทุบไปที่นายหนึ่งเพื่อเป็นการสั่งสอน 1 ที่ปรากฏว่ากระสุนลั่นออกมาตัดขั้วหัวใจนายหนึ่งตายคาที่ แล้วกระสุนนั้นก็เลยไปถูกนายห้าที่อยู่ใกล้ ๆ ได้รับบาดเจ็บสาหัส” 1. จากกรณีดังกล่าว จัดว่าอยู่ในกฎหมายประเภทใด

ชั้น	กิจกรรม
	2. จากกรณีดังกล่าว มีผู้กระทำความผิดกี่คน และเป็นความผิดในลักษณะใด 3. จากกรณีดังกล่าว หากผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายได้ทางใดบ้างและผู้กระทำความผิดต้องรับโทษอย่างไร 1.2 นักเรียนแต่ละคนอภิปรายประเด็นทั้ง 3 ข้อ เกี่ยวกับกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ตามความเห็นของแต่ละคนจากความรู้เดิมของนักเรียน
2. ขั้นทำความเข้าใจปัญหา	2.1 ครูและนักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับกฎหมายที่ประชาชนควรรู้เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียน 2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบอิสระความสามารถ มีสมาชิกกลุ่มละ 5 คน โดยมีคนเก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ครูเตรียมข้อให้ในห้องให้นักเรียนดู 2.3 ให้นักเรียนนำ 3 ประเด็นมาวิเคราะห์ว่า ต้องการข้อมูลอะไรบ้างเพื่อแก้ปัญหาและหาคำตอบ 2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาจับสลากเลือกปัญหาที่กลุ่มตนเองจะไปศึกษา แล้วกลับไปกลุ่มตนเอง
3. ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า	3.1 นักเรียนศึกษาเนื้อหาที่ต้องการในหนังสือแบบเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น ม.3 และใบความรู้ที่ครูแจกให้ และศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่น เช่น ห้องสมุด ห้องสังคมศึกษารวมทั้งจากอินเทอร์เน็ต 3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามประเด็นที่กลุ่มตนเองได้รับมอบหมาย 3.3 นักเรียนบันทึกข้อมูลและผลการดำเนินการศึกษาค้นคว้าลงใบมอบหมายงาน

ชั้น	กิจกรรม
4. ขั้นตั้งเคราะห์ความรู้	4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มจัดระบบข้อมูลโดยแยกแยะข้อมูลว่าข้อใดคือข้อมูลใดคิดเห็นข้อมูลใดคือข้อเท็จจริง (จัดระบบข้อมูล) 4.2 นักเรียนนำข้อมูลที่จัดระบบแล้วมาเชื่อมโยงหาความสัมพันธ์ เพื่อกำหนดแนวทางการสรุปที่น่าจะเป็นไปได้มากที่สุด หรือตัดสินใจอย่างสมเหตุสมผล(ตั้งสมมติฐาน)
5. ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ	5.1 นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์โดยพิจารณาทางเลือกที่สมเหตุสมผลที่สุดจากข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่เพื่อนำไปสู่การสรุปที่สมเหตุสมผล (สรุปอ้างอิง) 5.2 ให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง โดยครูผู้สอนช่วยแนะนำเพิ่มเติม
6. ขั้นนำเสนอและประเมินผล	6.1 ให้นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันออกแบบการสรุปผลการดำเนินการศึกษาค้นคว้าของกลุ่มเพื่อนำเสนอหน้าชั้นเรียนในรูปแบบที่นักเรียนถนัดหรือตามรูปแบบกลุ่มสนใจ 6.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ข่าวจากหนังสือพิมพ์
2. ใบงาน เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษา
3. ใบงาน เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิเด็ก
4. ใบงาน เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร
5. ใบงาน เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารราชการทหาร
6. ใบงาน เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

7. ใบงาน เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

8. ใบงาน เรื่อง กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคและกฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สินทางปัญญา

9. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม.3

10. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เช่น หยุต แสงอุทัย. (2545). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

11. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ

<http://www.siamlaw.com> เว็บไซต์รวบรวมกฎหมายไทย

<http://www.geocities.com/nitisart> เว็บไซต์รวบรวมกฎหมายต่าง ๆ ของไทย

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
3. ประเมินความสามารถในการตั้งสมมติฐาน
4. ประเมินความสามารถในการตั้งสมมติฐานสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ
20 คะแนน

2. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ
20 คะแนน

3. แบบประเมินความสามารถในการตั้งสมมติฐาน
4. แบบประเมินความสามารถในการสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
2. ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
3. ประเมินความสามารถในการตั้งสมมติฐาน ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80 รวมเฉลี่ยร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 กฎหมายสำคัญของประเทศไทย	จำนวน 8 ชั่วโมง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย	จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ในการปกครองประเทศ มีบทบัญญัติสำคัญเกี่ยวกับการใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นอำนาจอสูงสุดให้เป็นไปตามครรลองของประชาธิปไตย ตลอดทั้งมีบทบัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของคณะกรรมการในองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งระดับประเทศ ระดับท้องถิ่น การปกครองส่วนท้องถิ่นและการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย เพื่อให้การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น ศรัทธาและธำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวชี้วัด

ม.3/3 วิเคราะห์รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันในมาตราต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วม และการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตย

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในบทบัญญัติเกี่ยวกับคณะกรรมการ การเลือกตั้ง ศาล การปกครองส่วนท้องถิ่นและการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิปไตยได้
- วิเคราะห์ความสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญได้
- สามารถประเมินความสมเหตุสมผลในบทบาทการทำงานของภาครัฐได้ (ประเมินสรุปอ้างอิง)

สาระการเรียนรู้

1. คณะกรรมการการเลือกตั้ง
2. ศาล
3. การปกครองส่วนท้องถิ่น
4. การตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ

กระบวนการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL)

ขั้น	กิจกรรม
1. ขั้นกำหนดปัญหา	1.1 ครูนำเสนอสถานการณ์ดังต่อไปนี้เพื่อนำเข้าสู่บทเรียน “เหตุการณ์ 14 ตุลา หรือวันมหาวิปโยค เป็นเหตุการณ์การก่อการกำเริบโดยประชาชน ครั้งสำคัญในประวัติศาสตร์การเมืองไทย เป็นเหตุการณ์ที่มีนักศึกษาและประชาชนมากกว่า 5 แสนคนชุมนุมเพื่อเรียกร้องรัฐธรรมนูญจาก รัฐบาลเผด็จการจอมพลถนอม กิตติขจร นำไปสู่คำสั่งของรัฐบาลให้ใช้กำลังทหารเข้าปราบปราม ระหว่างวันที่ 14 ถึง 15 ตุลาคม พ.ศ. 2516 จนมีผู้เสียชีวิตกว่า 77 ราย บาดเจ็บ 857 ราย และสูญหายอีกจำนวนมาก นักเรียนคิดว่ารัฐบาล ทำเกินกว่าเหตุหรือไม่ อย่างไร” 1. ระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีจุดเด่น และจุดด้อยอย่างไร 2. นักเรียนคิดว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยเหมาะสมกับประเทศไทยหรือไม่ เพราะเหตุใด 3. หากประเทศไทยใช้ระบอบการปกครองแบบเผด็จการ ประเทศไทยจะเป็นอย่างไร ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

ชั้น	กิจกรรม
	1.2 นักเรียนแต่ละคนอภิปรายประเด็นทั้ง 3 ข้อเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยตามความเห็นของแต่ละคนจากความรู้เดิมของนักเรียน
2. ขั้นทำความเข้าใจปัญหา	2.1 ครูและนักเรียนอภิปรายเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ของนักเรียน 2.2 แบ่งกลุ่มนักเรียนแบบคละความสามารถ มีสมาชิกกลุ่มละ 5 คน โดยมีคนเก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ครูเตรียมข้อวั หน้าห้องให้นักเรียนดู 2.3 ให้นักเรียนนำ 3 ประเด็นมาวิเคราะห์ว่าต้องการใช้ข้อมูลอะไรบ้างเพื่อแก้ปัญหาและหาคำตอบ 2.4 นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมาจับสลากเลือกปัญหาที่กลุ่มตนเองจะไปศึกษา แล้วกลับไปกลุ่มตนเอง
3. ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า	3.1 นักเรียนศึกษาเนื้อหาที่ต้องการในหนังสือแบบเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้น ม.3 และใบความรู้ที่ครูแจกให้ และศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้อื่น เช่น ห้องสมุด ห้องสังคมศึกษารวมทั้งจากอินเทอร์เน็ต 3.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามประเด็นที่กลุ่มตนเองได้รับมอบหมาย 3.3 นักเรียนบันทึกข้อมูลและผลการดำเนินการศึกษาค้นคว้าลงใบมอบหมายงาน

ชั้น	กิจกรรม
4. ขั้นสังเคราะห์ความรู้	4.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในกลุ่ม 4.2 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันคิดพิจารณาต่อไปว่าความรู้ที่ได้มาสมบูรณ์และครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการศึกษาแล้วหรือยัง ถ้าข้อมูลยังไม่เพียงพอก็ร่วมกันอภิปรายและช่วยกันศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม
5. ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ	5.1 นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันเสนอข้อมูลที่สังเคราะห์ได้ร่วมกันอภิปรายว่าข้อมูลของแต่ละกลุ่มที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครบถ้วนถูกต้องสมบูรณ์หรือไม่ โดยครูผู้สอนช่วยตรวจสอบและแนะนำเพิ่มเติม 5.2 ให้นักเรียนทุกกลุ่มช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในภาพรวมของปัญหาอีกครั้ง โดยครูผู้สอนช่วยแนะนำเพิ่มเติม
6. ขั้นนำเสนอและประเมินผล	6.1 ให้นักเรียนทุกกลุ่มร่วมกันประเมินความเหมาะสมผลของการสรุปอ้างอิง รวมทั้งพิจารณาว่า ข้อสรุปนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือไม่ (ประเมินสรุปอ้างอิง) 6.2 ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าหน้าชั้นเรียน

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ภาพเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
2. ใบงาน เรื่อง รัฐธรรมนูญ
3. หนังสือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
4. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม.3

5. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เช่น เลขานุการสภาร่างรัฐธรรมนูญ, สำนักงาน. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. 2540. อมร รักษาสัตย์. (2541). รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนพร้อมบทวิจารณ์. กรุงเทพฯ : บริษัทด้านสหวิชาการพิมพ์ จำกัด.

6. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ <http://www.concourt.or.th> ให้ความรู้เกี่ยวกับศาลรัฐธรรมนูญ

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล
3. ประเมินความสามารถในการประเมินสรุปอ้างอิง

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ
20 คะแนน
2. แบบประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 4 ระดับ
20 คะแนน
3. แบบประเมินความสามารถในการประเมินสรุปอ้างอิง

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
2. ประเมินพฤติกรรมการทำงานรายบุคคล ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
3. ประเมินความสามารถในการประเมินสรุปอ้างอิง ผ่านเกณฑ์ รวมเฉลี่ยร้อยละ 80

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญา

จำนวน 4 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ประเทศไทยมีประเพณีและวัฒนธรรมที่เก่าแก่อันเกิดจากกระบวนการสร้างสรรค์และ
ปรุงแต่งระหว่างสภาพนิเวศ สิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์ ศาสนาและลักษณะภูมิประเทศ
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ประเพณีและวัฒนธรรมของไทยจัดได้ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า เป็นส่วนหนึ่ง
ของวิถีการดำเนินชีวิตของชาวไทย ซึ่งอาจมีความเหมือนและความแตกต่างกันไปในแต่ละภูมิภาค

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม
และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลก
อย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ม.3/3 อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายที่มาของประเพณีและวัฒนธรรมไทยได้
2. วิเคราะห์ความสำคัญและคุณค่าของประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทยได้
3. ตระหนักถึงการปฏิบัติตามประเพณีและวัฒนธรรมไทย

สาระการเรียนรู้

1. ที่มาของประเพณีและวัฒนธรรมไทย
2. ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น
3. ความเหมือนและความแตกต่างของประเพณีและวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค
4. ความเหมือนและความแตกต่างของประเพณีและวัฒนธรรมไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
5. การอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

1. นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมไทย
2. ครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้
3. นักเรียนดูภาพเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมไทยในภาคต่าง ๆ เช่น
 - ❁ ประเพณีสงกรานต์
 - ❁ พิธีบายศรีสู่ขวัญ
 - ❁ พิธีไหลเรือไฟ
 - ❁ พิธีรับขวัญข้าว
 - ❁ ประเพณีสารทเดือนสิบ เป็นต้น
4. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับภาพในหัวข้อดังกล่าวด้วยคำถามต่อไปนี้
 - ❁ ภาพดังกล่าวเป็นประเพณีในภาคใด
 - ❁ ประเพณีหรือพิธีกรรมที่กล่าวมา มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของประชาชนในภาคนั้น

อย่างไร

5. ครูอธิบายให้นักเรียนทราบว่าประเพณีและวัฒนธรรมไทย มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของชาวไทย ซึ่งจะมีความเหมือนและความแตกต่างกันไปในแต่ละภาค และอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในหัวข้อต่อไปนี้
 - ❁ ที่มาของประเพณีวัฒนธรรมไทย
6. นักเรียนดูวิดีโอทัศน์ หรือภาพชุดเกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมไทยในภาคต่าง ๆ และร่วมกันอภิปรายความเหมือน ความแตกต่างในประเพณีและวัฒนธรรมไทยในแต่ละภาคว่ามีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตของไทยอย่างไร
7. นักเรียนรวมกลุ่มกัน 5 กลุ่ม ตามความสมัครใจ แต่ละกลุ่มค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมในแต่ละภาคดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 ประเพณีและวัฒนธรรมภาคเหนือ
 - กลุ่มที่ 2 ประเพณีและวัฒนธรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - กลุ่มที่ 3 ประเพณีและวัฒนธรรมภาคกลาง
 - กลุ่มที่ 4 ประเพณีและวัฒนธรรมภาคใต้
8. นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานตามหัวข้อที่ได้รับและช่วยกันวางแผนเสนอผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่
 - ❁ การแสดงบทบาทสมมติ

- ❁ การแสดงละครประกอบเพลง
- ❁ การแสดงจินตลีลา
- ❁ การสนทนา หรือการบรรยาย
- ❁ การท่ายปัญหา หรือเกม
- ❁ การเล่าเรื่อง
- ❁ การวาดภาพประกอบการบรรยาย เป็นต้น

ชั่วโมงที่ 2

1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงาน และเมื่อเสนอผลงานเสร็จแล้วให้กลุ่มอื่นวิพากษ์ โดยให้ข้อเสนอแนะ
2. ครูและนักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ความสำคัญของประเพณีและวัฒนธรรมในแต่ละภาค ที่มีผลต่อการดำเนินชีวิตของคนไทย และความเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย
3. ครูอธิบายเปรียบเทียบให้นักเรียนเข้าใจถึงความเหมือนความแตกต่างของประเพณี และวัฒนธรรมไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
4. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายถึงแนวทางการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ประเพณี และวัฒนธรรมไทย
5. นักเรียนร่วมเสนอแนวทางว่านักเรียนจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ส่งเสริม เผยแพร่ ประเพณีและวัฒนธรรมไทยได้อย่างไรบ้าง

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ภาพประเพณีและวัฒนธรรมไทย
2. ใบงาน เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทยในภาคเหนือ
3. ใบงาน เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. ใบงาน เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทยในภาคกลาง
5. ใบงาน เรื่อง ประเพณีและวัฒนธรรมไทยในภาคใต้
6. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ม.3
7. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เช่น เสาวคนธ์ สุดสวสดี. (2543). "วัฒนธรรม" ในสังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2540). ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค : วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ชาวบ้าน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
8. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ <http://www.sunsite.au.ca.th> รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นไทย เช่น วิถีชีวิต งานหัตถกรรมและงานฝีมือของคนไทย เป็นต้น <http://www.thaifolk.com> รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีไทย

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. ประเมินแผนผังความคิดสร้างองค์ความรู้
3. ตรวจสอบแบบทดสอบ

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ
20 คะแนน
2. แบบประเมินแผนผังความคิดสร้างองค์ความรู้ ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 3 ระดับ
15 คะแนน

3. แบบทดสอบ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผ่านเกณฑ์รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
2. แบบประเมินผังโน้ตส์เกณฑ์รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
3. แบบทดสอบ ผ่านเกณฑ์รวมเฉลี่ยร้อยละ 80

แผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญา

จำนวน 4 ชั่วโมง

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 เรื่อง ภูมิปัญญาไทย

จำนวน 2 ชั่วโมง

สาระสำคัญ

ภูมิปัญญาเป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของมนุษย์ โดยผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต คิด และวิเคราะห์จนเกิดปัญญาซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้น ภูมิปัญญาไทยเป็นความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคมและชุมชน จัดเป็นรากเหง้าวัฒนธรรมของชาติซึ่งมีทั้งรูปธรรมและนามธรรม ดังนั้น ควรจะมีการสืบค้นเพื่อศึกษา ถ่ายทอดและพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยสืบไป

มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตนตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยมที่ดีงาม และธำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข

ตัวชี้วัด

ม.3/3 อนุรักษ์วัฒนธรรมไทยและเลือกรับวัฒนธรรมสากลที่เหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

- อธิบายที่มาและลักษณะของภูมิปัญญาไทยได้
- วิเคราะห์คุณค่าภูมิปัญญาท้องถิ่นในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทย และเสนอแนวทางการนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้
- ตระหนักถึงคุณค่าและการสืบสานภูมิปัญญาไทย

สาระการเรียนรู้

- ที่มาและลักษณะของภูมิปัญญาไทย
- ภูมิปัญญาท้องถิ่นในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทย

3. ความเหมือนและความแตกต่างของภูมิปัญญาในแต่ละภูมิภาค
4. ภูมิปัญญาของสังคมอื่น

กระบวนการจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1 - ชั่วโมงที่ 2

ใช้เทคนิคการสอนวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT เริ่มด้วยครูแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนนึกถึงภูมิปัญญาไทยที่นักเรียนรู้จักและชื่นชอบว่ามีอะไรบ้าง แล้วบันทึกลงบนกระดาษ
2. ครูอภิปรายร่วมกับนักเรียนโดยให้นักเรียนตอบคำถามว่าทำไมนักเรียนจึงชื่นชอบภูมิปัญญาไทยดังกล่าว แล้วช่วยกันเขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับชนิดของภูมิปัญญาไทยในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทยที่นักเรียนรู้จัก
3. นักเรียนดูภาพ วิดีทัศน์ หรือสไลด์ตัวอย่างภูมิปัญญาไทยในภูมิภาคต่าง ๆ ที่คนส่วนใหญ่รู้จัก แล้วให้นักเรียนวาดภาพ แต่งคำประพันธ์ หรือบทเพลงที่แสดงถึงคุณค่าและความสำคัญของภูมิปัญญาไทย
4. นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับที่มาและลักษณะของภูมิปัญญาไทย และให้นักเรียนรวมกลุ่มกันกลุ่มละ 5 - 7 คนตามความสมัครใจ ช่วยกันศึกษาหาความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาไทยในภูมิภาคต่าง ๆ และภูมิปัญญาของสังคมอื่น โดยศึกษาจากหนังสือเรียนและแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ
5. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันทำใบงานที่ 8.1 เรื่อง ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาในสังคมอื่น ต่อจากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันเฉลยใบงาน
6. นักเรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างสรรค์งานของตนเองเกี่ยวกับวิธีการนำภูมิปัญญาไทยมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต และเตรียมนำเสนอผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น
 - ❁ การประดิษฐ์วัสดุ
 - ❁ การวาดภาพ ประกอบคำบรรยาย
 - ❁ การแต่งเพลง ประกอบคำบรรยาย
 - ❁ การแสดงจินตลีลา
 - ❁ การจัดสมุดภาพ ประกอบคำบรรยาย
 - ❁ การแสดงละคร
 - ❁ การแสดงสถานการณ์จำลอง เป็นต้น
7. นักเรียนแต่ละกลุ่มแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันด้วยการผลัดกันนำเสนอผลงาน และให้ข้อเสนอแนะต่อกัน

8. นักเรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตน แล้วจัดเป็นนิทรรศการเกี่ยวกับการนำ ภูมิปัญญาไทยไปใช้ในการดำเนินชีวิต

9. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปถึงคุณค่าของภูมิปัญญาไทยและแนวทางการนำไปประยุกต์ ปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

10. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เรื่อง ประเพณีวัฒนธรรม และภูมิปัญญา

สื่อและแหล่งการเรียนรู้

1. ภาพ วิดีทัศน์ หรือสไลด์เกี่ยวกับภูมิปัญญาไทย
2. ใบงาน เรื่อง ภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาในสังคมอื่น
3. หนังสือเรียนสาระการเรียนรู้พื้นฐานสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ม.3
4. หนังสืออ่านเพิ่มเติม เช่น เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2540). ภูมิปัญญาชาวบ้านสี่ภูมิภาค : วิถีชีวิตและกระบวนการเรียนรู้ชาวบ้าน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
5. แหล่งข้อมูลสารสนเทศ <http://www.sunsite.au.ca.th> รวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิต แบบไทย งานหัตถกรรมและงานฝีมือต่างๆ

การวัดและประเมินผล

วิธีการวัดและประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม
2. ประเมินแผนผังความคิดสร้างองค์ความรู้
3. ตรวจแบบทดสอบ

เครื่องมือวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ 20 คะแนน

2. แบบประเมินแผนผังความคิดสร้างองค์ความรู้ ชนิดมาตราส่วน ประมาณค่า 3 ระดับ 15 คะแนน

3. แบบทดสอบ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 10 ข้อ 10 คะแนน

เกณฑ์การวัดและประเมินผล

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ผ่านเกณฑ์รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
2. แบบประเมินผังมโนทัศน์เกณฑ์รวมเฉลี่ยร้อยละ 80
3. แบบทดสอบ ผ่านเกณฑ์รวมเฉลี่ยร้อยละ 80

แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

คำชี้แจง

1. ข้อสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มี 6 ด้าน คือ ความสามารถในการนิยามปัญหา ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการจัดระบบข้อมูล ความสามารถในการตั้งสมมติฐาน ความสามารถในการสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักตรรกศาสตร์ ความสามารถในการสรุปอ้างอิง
2. ข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เป็นเรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์ มาให้นักเรียนอ่าน แล้วพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว กากบาทลงในกระดาษคำตอบ ที่แจกให้ เมื่อเสร็จแล้วให้ส่งทั้งกระดาษคำตอบและกระดาษข้อสอบคืนแก่กรรมการคุมสอบ ห้ามขีดเขียนข้อความใด ๆ ลงในกระดาษข้อสอบ

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 2

คนัยตื่นขึ้นมาพบว่ามียุงกัดคือของในห้องถูกรื้อค้น ตรวจทรัพย์สินพบว่ามิของหาย เขาได้ไปแจ้งกับทางโรงแรม พอตีพบแม่บ้าน จึงได้สอบถามแม่บ้าน แม่บ้านบอกว่าไม่มีอะไรผิดปกติ ทางฝ่ายผู้จัดการโรงแรมชี้แจงว่าเป็นการสร้างเรื่อง ผู้ที่มาพัก 2 คนโกงค่าห้อง โรงแรมนี้ไม่เคยมีชื่อเสียงในเรื่องการลักขโมย ต่อมาตำรวจมาตรวจที่เกิดเหตุตรวจลายมือแฝงและบอกว่าผู้ร้ายไม่ต่ำกว่า 2 คน

1. จากสถานการณ์นักเรียนคิดว่าคำพูดใครน่าเชื่อถือมากที่สุด

ก. ตำรวจ

ข. แม่บ้าน

ค. นายคนัย

ง. ผู้จัดการโรงแรม

2. บุคคลใดน่าเชื่อถือมากที่สุด เพราะเหตุใด

ก. แม่บ้าน เพราะเป็นบุคคลแรกที่เริ่มทำงานตอนเช้า

ข. นายคนัยเพราะเป็นผู้เสียหายในเหตุการณ์นี้

- ค. ตำรวจ เพราะตำรวจมีความน่าเชื่อถือในการพิสูจน์หลักฐาน
- ง. ผู้จัดการโรงแรม เพราะเป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบสถานที่

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 3 - 7

“ปะการังเป็นสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์และมีระบบนิเวศทางทะเลชนิดหนึ่งสามารถฟื้นตัวเองได้เองตามธรรมชาติหากไม่ถูกรบกวน มนุษย์มีส่วนอย่างมากในการลดจำนวนลงของปะการัง ซึ่งพบว่าการทำประมงอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนทำให้ปะการังถูกทำลายเป็นบริเวณกว้าง นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อสัตว์น้อยที่อาศัยอยู่บริเวณแนวปะการังอีกด้วย”

3. ประเด็นสำคัญของสถานการณ์นี้คืออะไร

- ก. ปะการังมีจำนวนน้อย
- ข. ขาดการอนุรักษ์ปะการัง
- ค. สัตว์น้ำทะเลมีจำนวนลดลง
- ง. ผลกระทบจากการกระทำของมนุษย์

4. จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ประเด็นใดคือข้อคิดเห็น

- ก. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตขึ้น
- ข. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนทำให้ปะการังถูกทำลาย
- ค. ปะการังเป็นระบบนิเวศทางทะเล
- ง. ปะการังสามารถฟื้นตัวได้เองตามธรรมชาติ

5. ธุรกิจใดต่อไปนี้มีผลกระทบต่อปะการังในท้องทะเล

- ก. ธุรกิจให้เช่าเจ็ตสกีและธุรกิจสอนดำน้ำ
- ข. ธุรกิจเรือประมงจับปลาและธุรกิจเดินเรือท่องเที่ยว
- ค. ธุรกิจสินค้าน้ำและธุรกิจเรือข้ามฝั่ง
- ง. ธุรกิจรีสอร์ทชายหาดและธุรกิจเรือประมง

6. สาเหตุที่แท้จริงของการที่ปะการังในท้องทะเลถูกทำลายเกิดจากอะไร

- ก. ภัยธรรมชาติ
- ข. การทำประมง
- ค. มนุษย์
- ง. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

7. แนวทางแก้ไขปัญหามาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้สรุปไว้ว่าอย่างไร

- ก. ให้องค์กรที่รับผิดชอบดูแลแก้ไข
- ข. จัดกิจกรรมอบรมปลูกฝังให้ประชาชนมีการอนุรักษ์ธรรมชาติ
- ค. ห้ามไม่ให้จับปลาบริเวณแนวปะการัง
- ง. จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจไปดูแลในเขตพื้นที่

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8 - 9

แหว่งดังติดป้ายสินค้ามั่ว บอกซื้อ 3 จ่าย 2 เอาไปจ่ายจริง กลับเป็นคนละราคา
 ชาวเน็ตถึงกับงง แหว่งดังติดป้ายลดราคาเสีย เหลือราคาหลักสิบ แต่พอลูกค้าหยิบไปจ่ายเงิน
 ก็ต้องเจ็บ เพราะป้ายลดราคาที่ติดไว้ กลายเป็นป้ายราคาสูงชะ ไม่ตรงกับสินค้าที่เลือกซื้อ
 วันที่ 15 กันยายน 2560 เพจเฟซบุ๊ก Social Hunter ได้เผยแพร่เรื่องราวของผู้ใช้เฟซบุ๊ก
 รายหนึ่งที่ได้มีการสังเกตเห็นสิ่งผิดปกติในห้างค้าปลีกชื่อดังย่านอรัญประเทศ ที่มีการ
 ติดป้ายเหลืองแสดงให้เห็นถึงการลดราคา ซื้อ 1 แถม 1 หรือ ซื้อ 3 จ่ายแค่ 2 ทำให้ลูกค้า
 สนใจเป็นอย่างมาก แต่เมื่อลูกค้านำไปชำระเงินกลับไม่ตรงตามป้ายราคาที่ติดไว้

8. ประเด็นสำคัญของปัญหานี้คืออะไร

- ก. การขายสินค้าเกินราคาความเป็นจริง
- ข. ความสะเพร่าของพนักงานห้างในการติดป้ายราคาสินค้า
- ค. ทางห้างไม่แสดงความรับผิดชอบใด ๆ ต่อผู้บริโภค
- ง. การติดป้ายสินค้าไม่ตรงกับสินค้าทำให้ผู้บริโภคเกิดความสับสน

9. หากนักเรียนเป็นหนึ่งในผู้เสียหาย ในการซื้อสินค้าราคาไม่ตรงกับป้าย ควรร้องเรียนต่อหน่วยงานใด

- ก. เจ้าของห้างสรรพสินค้าดังกล่าว
- ข. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือ สคบ.
- ค. เจ้าหน้าที่ตำรวจ
- ง. ศาลยุติธรรม

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 10 - 11

ตำรวจ สภ.อ. เมืองจันทบุรีแจ้งมีคนพบวัตถุต้องสงสัยว่าอาจเป็นระเบิดจึงรีบเดินทางไปตรวจสอบ กล่องพัสดุ นำสุนัขไปดมกลิ่นระเบิด แต่ตรวจสอบไม่ได้ เลยต้องใช้เครื่องเอกซเรย์ตรวจสอบปรากฏว่าภายในไม่มีระเบิด

10. ข้อความใดไม่เกี่ยวข้องกับบทความ

- ก. นำสุนัขไปดมกลิ่น
- ข. ตรวจสอบปรากฏว่าภายในกล่องพัสดุไม่มีระเบิด
- ค. ใช้เครื่องเอกซเรย์ตรวจสอบวัตถุต้องสงสัย
- ง. ตำรวจ สภ.อ. เมืองจันทบุรี พบวัตถุต้องสงสัย

11. เมื่อนักเรียนพบวัตถุต้องสงสัยนักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. ไปบอกคุณครู
- ข. ชักชวนเพื่อน ๆ เปิดดู
- ค. นำกลับบ้านไปให้ผู้ปกครอง
- ง. ไม่เข้าไปใกล้บริเวณและรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจมาตรวจสอบ

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 12 - 16

วัดทิพย์ลื้มเงินสด 3 ล้านบาท ในรถเข็นของทางสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดหนองคาย พนักงานเก็บได้และส่งคืนเจ้าของ แต่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ ไปต่าง ๆ นานา ทางห้างออกมายืนยันว่าเป็นเรื่องจริง ไม่ใช่การฉ้อฉล หรือการสร้างข่าว หรือการสร้างภาพพจน์ของทางห้างแต่อย่างใด ฝ่ายเจ้าของเงินออกมาชี้แจงที่ชาวเน็ตสงสัยว่าทำไมถึงต้องพกเงินสดเยอะขนาดนั้นและยืนยันว่าเป็นเงินบริสุทธิ์ไม่ได้มาจากการทุจริตแต่อย่างใด

12. จากสถานการณ์ปัญหาคืออะไร

- ก. วัดทิพย์ลื้มเงินไว้ในห้าง
- ข. วัดทิพย์ร่วมมือกับห้างสร้างเรื่อง
- ค. ทางห้างสร้างเรื่องขึ้นมา
- ง. ทุกฝ่ายไม่เชื่อว่าจะเป็นเรื่องจริง

13. นักเรียนเชื่อถือบุคคลใดมากที่สุด

- ก. วัดทิพย์
- ข. นักข่าว
- ค. พนักงาน
- ง. เจ้าของห้าง

14. บุคคลใดน่าเชื่อถือที่สุด เพราะเหตุใด

- ก. วัดทิพย์ เพราะเป็นเจ้าของเงิน
- ข. พนักงาน เพราะเป็นบุคคลที่พบเงิน
- ค. เจ้าของห้าง เพราะเป็นเจ้าของสถานที่
- ง. นักข่าว เพราะนักข่าวมีจรรยาบรรณในการทำข่าว

15. เหตุผลใดที่ทำให้ทุกฝ่ายไม่เชื่อการทำงานของพนักงาน
- ก. เงินไม่บริสุทธิ์
 - ข. เงินสดมีจำนวนมาก
 - ค. พนักงานเก็บแล้วคืนเจ้าของ
 - ง. พนักงานพบเงิน เงินมีครบตามจำนวน
16. ข้อความใดสนับสนุนให้พนักงานเก็บเงินพร้อมกับคืนเจ้าของ
- ก. เป็นข้อตกลงของทางห้าง
 - ข. พนักงานมีจิตสำนึกที่ดี
 - ค. พนักงานต้องการคำชมเชย
 - ง. พนักงานอยากให้ห้างมีชื่อเสียง

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17 - 21

**สาวใหญ่น้อยใจหลังย้ายมาอยู่ด้วยกัน 2 เดือน แฟนค่าทองขอบกินเหล้า
ไล่ออกจากบ้านบ่อย เครียดประชดจุดไฟเผาบ้านวอดทั้งหลัง**

วันที่ 14 ก.ย. 2560 พ.ต.อ.อภิรัช ครอบเพชร ผกก.สภ.เมืองพัทยา พร้อมด้วย พ.ต.ท.สรันยพงศ์ ไหมทองกุลธร สวป.สภ.เมืองพัทยา พร้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ดับเพลิงเมืองพัทยา พร้อมรถน้ำ 5 คัน เจ้าหน้าที่มูลนิธิสว่างบริบูรณ์เมืองพัทยา ร่วมตรวจสอบเหตุเพลิงไหม้บ้านภายในซอย เทพประสิทธิ์ 5 ม.12 ต.หนองปรือ อ.บางละมุง จ.ชลบุรี ในที่เกิดเหตุเป็นบ้านไม้ชั้นเดียวเพลิงกำลังลุกไหม้อย่างรุนแรงจนเกือบวอดทั้งหลังและกำลังจากรุกรามไปยังบ้านอีกหลังเจ้าหน้าที่จึงระดมฉีดน้ำสกัดจนสามารถควบคุมเพลิงไว้ได้ ก่อนเข้าตรวจสอบและพบว่าสาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้มาจาก นางราตรี อายุ 42 ปี คนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวไว้ที่อยู่ในอาการเมาสุราโดย นางราตรี ยอมรับว่าเป็นคนเผาจริง สาเหตุมาจากน้อยใจนายหน้อย อายุ 53 ปี ที่ชอบว่าทอเกี่ยวกับการดื่มสุรา และชอบขับไล่คนออกจากบ้านทั้ง ๆ ที่นายหน้อยได้ชวนตนมาอยู่ที่บ้านหลังดังกล่าวได้ประมาณ 2 เดือน หลังจากที่รู้จักกัน ตอนเกิดเหตุตนเองได้กินเหล้าและได้โทรไปหานายหน้อย แต่นายหน้อยไม่ยอมรับสาย จึงเกิดอาการน้อยใจจึงตัดสินใจจุดไฟเผาบ้าน โดยก่อนเผาได้บอกเพื่อนบ้าน

ที่อยู่ติดกันก่อนจะจุดไฟเผา ด้านนายหน้อย ได้เปิดเผยว่า ตอนเกิดเหตุตนทำงานอยู่
ซึ่งตนเองบอกว่าอย่าโทมากำลังทำงาน และไม่ได้รับสายแต่ไม่คิดว่าจะมีไฟ
เผาบ้าน แต่ที่อยู่ด้วยกันมาประมาณ 2 เดือน มักจะบ่นนางราตรีเรื่องกินเหล้าจนเมามาเป็น
ประจำ เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ควบคุมตัวนางราตรีส่งพนักงานสอบสวน สภ.เมืองพัทยา
ดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป

17. จากเหตุการณ์ดังกล่าว สาเหตุเพลิงไหม้เกิดจากอะไร
 - ก. คิ๋มสุราจนขาดสติไม่สามารถควบคุมตนเองได้
 - ข. น้อยใจภรรยาที่ไปภรรยาไปมีสามีใหม่
 - ค. น้อยใจภรรยาที่ว่าทอเกี่ยวกับการคิ๋มสุรา และชอบขับไล่ตนออกจากบ้าน
 - ง. ภรรยาต่อว่าสามีที่ไม่กลับบ้านร่วม 2 เดือน เกิดบันดาลโทสะเผาบ้านตนเอง
18. การกระทำดังกล่าวมีความผิดทางกฎหมายหรือไม่ อย่างไร
 - ก. ไม่มีความผิด เพราะเป็นบ้านของตนเอง
 - ข. ไม่มีความผิด เพราะบ้านเป็นสินสมรส
 - ค. มีความผิด เพราะการวางเพลิงถือเป็นการผิดทางอาญา
 - ง. มีความผิด เพราะการวางเพลิงถือเป็นการผิดทางแพ่งต้องชดใช้สินไหมทดแทน
19. จากข่าว ต้นเหตุของการวางเพลิงเกิดจากสามีหรือภรรยา เพราะเหตุใด
 - ก. ภรรยา เพราะใช้ถ้อยคำดูหมิ่นเหยียดหยามผู้เป็นสามี
 - ข. สามี เพราะคิ๋มสุราจนขาดสติ
 - ค. สามีและภรรยา มีความผิดร่วมกัน เพราะต่างคนต่างใช้อารมณ์ในการกระทำให้เกิดความเสียหาย
 - ง. ไม่มีข้อใดกล่าวถูก
20. ใครได้รับผลกระทบในเหตุการณ์ดังกล่าวมากที่สุด
 - ก. คู่สามีภรรยา
 - ข. เพื่อนบ้านที่มีบ้านอยู่ใกล้เคียง
 - ค. เจ้าหน้าที่ตำรวจ
 - ง. พนักงานดับเพลิง

21. แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่จะไม่ให้เกิดขึ้นกับครอบครัวอื่นๆควรทำอะไร
- ก. นำเสนอข่าวให้เรื่องนี้เป็นบทเรียนในการกระทำที่ขาดสติ
 - ข. เชิญสามีภรรยามาออกรายการทีวีเพื่อให้เป็นอุทาหรณ์
 - ค. รณรงค์ไม่ดื่มสุรา เพราะสุราทำให้กระทำการใดโดยขาดสติ
 - ง. จัดกิจกรรมอบรม ครอบครัวที่พึงสมรสในเรื่องของการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 22 - 23

นักเรียน 2 คน ไปเยี่ยมเพื่อนที่ป่วยอยู่โรงพยาบาล ในขณะที่เดินอยู่ในโรงพยาบาล เพื่อนคนหนึ่งรู้สึกหิวน้ำ จึงไปกดน้ำเย็นที่ตู้ทำน้ำเย็นของโรงพยาบาล ปรากฏว่านักเรียนคนนั้นรื้อถ่านถูกไฟดูดเสียชีวิตคาที่ ทางโรงพยาบาลนำศพไปชันสูตรโดยไม่พบสาเหตุการเสียชีวิต

22. เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเป็นลำดับสุดท้าย
- ก. แผงจ่ายไฟชำรุด
 - ข. นักเรียนช็อคหมดสติ
 - ค. แพทย์ระงับการตายไม่ได้
 - ง. เด็กกดน้ำเย็นจากตู้ทำน้ำเย็น
23. “เพื่อนคนหนึ่งรู้สึกหิวน้ำ จึงไปกดน้ำเย็นที่ตู้ทำน้ำเย็นของโรงพยาบาล ปรากฏว่านักเรียนคนนั้นรื้อถ่านถูกไฟดูด” จากข้อความดังกล่าวนักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร
- ก. เข้าช่วยเหลือเพื่อนทันที
 - ข. วิ่งไปบอก รปภ. ของโรงพยาบาล
 - ค. ตะโกนขอความช่วยเหลือ
 - ง. ถอดปลั๊กเครื่องทำน้ำเย็น

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 24 - 27

บอส บิว และไบรท์ เดินทางไกลในวิชาลูกเสือ บอสรู้สึกหิวน้ำ เขาพบผลไม้ชนิดหนึ่ง บอสพูดว่า “ตอนเรียนลูกเสือครูอื่นเคยบอกว่ามีผลไม้บางชนิดกินแทนน้ำได้” บิว “ถ้าอย่างนั้นผลไม้ชนิดนี้กินแทนน้ำได้” ไบรท์ “เรายังสรุปไม่ได้หรอกว่าผลไม้ชนิดนี้สามารถกินได้ เราควรนำไปถามครูอื่นก่อน”

24. จากสถานการณ์ ปัญหาคืออะไร
 - ก. บอส บิว และไบรท์หิวน้ำ
 - ข. บอส บิว และไบรท์หลงป่า
 - ค. บอส บิว และไบรท์พบผลไม้ชนิดหนึ่ง
 - ง. บอส บิว และไบรท์ไม่แน่ใจว่าผลไม้ชนิดนี้กินแทนน้ำได้
25. บุคคลใหน่าเชื่อถือมากที่สุด
 - ก. บิว
 - ข. ไบรท์
 - ค. บิวและบอส
 - ง. บิวและไบรท์
26. ถ้านักเรียนเชื่อคำพูดของบุคคลใน (ข้อ 24) ให้บอกเหตุผลประกอบ
 - ก. เพราะบิวเป็นผู้กล้าตัดสินใจ
 - ข. เพราะไบรท์เป็นผู้มีหลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง
 - ค. เพราะบิวกับไบรท์มีความคิดสอดคล้องกัน
 - ง. เพราะบิวมีความเห็นคล้อยตามไบรท์ว่าควรถามครูก่อน
27. จากสถานการณ์นักเรียนสรุปประเด็นสำคัญได้อย่างไร
 - ก. ผลไม้ในป่าสามารถรับประทานได้
 - ข. ผลไม้ทุกชนิดกินแทนน้ำได้

ค. ผลไม้บางชนิดกินแทนน้ำได้

ง. ผลไม้ที่ส่วนใหญ่จะมีน้ำเป็นส่วนประกอบ

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 28 - 30

เอาจริง! การทางพิเศษฯ จัดการขั้นเด็ดขาด ล้อมรั้วขังรถเงินหาบเร่

การทางพิเศษฯ จัดการขั้นเด็ดขาด ล้อมรั้วขังรถเงินหาบเร่ไม่ให้เข้าออก หลังเตือนห้ามขายแล้วไม่ฟัง (15 ก.ย.) เพจ กลุ่มคนไทย ไม่เอาหาบเร่ แผลงลอย ได้โพสต์ภาพบริเวณปากซอยสุขุมวิท 50 ซึ่งพบว่ามีรั้วเหล็กล้อมรถเงินหาบเร่เอาไว้ ซึ่งเพจดังกล่าวระบุอีกว่า..."ในเมื่อคือด้านคืนก็ เจ้าของที่พูดดีก็แล้ว ชูก็แล้ว ทำทุกทางแล้ว แต่ผู้ค้ายังคือด้าน นั้นก็ไม่ต้องพูดกันอีก ล็อกเครื่องมือหากินปิดตายมันซะเลย 555 วันก่อนเดินผ่านปากซอยสุขุมวิท 50 ไปขึ้นรถไฟฟ้าสถานีอ่อนนุช ผ่านตรงนี้ บอกเลยสะใจกับสิ่งที่เห็นมากเดิมตรงนี้ตอนเย็น ๆ จะมีร้านอาหารมาเรียงรายขายกันริมถนน 4 - 5 ร้าน ย่างไก่กันควันโขมง ล้างถ้วยล้างจานกันริมถนน แล้วเศษอาหารลงท่อน้ำทิ้งข้างทางจนท้อตัน น้ำล้างจานก็ขังบนทางเท้าจนเน่าเหม็น มาวันนี้คงไม่ได้ทำแบบนี้อีกแล้วเจ้าของพื้นที่คือ 'การทางพิเศษแห่งประเทศไทย' เจ้านี้หวงพื้นที่มากๆ ถ้าสมมุติพวกผู้ค้ามาตัดรั้วที่ล้อมไว้เพื่อเข้าไปเอาของออกมา ได้ขึ้นโรงขึ้นศาลโดนฟ้องฐานบุกรุกแน่จริง ๆ เจ้าของพื้นที่ตรงนี้เค้าก็ไม่อนุญาต พยายามจัดการมาหลายรอบ ทั้งทุบพื้นที่ทิ้ง ปลุกดันไม้ ล้อมรั้วเหล็ก แต่คนขายก็ยังหน้าด้านบุกรุกหรือทุกอย่างที่ขวางหน้าขายอยู่เป็นปี ล่าสุดโดนรั้วตายล้อมและเชื่อมแบบปิดตาย เข้าไม่ได้ เอาของออกก็ไม่ได้ ดูซิว่าจะทำยังไงต่อไป" โดยประเด็นดังกล่าวกลายเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักในโลกออนไลน์ มีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการจัดการดังกล่าว

28. ปัญหาสำคัญของเรื่องนี้อะไร

ก. การใช้รั้วปิดล้อมรถเงินหาบเร่

ข. การบุกรุกพื้นที่ส่วนบุคคล

ค. พ่อค้าแม่ค้าเศษอาหารลงท่อน้ำทิ้งข้างทางจนท้อตัน

ง. การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล

32. บุคคลใดที่นักเรียนคิดว่าเชื่อถือมากที่สุด
- ก. ครู
 - ข. แพทย์
 - ค. ชาวบ้าน
 - ง. พยาบาล
33. บุคคลใดน่าเชื่อถือมากที่สุดเพราะเหตุใด
- ก. อาจารย์ เพราะอาจารย์เป็นผู้มีความรู้และใกล้ชิดชาวบ้านมากที่สุด
 - ข. แพทย์ เพราะแพทย์มีความรู้ในเรื่องของโรคต่าง ๆ
 - ค. ชาวบ้าน เพราะเชื่อว่าการทำคุณไสยมีจริง
 - ง. พยาบาล เพราะพยาบาลเป็นผู้ให้การรักษาผู้ป่วย
34. จากสถานการณ์นักเรียนสรุปประเด็นได้อย่างไร
- ก. อาการหัวใจล้มเหลวเฉียบพลันสามารถเกิดขึ้นได้ในสถานที่อากาศไม่ถ่ายเท
 - ข. อาการหัวใจล้มเหลวเฉียบพลันป้องกันได้โดยการงดการใช้อย่างมาแมลง
 - ค. การทำคุณไสยพบในภาคอีสานเท่านั้น
 - ง. การทำคุณไสยสามารถป้องกันได้
35. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทดับการแพทย์ลงความเห็นว่าการหัวใจล้มเหลวเฉียบพลันไม่ได้เกิดจากการถูกคุณไสย ข้อใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้นที่แพทย์ระบุได้ถูกต้อง
- ก. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเป็นผู้ชาย
 - ข. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเป็นเกษตรกร
 - ค. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเป็นคนอีสาน
 - ง. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเป็นคนจังหวัดสกลนคร

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 36 - 37

ปตท. ทอยปรับขึ้นราคา NGV 2 รอบ เริ่ม 16 ก.ย.นี้

เพิ่ม 0.46 บาทต่อกิโลกรัม หวังบรรเทาภาระผู้ใช้รถ

นายศักดิ์เฉลิม ลิทธิวงศ์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ก๊าซธรรมชาติสำหรับยานยนต์ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) เปิดเผยว่า จากที่ประชุมคณะกรรมการบริหารนโยบายพลังงาน (กบง.) เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2560 ที่ผ่านมา มีมติเห็นชอบผลการศึกษาดันทุนราคาก๊าซเอ็นจีวี ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในส่วนของการปรับคุณภาพก๊าซเอ็นจีวี 0.46 บาทต่อกิโลกรัม เพื่อให้ราคาเอ็นจีวีสะท้อนต้นทุนที่แท้จริงมากยิ่งขึ้น โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2560 นั้น ปตท. ยังไม่ปรับราคาขึ้นในคราวเดียว เพื่อบรรเทาภาระค่าเชื้อเพลิงให้กับผู้ใช้รถเอ็นจีวีทั้งในภาคขนส่งและผู้ใช้รถทั่วไป ทั้งนี้ ปตท. จะทยอยปรับเพิ่มต้นทุนค่าดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น 2 ครั้ง คือในรอบเดือนกันยายนและรอบเดือนตุลาคม 2560 ซึ่งในวันที่ 16 กันยายน 2560 นี้ ราคาขายเอ็นจีวีในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล จะปรับเพิ่มขึ้น 0.27 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้ราคาขายเอ็นจีวีอยู่ที่ 13.46 บาทต่อกิโลกรัม (เป็นราคารวมค่าเนื้อก๊าซธรรมชาติ และค่าดำเนินการที่รวมค่าปรับปรุงคุณภาพก๊าซเอ็นจีวีแล้ว) ขณะที่รถโดยสารสาธารณะที่มีบัตรส่วนลดราคาเอ็นจีวี จะไม่ได้ผลกระทบใดๆ เนื่องจากยังคงใช้สิทธิ์เดิมก๊าซฯ ในราคาเดิมที่ 10.00 บาทต่อกิโลกรัม โดยที่ผ่านมา ปตท. ได้ให้การสนับสนุนส่วนลดราคาขายเอ็นจีวี ตั้งแต่ปี 2555 จนถึงเดือนสิงหาคม 2560 สะสมเป็นจำนวนเงินประมาณ 10,721 ล้านบาท

<https://www.mthai.com/>

36. จากข่าว ปตท. มีจุดประสงค์กระทำการดังกล่าวเพื่อสิ่งใด

ก. เพื่อบรรเทาปัญหาค่าใช้จ่ายของผู้ใช้รถ

ข. เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ค. เพื่อเก็งกำไรราคาก๊าซ NGV

ง. เพื่อลดต้นทุนการผลิตก๊าซ NGV

37. การขึ้นราคาของก๊าซ NGV ใครได้รับผลกระทบน้อยที่สุด

- ก. ธุรกิจขนส่งมวลชน
- ข. คนขับรถแท็กซี่
- ค. พนักงานบริษัท
- ง. ผู้ประกอบการก๊าซ NGV

นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 38 - 40

ข้าราชการสาวผวา โดนหนุ่มล้ามองแอบส่องห้องน้ำทำเนียบ

หนุ่มโรคจิตป็นห้องน้ำหญิงทำเนียบรัฐบาล ก่อนหลบหนีไปได้ ขณะที่ จนท.เร่งตรวจสอบ ภาพวงจรปิดความเคลื่อนไหวที่ทำเนียบรัฐบาล ขณะที่ผู้สื่อข่าว และข้าราชการ เข้าทำภารกิจ ส่วนตัวในห้องน้ำซึ่งมีอยู่ 4 ห้องย่อย ปรากฏว่า ที่ห้องน้ำห้องที่ 4 มีชายวัยรุ่นผิวดำ อายุ ประมาณ 20 กว่า ๆ แต่งกายดี แต่ไม่ติดบัตรแสดงตน โดยสวมเสื้อเชิ้ตขาวมีลาย กางเกงสีดำ ปีนซึกโครก และชะโงกหน้าเข้ามายังห้องที่ 3 ซึ่งข้าราชการได้หลบไปเห็นพอดี จึงตะโกนเสียงดังพร้อมเปิดประตูออกมาชายคนดังกล่าวตกใจรีบออกมาเช่นกัน เมื่อถามว่า ทำไมถึงทำเช่นนั้น ชายคนดังกล่าวละเลาะละลัก พร้อมอ้างว่า ไม่เคยมาที่นี่และรีบวิ่งหนีออกไปทันที ข้าราชการและผู้สื่อข่าวจึงรีบวิ่งไปแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำตึกบัญชาการ แต่ชายคนดังกล่าวก็หายไประยะรวดเร็ว และเจ้าหน้าที่พยายามติดตามตัว พร้อมตรวจสอบกล้องวงจร ปิดเพื่อหาตัวชายคนดังกล่าว เนื่องจากถือว่าเหตุการณ์ดังกล่าวสร้างความไม่ปลอดภัยให้กับ ข้าราชการในพื้นที่ เพราะทำเนียบรัฐบาลเป็นสถานที่สำคัญ แต่ยังเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ และมี การรักษาความปลอดภัยขั้นสูงสุดแต่ยังเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ได้ <https://www.mthai.com/>

38. ปัญหาสำคัญของเรื่องนี่คืออะไร

- ก. ระบบรักษาความปลอดภัยของทำเนียบรัฐบาลที่หละหลวม
- ข. การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ
- ค. สื่อต่าง ๆ ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความต้องการทางเพศ
- ง. คนไทยขาดคุณธรรมจริยชา

39. ถ้านักเรียนเป็นผู้ประสบเหตุดังกล่าวสมควรกระทำสิ่งใดเป็นลำดับแรก
- ก. ตะโกนคำว่าหนุ่มถ้ามองทันที
 - ข. ใช้โทรศัพท์ถ่ายหน้าคนร้าย
 - ค. ตะโกนให้สุดเสียงขอความช่วยเหลือ
 - ง. ใช้อุปกรณ์รอบตัวที่มีอยู่ขว้างใส่หนุ่มถ้ามองให้ได้รับความบาดเจ็บ
40. นักเรียนมีวิธีป้องกันตนเองอย่างไรจากถ้ามอง เมื่อต้องเข้าห้องน้ำสาธารณะไม่ใช่บ้านของตนเอง
- ก. ก่อนเข้าห้องน้ำสำรวจบริเวณความผิดปกติโดยรอบ เช่น ห้องข้าง ๆ หรือกล้องที่ติดตั้งผนังห้องน้ำ
 - ข. ควรชวนเพื่อนอย่างน้อย 1 คน ไปรอตที่หน้าห้องน้ำ
 - ค. เตรียมโทรศัพท์มือถือถือถ่ายรูปคนร้าย
 - ง. หลีกเลี่ยงการเข้าห้องน้ำสาธารณะ

เฉลยแบบทดสอบ
วัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

ข้อ	ตัวเลือก	ข้อ	ตัวเลือก
1	ก	21	ค
2	ค	22	ข
3	ง	23	ก
4	ข	24	ง
5	ง	25	ง
6	ค	26	ง
7	ก	27	ค
8	ง	28	ง
9	ข	29	ข
10	ก	30	ค
11	ง	31	ง
12	ค	32	ข
13	ก	33	ข
14	ก	34	ก
15	ข	35	ก
16	ข	36	ข
17	ค	37	ง
18	ค	38	ค
19	ค	39	ค
20	ก	40	ก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระการเรียนรู้ หน้าที่พลเมือง และการดำเนินชีวิตในสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. การกระทำใดสอดคล้องกับการเป็นพลเมืองดี ในเรื่องการรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - ก. โก้เป็นสมาชิกชมรมรักชาติไทย
 - ข. เก่ผลิตเครื่องใช้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ค. แดงผู้มีเงินได้ไปเสียภาษีอากรทุกปีตามกำหนดเวลา
 - ง. ก้อนนำเสนอชิ้นงาน แสดงความเป็นเอกลักษณ์ของประเทศ
2. สมบัติชอบประดิดฐ์ของใช้จากเศษวัสดุ เช่น นำยางรถยนต์มาทำเป็นกระถางต้นไม้ การกระทำของสมบัติสอดคล้องกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีอย่างไร
 - ก. ใฝ่หาความรู้
 - ข. ปฏิบัติตามกฎหมาย
 - ค. สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ง. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
3. ใครเคารพสิทธิของผู้อื่น
 - ก. มินแอบฟังเพื่อนบ้านคุยกัน
 - ข. แดงเข้าแถวซื้ออาหารกลางวัน
 - ค. อ้อเปิดวิทยุเสียงดังจนเพื่อนบ้านนอนไม่หลับ
 - ง. พลอยนำกระเป๋าของเพื่อนไปทิ้งเพราะเก่าแล้ว
4. ใครมีจิตสาธารณะ
 - ก. ด้อยทำการบ้านทุกวัน
 - ข. ก้องซื้อของที่ร้านสะดวกซื้อ
 - ค. เอมไปเยี่ยมยายทุกครั้งที่ว่าง
 - ง. ฝนเห็นคนตัดไม้ทำลายป่าจึงไปแจ้งความ

5. ข้อใดเป็นวิถีประชาธิปไตย

- ก. การมีความสันโดษ
- ข. การเคารพซึ่งกันและกัน
- ค. การทำงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง
- ง. ถูกทุกข้อ

6. ผู้ที่มีสถานภาพเป็นพลเมืองไทยจะมีหน้าที่อย่างไร

- ก. รับราชการทหาร
- ข. ลงสมัครรับเลือกตั้ง
- ค. รับการศึกษาจนจบระดับอุดมศึกษา
- ง. ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส

7. ใครใช้เสรีภาพไม่ถูกต้อง

- ก. มานะร่วมชุมนุมปิดถนนประท้วงรัฐบาล
- ข. อาริย์วิจารณ์การทำงานที่ผิดพลาดของรัฐบาล
- ค. มานพลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ลงคะแนน
- ง. พิมพ์ขายบ้านไปอยู่ใกล้บ้านคาราที่ตนชื่นชอบ

8. ใครมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย

- ก. นายชอบทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ
- ข. แฟนมักจะให้ผู้อื่นทำงานแทนตนเอง
- ค. ก้อยมักตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึกของตนเอง
- ง. ถูกทุกข้อ

9. บทบาททางสังคมมีประโยชน์อย่างไร

- ก. เป็นองค์ประกอบในการจัดระเบียบสังคม
- ข. ทำให้ประเทศพัฒนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรม
- ค. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติตามมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น
- ง. ช่วยให้สมาชิกในสังคมมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน

10. หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยมีหลายประการยกเว้นข้อใด
- อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน
 - มีกฎหมายเป็นบรรทัดฐานในการปกครอง
 - ประชาชนใช้อำนาจการปกครองด้วยตนเอง
 - รัฐบาลต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพขั้นมูลฐานของประชาชน
11. ข้อใดเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยของรัชกาลที่ 5
- การเลิกทาส
 - การตั้งเมืองสมมุติศัตธานี
 - การโปรดเกล้าฯ ให้นายเฮอร์มอนส์ บี. สตีเวนส์ ร่างรัฐธรรมนูญ
 - การพระราชทานสัมพันธกับหนังสือพิมพ์ต่างประเทศว่าพระองค์ทรงเตรียมการพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ประชาชน
12. ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูปการปกครองของรัชกาลที่ 5 คืออะไร
- กระจายอำนาจไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น
 - คนไทยมีความเหลื่อมล้ำกันมากขึ้น
 - ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้น
 - กระจายความเจริญทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาค
13. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 คืออะไร
- มีการกระจายอำนาจการปกครอง
 - มีการรวมอำนาจการปกครองเข้าสู่ส่วนกลางมากขึ้น
 - มีองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเกิดขึ้นหลายองค์กร
 - มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองขึ้นมาทำหน้าที่ศึกษาแนวทางการปฏิรูปการเมืองไทย
14. ข้อใดที่ได้ชื่อว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
 - รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

15. การปกครองตนเองของประชาชนระบอบประชาธิปไตย เริ่มปรากฏขึ้นตั้งแต่เมื่อไร
- ก. สมัยกลาง
 - ข. สมัยโรมัน
 - ค. สมัยกรีกโบราณ
 - ง. สมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา
16. สิ่งที่ทำให้ รัฐชาติ ประเทศ มีความแตกต่างกัน คือข้อใด
- ก. ดินแดน
 - ข. อาณาเขต
 - ค. รัฐบาล
 - ง. อำนาจอธิปไตย
17. ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใครคือผู้ที่มีอำนาจสูงสุดของประเทศ
- ก. รัฐบาล
 - ข. รัฐสภา
 - ค. ประชาชน
 - ง. พระมหากษัตริย์
18. หลักการใดบ้างสอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตย
- ก. หลักเอกภาพ
 - ข. หลักนิติธรรม
 - ค. หลักเหตุผลแห่งรัฐ
 - ง. หลักการกระจายอำนาจ
19. ข้อใดคือลักษณะที่สำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- ก. พรรคการเมืองมีจำนวนมากพรรค
 - ข. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเต็มที่
 - ค. ประชาชนต้องเลือกตั้งผู้แทนราษฎรโดยตรง
 - ง. การยอมให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

20. รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยต้องการพลวัติและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนในเรื่องใด
- ก. สิทธิเสมอกันในด้านการศึกษาล่าเรียน
 - ข. สิทธิเสรีภาพในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นของตน
 - ค. เสรีภาพในการชุมนุมและการรวมกลุ่มอย่างเปิดเผยโดยไม่จำกัดเวลา
 - ง. สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในชีวิต เสรีภาพในการพูด การเขียน การแสดงความคิดเห็น
21. กฎหมายใดเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยระเบียบแห่งอำนาจสูงสุดในรัฐ และความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนั้น ๆ ต่อกันและกัน
- ก. กฎหมายอาญา
 - ข. กฎหมายปกครอง
 - ค. กฎหมายรัฐธรรมนูญ
 - ง. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม
22. แก้วกู้ยืมเงินก่อนเป็นจำนวนเงิน 4,000 บาท เป็นเวลา 2 ปี มีหลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือ โดยกำหนดดอกเบี้ยตามกฎหมาย เมื่อครบกำหนดการชำระกู้ยืมเงิน แก้วจะต้องให้ดอกเบี้ยก่อนเป็นจำนวนเงินเท่าไร
- ก. 560 บาท
 - ข. 600 บาท
 - ค. 1,200 บาท
 - ง. 2,400 บาท
23. สัญญาซื้อขายในข้อใดที่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
- ก. รถยนต์
 - ข. ห้องแถว
 - ค. รถจักรยานยนต์
 - ง. นาฬิกาฝังเพชร

24. เดือนเต็มทำสัญญาเช่าห้องแถวของดาวกระจาย 1 ห้อง เป็นเวลา 6 ปี โดยทำสัญญากันเอง มีเนตรดาวและสายันต์เป็นพยาน เมื่อครบ 4 ปี ดาวกระจายบอกเลิกสัญญา เดือนเต็มจะฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่
- ได้ เพราะยังเช่าไม่ครบ 6 ปี
 - ได้ เพราะมีสัญญาและพยานครบ 2 คน
 - ไม่ได้ เพราะไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
 - ไม่ได้ เพราะดาวกระจายเป็นเจ้าของห้องแถว ย่อมมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้
25. นายจักรเช่าซื้อรถจักรยานยนต์จากนายเจิม เป็นจำนวนเงิน 2 หมื่นบาท โดยมีข้อตกลงในสัญญาว่าจะชำระเงิน 20 งวด ๆ ละ 1 พันบาท เมื่อนายจักรชำระเงินให้แก่ นายเจิมไปแล้ว 16 งวด แต่เขาไม่มีเงินชำระงวดที่ 17 และ 18 ติด ๆ กัน นายเจิมสามารถบอกเลิกสัญญาและยึดรถจักรยานยนต์พร้อมรับเงินทั้ง 16 งวดได้หรือไม่
- ไม่ได้ เพราะยังไม่ครบกำหนดสัญญาเช่าซื้อ
 - ไม่ได้ เพราะนายจักรชำระเงินค่าเช่าซื้อเกินครึ่งหนึ่งแล้ว
 - ได้ เพราะการเช่าซื้อกรรมสิทธิ์ยังเป็นของผู้ให้เช่าซื้อจนกว่าจะมีการโอน
 - ได้ เพราะเป็นกรณีผิดนัดการชำระเงินค่าเช่าซื้อ ซึ่งไม่ใช่เงินสองคราวติดกัน
26. ข้อใดเรียงลำดับโทษทางอาญาจากหนักไปเบาได้ถูกต้อง
- ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิ้น
 - ประหารชีวิต กักขัง จำคุก ริบทรัพย์สิ้น ปรับ
 - ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ริบทรัพย์สิ้น ปรับ
 - ประหารชีวิต กักขัง ริบทรัพย์สิ้น จำคุก ปรับ
27. ต้องแอบหยิบรองเท้าคู่ใหม่ของเพื่อนที่วางไว้หน้าห้องเรียนไป แล้วเอารองเท้าคู่เก่าของเขาไว้แทน ต้องมีความผิดฐานใด
- ชิงทรัพย์
 - ลักทรัพย์
 - วิ่งราวทรัพย์
 - กรรโชกทรัพย์

28. ข้อความใดถูกต้อง

- ก. เด็กอายุไม่เกินเจ็ดปี กระทำความผิด เด็กนั้นไม่ผิด
- ข. เด็กอายุไม่เกินเจ็ดปี กระทำความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ
- ค. เด็กอายุกว่าเจ็ดปีแต่ไม่เกินสิบสี่ปี กระทำความผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ
- ง. เยาวชนอายุกว่าสิบสี่ปีแต่ไม่เกินสิบเจ็ดปี กระทำความผิด เด็กนั้นต้องรับโทษกึ่งหนึ่ง

29. ผู้ใดกระทำความผิดต่อบุคคลอื่น ผู้นั้นจะต้องชดใช้ค่าเสียหายแก่เขา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร

- ก. ดอกเบี้ย
- ข. เบี้ยเลี้ยง
- ค. ค่าธรรมเนียม
- ง. ค่าสินไหมทดแทน

30. นิติกรรมสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายที่เกิดจากการแสดงเจตนาเสนอและสนองต่อกันของบุคคล ตั้งแต่สองฝ่ายขึ้นไปมุ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือระงับนิติสัมพันธ์ ข้อความนี้เป็นความหมายของอะไร

- ก. สัญญา
- ข. นิติกรรม
- ค. กฎหมายแพ่ง
- ง. กฎหมายอาญา

31. เพราะเหตุใดประเพณีและวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคต่างๆ ของไทยจึงแตกต่างกัน

- ก. ประชากรไทยพูดภาษาถิ่นแตกต่างกัน
- ข. ชาวไทยรับอารยธรรมมาจากหลายประเทศ
- ค. มีชนหลายเผ่าพันธุ์ สภาพนิเวศและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน
- ง. อาณาเขตของประเทศไทยติดต่อกับประเทศต่างๆ หลายประเทศ

32. ประเพณีเลี้ยงข้าวแดงขันโตก เป็นประเพณีของชาวไทยภาคใด

- ก. ภาคใต้
- ข. ภาคเหนือ
- ค. ภาคตะวันตก
- ง. ภาคตะวันตกเฉียงเหนือ

33. ประเพณีในข้อใดแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในภาคกลาง

- ก. พิธีสืบชะตา
- ข. พิธีบายศรีสู่ขวัญ
- ค. ประเพณีสารทเดือนสิบ
- ง. ประเพณีการทำขวัญข้าว

34. ข้อความใดสัมพันธ์กัน

- ก. งานบุญเบิกฟ้า - จังหวัดสกลนคร
- ข. ประเพณีงานช้าง - จังหวัดนครพนม
- ค. ประเพณีไหลเรือไฟ - จังหวัดสุรินทร์
- ง. ประเพณีแข่งเรือ - จังหวัดพิจิตร และพิษณุโลก

35. ประเพณีไทยในข้อใดเกี่ยวกับลัทธิ ความเชื่อและศาสนา

- ก. ประเพณีสงกรานต์
- ข. การเดินกำรำเคียว
- ค. ประเพณีตักบาตรเทโว
- ง. ประเพณีการทอผ้ามัดหมี่

36. ประเพณีใดที่มีเหมือนกันทุกภาค

- ก. ประเพณีกำฟ้า
- ข. ประเพณีขับไล่พระราหู
- ค. ประเพณีการทำขวัญข้าว
- ง. ประเพณีงานบวชลูกแก้ว

37. ข้อความเกี่ยวกับอาหารในแต่ละภาค ข้อใดถูกต้อง

- ก. แกงแค - ภาคใต้
- ข. แกงไตปลา - ภาคกลาง
- ค. น้ำพริกกะปิ - ภาคกลาง
- ง. แกงไตปลา - ภาคเหนือ

38. ชาวล้านนาไทยเชื่อว่า "ส้มป่อย" มีความสำคัญในเรื่องใดมากที่สุด
- ก. ใช้ทำยาโบราณ
 - ข. ใช้แก้เสนียดจัญไร
 - ค. ใช้เป็นเครื่องประดับ
 - ง. ใช้เป็นเครื่องประกอบอาหาร
39. การทำพิธีเช่นบวงสรวงของชาวอีสานเรียกว่า "เลี้ยงผีปู่ตา" เป็นความเชื่อที่ส่งผลดีในเรื่องใด
- ก. ความสามัคคี
 - ข. การรักษาป่าไม้
 - ค. การรักษาเมือง
 - ง. การรักษาประเพณี
40. ประเพณีใดที่เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- ก. พิธีต่ออายุ
 - ข. อีต12 คอง14
 - ค. พิธีบวงสรวงเทพผู้รักษาเมือง
 - ง. พิธีกรรมตามหลักโหราศาสตร์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

เฉลยแบบทดสอบ
แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อ	ตัวเลือก	ข้อ	ตัวเลือก
1	ก.	21	ก.
2	ก.	22	ข.
3	ข.	23	ข.
4	ง.	24	ก.
5	ข.	25	ง.
6	ก.	26	ก.
7	ก.	27	ข.
8	ก.	28	ข.
9	ง.	29	ง.
10	ก.	30	ก.
11	ข.	31	ก.
12	ก.	32	ข.
13	ข.	33	ง.
14	ก.	34	ง.
15	ก.	35	ก.
16	ก.	36	ก.
17	ง.	37	ก.
18	ง.	38	ก.
19	ง.	39	ก.
20	ง.	40	ข.

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ง
แบบประเมินคุณภาพเครื่องมือวิจัยสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC)

สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประเมิน และให้คำแนะนำ

แบบสอบถามวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัย นายรัชพล แก้วคลาด

คำชี้แจง เชิญท่านพิจารณาข้อคำถาม/ข้อสอบ สำหรับการวิจัยแต่ละข้อว่า มีความเหมาะสม ไม่ขัดจริยธรรม และสอดคล้องกับ นิยามเชิงปฏิบัติการ วัตถุประสงค์ของตัวแปร ที่ศึกษาหรือไม่ ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า สอดคล้องให้เขียน ✓ ที่ช่อง +1 , ไม่แน่ใจ ที่ช่อง 0 , ไม่สอดคล้อง ที่ช่อง -1 และกรุณาให้คำแนะนำ

คำชี้แจง

1. ข้อสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ มี 6 ด้าน คือ ความสามารถในการนิยามปัญหา ความสามารถในการรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการจัดระบบข้อมูล ความสามารถในการตั้งสมมติฐาน ความสามารถในการสรุปอ้างอิงโดยใช้หลักการวิทยาศาสตร์ ความสามารถในการสรุปอ้างอิง
2. ข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ เป็นเรื่องราว เหตุการณ์ สถานการณ์ มาให้นักเรียนอ่าน แล้วพิจารณาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว กาบาทลงในกระดาษคำตอบ ที่แจกให้ เมื่อเสร็จแล้วให้ส่งทั้งกระดาษคำตอบและกระดาษข้อสอบคืนแก่กรรมการคุมสอบ ห้ามขีดเขียนข้อความใด ๆ ลงในกระดาษข้อสอบ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1.	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 1 - 2 “คนัยตื่นขึ้นมาพบว่าสิ่งผิดปกติ คือของในห้องถูกรื้อค้น ตรวจทรัพย์สินพบว่ามิของหาย เขาได้ไปแจ้งกับทางโรงแรม พอได้พบแม่บ้าน จึงได้สอบถามแม่บ้าน แม่บ้านบอกว่าไม่มีอะไรผิดปกติ ทางฝ่ายผู้จัดการโรงแรมชี้แจงว่าเป็นการสร้างเรื่อง ผู้ที่มาพัก 2 คนโกงค่าห้องโรงแรม นี่ไม่เคยมีชื่อเสียงในเรื่องการลักขโมย ต่อมาตำรวจมาตรวจที่เกิดเหตุตรวจลายมือแฝงและบอกว่าผู้ร้ายไม่ต่ำกว่า 2 คน” จากสถานการณ์นักเรียนคิดว่าคำพูดใครน่าเชื่อถือมากที่สุด ก. ตำรวจ ข. แม่บ้าน ค. นายคนัย ง. ผู้จัดการโรงแรม				
2.	บุคคลใดน่าเชื่อถือมากที่สุด เพราะเหตุใด ก. แม่บ้าน เพราะเป็นบุคคลแรกที่เริ่มทำงานตอนเช้า ข. นายคนัย เพราะเป็นผู้เสียหายในเหตุการณ์นี้ ค. ตำรวจ เพราะตำรวจมีความน่าเชื่อถือในการพิสูจน์หลักฐาน ง. ผู้จัดการโรงแรม เพราะเป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบสถานที่				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
3.	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 3 - 7 “ปะการังเป็นสิ่งมีชีวิตประเภทสัตว์และมีระบบนิเวศทางทะเลชนิดหนึ่งสามารถฟื้นตัวเองได้เองตามธรรมชาติหากไม่ถูกรบกวน มนุษย์มีส่วนอย่างมากในการลดจำนวนลงของปะการัง ซึ่งพบว่าการทำประมงอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนทำให้ปะการังถูกทำลายเป็นบริเวณกว้าง นอกจากนั้นยังส่งผลกระทบต่อสัตว์น้อยที่อาศัยอยู่บริเวณแนวปะการังอีกด้วย” ก. ปะการังมีจำนวนน้อย ข. ขาดการอนุรักษ์ปะการัง ค. สัตว์น้ำทะเลมีจำนวนลดลง ง. ผลกระทบจากการกระทำของมนุษย์				
4.	จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ประเด็นใดคือข้อคิดเห็น ก. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนทำให้เศรษฐกิจของประเทศเจริญเติบโตขึ้น ข. อุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีส่วนทำให้ปะการังถูกทำลาย ค. ปะการังเป็นระบบนิเวศทางทะเล ง. ปะการังสามารถฟื้นตัวเองตามธรรมชาติ				
5.	ธุรกิจใดต่อไปนี้ มีผลกระทบต่อปะการังในท้องทะเล ก. ธุรกิจให้เช่าเจ็ตสกีและธุรกิจสอนดำน้ำ ข. ธุรกิจเรือประมงจับปลาและธุรกิจเดินเรือท่องเที่ยว ค. ธุรกิจสินค้าน้ำและธุรกิจเรือข้ามฝั่ง ง. ธุรกิจรีสอร์ทชายหาดและธุรกิจเรือประมง				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
6.	สาเหตุที่แท้จริงของการที่ปะการังในท้องทะเลถูกทำลายเกิดจากอะไร ก. ภัยธรรมชาติ ข. การทำประมง ค. มนุษย์ ง. อุตสาหกรรมท่องเที่ยว				
7.	แนวทางแก้ไขปัญหาจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้สรุปไว้ว่าอย่างไร ก. ให้งานหน่วยงานที่รับผิดชอบมาดูแลแก้ไข ข. จัดกิจกรรมอบรมปลูกฝังให้ประชาชนมีการอนุรักษ์ธรรมชาติ ค. ห้ามไม่ให้จับปลาบริเวณแนวปะการัง ง. จัดเจ้าหน้าที่ตำรวจไปดูแลในเขตพื้นที่				
	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 8 - 9 “แฉห้วงดังคิดป้ายสินค้านี้ บอกรู้ 3 จ่าย 2 เอาไปจ่ายจริง กลับเป็นคนละราคาชวนเนตถึงกับงง ห้างดังคิดป้ายลดราคาเสีย เหลือราคาหลักสิบ แต่พอลูกค้าหยิบไปจ่ายเงินก็ต้องเจ็บ เพราะป้ายลดราคาที่ติดไว้ กลายเป็นป้ายราคาสูงขยะ ไม่ตรงกับสินค้าที่เลือกซื้อ วันที่ 15 กันยายน 2561 เฟซบุ๊ก Social Hunter ได้เผยแพร่เรื่องราวของผู้ใช้เฟซบุ๊กคนหนึ่งที่ได้มีการสังเกตเห็นสิ่งผิดปกติในห้างค้าปลีกชื่อดังย่านกรุงเทพฯ ที่มีการติดป้ายเหลืองแสดงให้เห็นถึงการลดราคา ชื่อ 1 แกรม 1 หรือชื่อ 3 จ่ายแค่ 2 ทำให้ลูกค้าสนใจเป็นอย่างมาก แต่เมื่อลูกค้านำไปชำระเงินกลับไม่ตรงตามป้ายราคาที่ติดไว้”				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
8.	ประเด็นสำคัญของปัญหานี้คืออะไร ก. การขายสินค้าเกินราคาความเป็นจริง ข. ความสะอาดของพนักงานห้างในการติดป้ายราคาสินค้า ค. ทางห้างไม่แสดงความรับผิดชอบใด ๆ ต่อผู้บริโภค ง. การติดป้ายสินค้าไม่ตรงกับสินค้าทำให้ผู้บริโภคเกิดความสับสน				
9.	หากนักเรียนเป็นหนึ่งในผู้เสียหาย ในการซื้อสินค้าราคาไม่ตรงกับป้าย ควรร้องเรียนต่อหน่วยงานใด ก. เจ้าของห้างสรรพสินค้าดังกล่าว ข. สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค หรือ สคบ. ค. เจ้าหน้าที่ตำรวจ ง. ศาลยุติธรรม				
10.	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 10 - 11 “ตำรวจ สก.อ. เมืองจันทบุรีแจ้งมีคนพบวัตถุต้องสงสัยว่าอาจเป็นระเบิดจึงรีบเดินทางไปตรวจสอบ กล่องพัสดุ นำสุนัขไปดมกลิ่นระเบิด แต่ตรวจสอบไม่ได้ เลยต้องใช้เครื่องเอกซเรย์ตรวจสอบปรากฏว่าภายในไม่มีระเบิด ข้อความใดไม่เกี่ยวข้องกับบทความ ก. นำสุนัขไปดมกลิ่น ข. ตรวจสอบปรากฏว่าภายในกล่องพัสดุไม่มีระเบิด ค. ใช้เครื่องเอกซเรย์ตรวจสอบวัตถุต้องสงสัย ง. ตำรวจ สก.อ. เมืองจันทบุรี พบวัตถุต้องสงสัย				

ข้อ	ข้อความถาม/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
11.	เมื่อนักเรียนพบวัตถุต้องสงสัยนักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร ก. ไปบอกคุณครู ข. ชักชวนเพื่อน ๆ เปิดดู ค. นำกลับบ้านไปให้ผู้ปกครอง ง. ไม่เข้าใกล้บริเวณและรีบแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจมาตรวจสอบ นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 12 - 16 วัดทิพย์ลัมเงินสด 3 ล้านบาท ในรถเข็นของห้างสรรพสินค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดหนองคาย พนักงานเก็บได้และส่งคืนเจ้าของ แต่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ ไปต่าง นานา ทางห้างออกมายืนยันว่าเป็นเรื่องจริง ไม่ใช่การฉ้อโกง หรือการสร้างข่าว หรือการสร้างภาพพจน์ของทางห้างแต่อย่างใด ฝ่ายเจ้าของเงินออกมาชี้แจงที่ชาวเน็ตสงสัยว่าทำไมถึงต้องพกเงินสดเยอะขนาดนั้น และยืนยันว่าเป็นเงินบริสุทธิ์ไม่ได้มาจากการทุจริตแต่อย่างใด				
12.	จากสถานการณ์ปัญหาคืออะไร ก. วัดทิพย์ลัมเงินไว้ในห้าง ข. วัดทิพย์ร่วมมือกับห้างสร้างเรื่อง ค. ทางห้างสร้างเรื่องขึ้นมา ง. ทุกฝ่ายไม่เชื่อว่าจะเป็นเรื่องจริง				
13.	นักเรียนเชื่อถือบุคคลใดมากที่สุด ก. วัดทิพย์ ข. นักข่าว ค. พนักงาน ง. เจ้าของห้าง				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
14.	บุคคลใดน่าเชื่อถือที่สุด เพราะเหตุใด ก. วัลทิพย์ เพราะเป็นเจ้าของเงิน ข. พนักงาน เพราะเป็นบุคคลที่พบเงิน ค. เจ้าของห้าง เพราะเป็นเจ้าของสถานที่ ง. นักข่าว เพราะนักข่าวมีจรรยาบรรณในการทำข่าว				
15.	เหตุผลใดที่ทำให้ทุกฝ่ายไม่เชื่อการทำงานของพนักงาน ก. เงินไม่บริสุทธิ์ ข. เงินสดมีจำนวนมาก ค. พนักงานเก็บแล้วคืนเจ้าของ ง. พนักงานพบเงิน เงินมีครบตามจำนวน				
16.	ข้อความใดสนับสนุนให้พนักงานเก็บเงินพร้อมกับคืนเจ้าของ ก. เป็นข้อตกลงของทางห้าง ข. พนักงานมีจิตสำนึกที่ดี ค. พนักงานต้องการค่าชมเชย ง. พนักงานอยากให้ห้างมีชื่อเสียง				
	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 17 - 21 สาวใหญ่ น้อยใจหลังย้ายมาอยู่ด้วยกัน 2 เดือน แฟน ค่าหอชอบกินเหล้า ไล่ออกจากบ้านบ่อย เครียดประชด จุดไฟเผาบ้านวอดทั้งหลังวันที่ 14 ก.ย. 2560 พ.ต.อ.อภิชัย กรอบเพชร ผกก.สภ.เมืองพัทยา พร้อมด้วย พ.ต.ท.สรันยพงศ์ ไหมทองกุลธร สวป.สภ.เมืองพัทยา พร้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ ดับเพลิงเมืองพัทยา พร้อมรถน้ำ 5 คัน เจ้าหน้าที่มูลนิธิ สว่างบริบูรณ์เมืองพัทยา ร่วมตรวจสอบเหตุเพลิงไหม้ บ้านภายในซอย เทพประสิทธิ์ 5 ม.12 ต.หนองปรือ				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
17.	อ.บางละมุง จ.ชลบุรี ในที่เกิดเหตุเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว เพลิงกำลังลุกไหม้อย่างแรงจนเกือบอดทั้งหลังและกำลังจากรุกรามไปยังบ้านอีกหลังเจ้าหน้าที่จึงระดมฉีดน้ำสกัดจนสามารถควบคุมเพลิงไว้ได้ ก่อนเข้าตรวจสอบและพบว่าสาเหตุที่เกิดเพลิงไหม้มาจาก นางราตรี อายุ 42 ปี คนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจควบคุมตัวไว้ในอาการเมาสุรา โดยนางราตรียอมรับว่าเป็นคนเผลอจริง สาเหตุมาจากน้อยใจนายหน้อย อายุ 53 ปี ที่ชอบว่าทอเกี่ยวกับการดื่มสุรา และชอบขับไล่ตนออกจากบ้านทั้ง ๆ ที่นายหน้อยได้ชวนตนมาอยู่ที่บ้านหลังดังกล่าวได้ประมาณ 2 เดือนหลังจากที่รู้จักกัน ตอนเกิดเหตุตนเอง ได้กินเหล้าและได้โทรไปหานายหน้อย แต่นายหน้อยไม่ยอมรับสาย จึงเกิดอาการน้อยใจจึงตัดสินใจจุดไฟเผาบ้าน โดยก่อนเผาได้บอกเพื่อนบ้านที่อยู่ติดกันก่อนจะจุดไฟเผา ด้านนายหน้อยได้เปิดเผยว่า ตอนเกิดเหตุตนทำงานอยู่ ซึ่งตนเองบอกว่าอย่าโทมากำลังทำงาน และไม่ได้รับสายแต่ไม่คิดว่านางราตรีจะจุดไฟเผาบ้าน แต่ที่อยู่ด้วยกันมาประมาณ 2 เดือน มักจะบ่นนางราตรีเรื่องกินเหล้าจนเมามาเป็นประจำ เบื้องต้นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ควบคุมตัวนางราตรีส่งพนักงานสอบสวน สภ.เมืองพัทยาดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป จากเหตุการณ์ดังกล่าว สาเหตุเพลิงไหม้ เกิดจากอะไร ก. ดื่มสุราจนขาดสติไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ข. น้อยใจภรรยาที่ไปภรรยาไปมีสามีใหม่ ค. น้อยใจภรรยาที่ว่าทอเกี่ยวกับการดื่มสุรา และชอบขับไล่ตนออกจากบ้าน ง. ภรรยาต่อว่าสามีที่ไม่กลับบ้านร่วม 2 เดือน เกิดบัลลาลโทสะเผาบ้านตนเอง				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
18.	การกระทำดังกล่าวมีความผิดทางกฎหมายหรือไม่ อย่างไร ก. ไม่มีความผิด เพราะเป็นบ้านของตนเอง ข. ไม่มีความผิด เพราะบ้านเป็นสินสมรส ค. มีความผิด เพราะการวางเพลิงถือเป็นความผิดทางอาญา ง. มีความผิด เพราะการวางเพลิงถือเป็นความผิดทางแพ่งต้องชดใช้สินไหมทดแทน				
19.	จากข่าว ดันเหตุของการวางเพลิงเกิดจากสามีหรือภรรยา เพราะเหตุใด ก. ภรรยา เพราะใช้ถ้อยคำดูหมิ่นเหยียดหยาม ผู้เป็นสามี ข. สามี เพราะดื่มสุราจนขาดสติ ค. สามีและภรรยา มีความผิดร่วมกัน เพราะต่างคน ต่างใช้อารมณ์ในการกระทำให้เกิดความเสียหาย ง. ไม่มีข้อใดกล่าวถูก				
20.	ใครได้รับผลกระทบในเหตุการณ์ดังกล่าวมากที่สุด ก. คู่สามีภรรยา ข. เพื่อนบ้านที่มีบ้านอยู่ใกล้เคียง ค. เจ้าหน้าที่ตำรวจ ง. พนักงานดับเพลิง				
21.	แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่จะไม่ให้เกิดขึ้นกับ ครอบครัวอื่น ๆ ควรทำอย่างไร ก. นำเสนอข่าวให้เรื่องนี้เป็นบทเรียนในการกระทำ ที่ขาดสติ ข. เชิญสามีภรรยามาออกรายการทีวีเพื่อให้เป็น อุทาหรณ์ ค. รมรงค์ไม่ดื่มสุรา เพราะสุราทำให้กระทำการใด โดยขาดสติ				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
	ง. จัดกิจกรรมอบรม ครอบครัวที่พึงสมรสในเรื่องของการใช้ความรุนแรงในครอบครัว				
22	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 22 - 23 “นักเรียน 2 คน ไปเยี่ยมเพื่อนที่ป่วยอยู่โรงพยาบาล ในขณะที่เดินอยู่ในโรงพยาบาลเพื่อนคนหนึ่งรู้สึกหิวน้ำ จึงไปกดน้ำเย็นที่ตู้ทำน้ำเย็นของโรงพยาบาล ปรากฏว่านักเรียนคนนั้นร้องลั่นถูกไฟดูดเสียชีวิตคาที่ ทางโรงพยาบาลนำศพไปชันสูตรโดยไม่พบสาเหตุการเสียชีวิต” เหตุการณ์ใดเกิดขึ้นเป็นลำดับสุดท้าย ก. แผงจ่ายไฟชำรุด ข. นักเรียนช็อคหมดสติ ค. แพทย์ระบุงการตายไม่ได้ ง. เด็กกดน้ำเย็นจากตู้ทำน้ำเย็น				
23.	“เพื่อนคนหนึ่งรู้สึกหิวน้ำ จึง ไปกดน้ำเย็นที่ตู้ทำน้ำเย็นของโรงพยาบาล ปรากฏว่านักเรียนคนนั้นร้องลั่นถูกไฟดูด” จากข้อความดังกล่าวนักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร ก. เข้าช่วยเหลือเพื่อนทันที ข. วิ่งไปบอก รพก. ของโรงพยาบาล ค. ตะโกนขอความช่วยเหลือ ง. ถอดปลั๊กเครื่องทำน้ำเย็น				
	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 24 - 27 บอส บิว และไบรท์ เดินทางไกลในวิชาลูกเสือ บอสรู้สึกหิวน้ำ เขาพบผลไม้ชนิดหนึ่ง บอสพูดว่า “ตอนเรียนลูกเสือครูอันเคยบอกว่ามีผลไม้บางชนิดกินแทนน้ำได้” บิว “ถ้าอย่างนั้นผลไม้ชนิดนี้กินแทนน้ำได้” ไบรท์ “เรายังสรุปไม่ได้หรอกว่าผลไม้ชนิดนี้สามารถกินได้ เราควรนำไปถามครูอันก่อน”				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
24.	จากสถานการณ์ ปัญหาคืออะไร ก. บอส บิว และ ไบรท์ หิวน้ำ ข. บอส บิว และ ไบรท์ หลงป่า ค. บอส บิว และ ไบรท์ พบผลไม้ชนิดหนึ่ง ง. บอส บิว และ ไบรท์ ไม่แน่ใจว่าผลไม้กินแทนน้ำได้				
25.	บุคคลใหน่าเชื่อถือมากที่สุด ก. บิว ข. ไบรท์ ค. บิวและบอส ง. บิวและไบรท์				
26.	ถ้านักเรียนเชื่อคำพูดของบุคคล ให้บอกเหตุผลประกอบ ก. เพราะบิวเป็นผู้กล้าตัดสินใจ ข. เพราะไบรท์เป็นผู้มีหลักการปฏิบัติที่ถูกต้อง ค. เพราะบิวกับไบรท์มีความคิดสอดคล้องกัน ง. เพราะบิวมีความเห็นคล้อยตามไบรท์ว่าควรถามครูก่อน				
27.	จากสถานการณ์นักเรียนสรุปประเด็นสำคัญได้อย่างไร ก. ผลไม้ในป่าสามารถรับประทานได้ ข. ผลไม้ทุกชนิดกินแทนน้ำได้ ค. ผลไม้บางชนิดกินแทนน้ำได้ ง. ผลไม้ที่ส่วนใหญ่จะมีน้ำเป็นส่วนประกอบ				
	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 28 - 30 เอจจิง! การทางพิเศษฯ จัดการขึ้นเด็ดขาด ล้อมรั้วขังรถ เข็นหาบเร่การทางพิเศษฯ จัดการขึ้นเด็ดขาด ล้อมรั้วขัง รถเข็นหาบเร่ไม่ให้เข้าออก หลังเดือนห้ามขายแล้วไม่ฟัง (15 ก.ย.) เพจ กลุ่มคนไทย ไม่เอาหาบเร่ แผลงลอย ได้ โพสต์ภาพบริเวณปากซอยสุขุมวิท 50 ซึ่งพบว่ามีรั้ว				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
	เหล็กล้อมรถเข็นขายอาหารเอาไว้ ซึ่งเพงดังกล่าวระบุอีกว่า..." ในเมื่อคือด้านคืนก็ เจ้าของที่พูดก็แล้ว ชูก็แล้ว ทำทุกอย่างแล้ว แต่ผู้ค้ายังคือด้าน นั้นก็ไม่ต้องพูดกันอีก ล็อกเครื่องมือหากินปิดตายมันซะเลย 555 วันก่อนเดินผ่านปากซอยสุขุมวิท 50 ไปขึ้นรถไฟฟ้าสถานีอ่อนนุช ผ่านตรงนี้ บอกเลยสะใจกับสิ่งที่เห็นมากเดิมตรงนี้ ตอนเย็น ๆ จะมีร้านอาหารมาเรียงรายขายกันริมถนน 4 - 5 ร้าน ย่างไก่กันควันโขมง ล้างถ้วยล้างจานกันริมถนน แล้วเศษอาหารลงท่อน้ำทิ้งข้างทางจนท่อดัน น้ำล้างจานก็ขังบนทางเท้าจนเน่าเหม็น มาวันนี้คงไม่ได้ทำแบบนี้แล้วเจ้าของพื้นที่คือ 'การทางพิเศษแห่งประเทศไทย' เจ้านี้หวังพื้นที่มาก ๆ ถ้าสมมุติพวกผู้ค้ามาตัดรั้วที่ล้อมไว้เพื่อเข้าไปเอาของออกมา ได้ขึ้นโรงขึ้นศาลโดนฟ้องฐานบุกรุกแน่จริง ๆ เจ้าของพื้นที่ตรงนี้เค้าก็ไม่อนุญาต พยายามจัดการมาหลายรอบ ทั้งทุบพื้นที่ทั้งปลูกต้นไม้ ล้อมรั้วเหล็ก แต่คนขายก็ยังหน้าด้านบุกรุก รื้อทุกอย่างที่ขวางหน้าขายอยู่เป็นปี ถ้าสุดโดนรื้อตาขาย ล้อมและเชื่อมแบบปิดตาย เข้าไม่ได้ เอาของออกก็ไม่ได้ ดูซิว่าจะทำยังไงต่อไป" โดยประเด็นดังกล่าวกลายเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักในโลกออนไลน์ มีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับการจัดการดังกล่าว				
28.	ปัญหาสำคัญของเรื่องนี้อะไร ก. การใช้รั้วปิดล้อมรถเข็น ข. การบุกรุกพื้นที่ส่วนบุคคล ค. พ่อค้าแม่ค้าเศษอาหารลงท่อน้ำทิ้งข้างทางจนท่อดัน ง. การละเมิดสิทธิส่วนบุคคล				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
29.	วิธีใดคือการแก้ไขปัญหาดังกล่าวดีที่สุด ก. จัดหาขยะให้พ่อค้าแม่ค้าทิ้งให้ถูกที่ ข. เรียกประชุมผู้ที่ขายของบริเวณดังกล่าว ค. เก็บภาษีผู้ที่ขายของบริเวณดังกล่าวเพิ่มขึ้น ง. ประกาศไม่ให้ประชาชนซื้อของบริเวณดังกล่าว เนื่องจากฝ่าฝืนกฎของการทางพิเศษฯ				
30.	นักเรียนคิดว่า การทางพิเศษฯ ทำเกินกว่าเหตุหรือไม่ เพราะเหตุใด ก. เกินกว่าเหตุ เพราะเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ข. สมควรแก้เหตุ เพราะเจ้าหน้าที่ตักเตือนแล้วแต่ยัง ฝ่าฝืน ค. สมควรแก้เหตุ เพราะถ้าไม่ทำเช่นนั้น ท่อระบาย น้ำบริเวณดังกล่าวจะอุดตันทำให้ประชาชนเดือด ร้อน ง. ไม่มีเหตุผลใด สมเหตุสมผล				
31.	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 31 - 35 นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทหัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน วูบดับคาบนรเมธลี ลือเหตุเพราะถูกทำของใต้ จันตอง หาเครื่องรางของขลังป้องกันทั้งปัดจิก ตะกรุด ผ้ายันต์ ต่าง ๆ อาจารย์เผยเหตุชาวบ้านไหลตายเป็นเพราะยา ฆ่าแมลงที่ชาวบ้านใช้ในการเกษตร แพทย์ลงความเห็นว่ หัวใจล้มเหลวเฉียบพลัน ทำให้เสียชีวิต จากบทความใจความสำคัญคืออะไร ก. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเสียชีวิตเพราะ โดนของ ข. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเสียชีวิตเพราะกินยา ฆ่าแมลง ค. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเสียชีวิตเพราะไม่มี เครื่องรางของขลัง ง. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเสียชีวิตเพราะหัวใจล้ม				

ข้อ	ข้อความถาม/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
	เหลวเยียบพลัน				
32.	บุคคลใดที่นักเรียนคิดน่าเชื่อถือน้อยที่สุด ก. ครู ข. แพทย์ ค. ชาวบ้าน ง. พยาบาล				
33.	บุคคลใดน่าเชื่อถือมากที่สุดเพราะเหตุใด ก. อาจารย์ เพราะอาจารย์เป็นผู้มีความรู้และใกล้ชิด ชาวบ้านมากที่สุด ข. แพทย์เพราะแพทย์มีความรู้ในเรื่องของโรคต่าง ๆ ค. ชาวบ้านเพราะเชื่อว่าการทำคุณไสยมีจริง ง. พยาบาล เพราะพยาบาลเป็นผู้ให้การรักษาผู้ป่วย				
34.	จากสถานการณ์นักเรียนสรุปประเด็นได้อย่างไร ก. อาการหัวใจล้มเหลวเยียบพลันสามารถเกิดขึ้นได้ ในสถานที่อากาศไม่ถ่ายเท ข. อาการหัวใจล้มเหลวเยียบพลันป้องกันได้โดยการ งดการใช้น้ำดื่ม ค. การทำคุณไสยพบในภาคอีสานเท่านั้น ง. การทำคุณไสยสามารถป้องกันได้				
35.	นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทดับการถเมล์ แพทย์ลงความ เห็นว่าอาการหัวใจล้มเหลวเยียบพลันไม่ได้เกิดจากการ ถูกคุณไสย ข้อใดเป็นข้อตกลงเบื้องต้นที่แพทย์ระบุได้ ถูกต้อง ก. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเป็นผู้ชาย ข. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเป็นเกษตรกร ค. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเป็นคนอีสาน ง. นักศึกษาหนุ่มปริญญาโทเป็นคนจังหวัดสกลนคร				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 36 - 37 ปตท. ทขอปรับขึ้นราคา NGV 2 รอบ เริ่ม 16 ก.ย.นี้ เพิ่ม 0.46 บาทต่อกิโลกรัม หวังบรรเทาภาระผู้ใช้รถ นายศักดิ์เฉลิม สิทธิวงศ์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ ก๊าซธรรมชาติสำหรับยานยนต์ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)เปิดเผยว่า จากที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร นโยบายพลังงาน (กบง.) เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2560 ที่ผ่านมา มีมติเห็นชอบผลการศึกษาดันทุนราคา ก๊าซเอ็นจีวี ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในส่วนของค่าดำเนินการปรับปรุง คุณภาพก๊าซเอ็นจีวี 0.46 บาทต่อกิโลกรัม เพื่อให้ราคา เอ็นจีวีสะท้อนต้นทุนที่แท้จริงมากยิ่งขึ้น โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 16 กันยายน 2560 นั้น ปตท. ยังไม่ปรับราคาขึ้น ในคราวเดียว เพื่อบรรเทาภาระค่าเชื้อเพลิงให้กับผู้ใช้ รถเอ็นจีวีทั้งในภาคขนส่งและผู้ใช้รถทั่วไป ทั้งนี้ ปตท. จะทยอยปรับเพิ่มต้นทุนค่าดำเนินการโดยแบ่งออกเป็น 2 ครั้ง คือในรอบเดือนกันยายนและรอบเดือนตุลาคม 2560 ซึ่งในวันที่ 16 กันยายน 2560 นี้ ราคาขายเอ็นจีวี ในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล จะปรับเพิ่มขึ้น 0.27 บาทต่อกิโลกรัม ทำให้ราคาขายเอ็นจีวีอยู่ที่ 13.46 บาท ต่อกิโลกรัม (เป็นราคารวมค่าเนื้อก๊าซธรรมชาติ และค่า ดำเนินการที่รวมค่าปรับปรุงคุณภาพก๊าซเอ็นจีวีแล้ว) ขณะที่รถโดยสารสาธารณะที่มีบัตรส่วนลดราคาเอ็นจีวี จะไม่ได้ผลกระทบใดๆ เนื่องจากยังคงใช้สิทธิ์เดิมก๊าซฯ ในราคาเดิมที่ 10.00 บาทต่อกิโลกรัม โดยที่ผ่านมา ปตท. ได้ให้การสนับสนุนส่วนลดราคาขายเอ็นจีวี ตั้งแต่ ปี 2555 จนถึงเดือนสิงหาคม 2560 สะสมเป็นจำนวนเงิน ประมาณ 10,721 ล้านบาท				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
36.	จากข่าว ปตท. มีจุดประสงค์กระทำการดังกล่าวเพื่อสิ่งใด ก. เพื่อบรรเทาปัญหาค่าใช้จ่ายของผู้ใช้รถ ข. เพื่อเป็นการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ค. เพื่อเก็งกำไรราคาก๊าซ NGV ง. เพื่อลดต้นทุนการผลิตก๊าซ NGV				
37.	การขึ้นราคาของก๊าซ NGV ใครได้รับผลกระทบน้อยที่สุด ก. ธุรกิจขนส่งมวลชน ข. คนขับรถแท็กซี่ ค. พนักงานบริษัท ง. ผู้ประกอบการก๊าซ NGV				
	นักเรียนอ่านคำบทความนี้แล้วตอบคำถามข้อ 38 - 40 ข้าราชการสาวผา โคนหนุ่มถ้ามองแอบส่องห้องน้ำ ทำเนียบ หนุ่มโรจติป็นห้องน้ำหญิงทำเนียบรัฐบาล ก่อนหลบหนีไปได้ ขณะที่ จนท.เร่งตรวจสอบภาพวงจร ปิดความเคลื่อนไหวที่ทำเนียบรัฐบาล ขณะที่ผู้สื่อข่าว และข้าราชการ เข้าทำภารกิจส่วนตัวในห้องน้ำซึ่งมีอยู่ 4 ห้องย่อย ปรากฏว่า ที่ห้องน้ำห้องที่ 4 มีชายวัยรุ่น ผิวคล้ำ อายุประมาณ 20 กว่า ๆ แต่งกายดี แต่ไม่ติดบัตร แสดงตน โดยสวมเสื้อเชิร์ตขาวมีลาย กางเกงสีดำ ปีน ชักโครก และชะโงกหน้าข้ามมายังห้องที่ 3 ซึ่งข้าราชการ ได้เหลือบไปเห็นพอดี จึงตะโกนเสียงดังพร้อมเปิดประตู ออกมาชายคนดังกล่าวตกใจรีบออกมาเช่นกัน เมื่อถามว่า ทำไมถึงทำเช่นนั้น ชายคนดังกล่าวละล้าละลัก พร้อม อ้างว่า ไม่เคยมาที่นี่และรีบวิ่งหนีออกไปทันที ข้าราชการ และผู้สื่อข่าวจึงรีบวิ่งไปแจ้งเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำตึก บัญชาการ แต่ชายคนดังกล่าวก็หายไปแล้วอย่างรวดเร็ว และ เจ้าหน้าที่พยายามติดตามตัว พร้อมตรวจสอบกล้องวงจร				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
	ปิดเพื่อหาตัวชาคนดังกล่าว เนื่องจากถือว่าเหตุการณ์ดังกล่าวสร้างความไม่ปลอดภัยให้กับข้าราชการในพื้นที่ เพราะทำเนียบรัฐบาลเป็นสถานที่สำคัญ แต่ยังคงเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ และมีการรักษาความปลอดภัยขั้นสูงสุด แต่ยังคงเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ได้				
38	ปัญหาสำคัญของเรื่องนี้คืออะไร ก. ระบบรักษาความปลอดภัยของทำเนียบรัฐบาลที่หละหลวม ข. การนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ค. สื่อต่าง ๆ ทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความต้องการทางเพศ ง. คนไทยขาดคุณธรรมจรรยา				
39.	ถ้านักเรียนเป็นผู้ประสบเหตุดังกล่าวสมควรกระทำสิ่งใดเป็นลำดับแรก ก. ตะโกนคำว่าหนุ่มถ้ามองทันที ข. ใช้โทรศัพท์ถ่ายหน้าคนร้าย ค. ตะโกนให้สุดเสียงขอความช่วยเหลือ ง. ใช้อุปกรณ์รอบตัวที่มีอยู่ขว้างใส่หนุ่มถ้ามองให้ได้รับความบาดเจ็บ				
40.	นักเรียนมีวิธีป้องกันตนเองอย่างไรจากถ้ามอง เมื่อต้องเข้าห้องน้ำสาธารณะมีไม่ใช้บ้านของตนเอง ก. ก่อนเข้าห้องน้ำสำรวจบริเวณความผิดปกติโดยรอบ เช่น ห้องข้าง ๆ หรือกล้องที่ติดตั้งตามผนังห้องน้ำ ข. ควรชวนเพื่อนอย่างน้อย 1 คน ไปรอที่หน้าห้องน้ำ ค. เตรียมโทรศัพท์มือถือถ่ายรูปคนร้าย ง. หลีกเลี่ยงการเข้าห้องน้ำสาธารณะ				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบประเมินดัชนีความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย (IOC)

สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาประเมิน และให้คำแนะนำ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ผู้วิจัย นายรัชพล แกล้วคลาด

คำชี้แจง เชิญท่านพิจารณาข้อคำถาม/ข้อสอบ สำหรับการวิจัยแต่ละข้อว่า มีความเหมาะสม ไม่ขัดจริยธรรม และสอดคล้องกับ นิยามเชิงปฏิบัติการ วัตถุประสงค์ของตัวแปร ที่ศึกษาหรือไม่ ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า สอดคล้องให้เขียน ✓ ที่ช่อง +1 , ไม่แน่ใจ ที่ช่อง 0 , ไม่สอดคล้อง ที่ช่อง -1 และกรุณาให้คำแนะนำ

ข้อ	ข้อคำถาม/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1.	การกระทำใดสอดคล้องกับการเป็นพลเมืองดี ในเรื่อง การรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย ก. โก้เป็นสมาชิกชมรมรักชาติไทย ข. เกิดลิตเครื่องใช้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ค. แดงผู้มีเงินได้ไปเสียภาษีอากรทุกปีตามกำหนด เวลา ง. ก้อนนำเสนองาน แสดงความเป็นเอกลักษณ์ ของประเทศ				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
2	สมบัติชอบประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุ เช่น นำยางรถยนต์มาทำเป็นกระถางต้นไม้ การกระทำของสมบัติสอดคล้องกับการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองได้อย่างไร ก. ใฝ่หาความรู้ ข. ปฏิบัติตามกฎหมาย ค. สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ง. อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				
3.	ใครเคารพสิทธิของผู้อื่น ก. มินแอบฟังเพื่อนบ้านคุยกัน ข. แดงเข้าแถวซื้ออาหารกลางวัน ค. อ้อเปิดวิทยุเสียงดังจนเพื่อนบ้านนอนไม่หลับ ง. พลอยนำกระเป๋าของเพื่อนไปทิ้งเพราะเก่าแล้ว				
4.	ใครมีจิตสาธารณะ ก. ด่วยทำการบ้านทุกวัน ข. ก้องซื้อของที่ร้านสะดวกซื้อ ค. เอมไปเยี่ยมยายทุกครั้งที่ว่าง ง. ฝนเห็นคนตัดไม้ทำลายป่าจึงไปแจ้งความ				
5.	ข้อใดเป็นวิถีประชาธิปไตย ก. การมีความสันโดษ ข. การเคารพซึ่งกันและกัน ค. การทำงานต่าง ๆ ด้วยตนเอง ง. ถูกทุกข้อ				
6.	ผู้ที่มีสถานภาพเป็นพลเมืองไทยจะมีหน้าที่อย่างไร ก. รับราชการทหาร ข. ลงสมัครรับเลือกตั้ง ค. รับการศึกษาจนจบระดับอุดมศึกษา ง. ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
7.	ใครใช้เสรีภาพไม่ถูกต้อง ก. มานะร่วมชุมนุมปิดถนนประท้วงรัฐบาล ข. อาริย์วิจารณ์การทำงานที่ผิดพลาดของรัฐบาล ค. มานพลงคะแนนเลือกตั้งในช่องไม่ลงคะแนน ง. พิมพ์ช้ายบ้าน ไปอยู่ใกล้บ้านคาราที่ตนชื่นชอบ				
8.	ใครมีบุคลิกภาพประชาธิปไตย ก. นัยชอบทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ ข. ฝนมักจะให้ผู้อื่นทำงานแทนตนเอง ค. ก้อยมักตัดสินใจโดยใช้ความรู้สึกของตนเอง ง. ถูกทุกข้อ				
9.	บทบาททางสังคมมีประโยชน์อย่างไร ก. เป็นองค์ประกอบในการจัดระเบียบสังคม ข. ทำให้ประเทศพัฒนาไปสู่สังคมอุตสาหกรรม ค. ช่วยให้ผู้ปฏิบัติตามมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น ง. ช่วยให้สมาชิกในสังคมมีความเสมอภาคเท่าเทียมกัน				
10.	หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตยมีหลายประการยกเว้นข้อใด ก. อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ข. มีกฎหมายเป็นบรรทัดฐานในการปกครอง ค. ประชาชนใช้อำนาจการปกครองด้วยตนเอง ง. รัฐบาลต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพขั้นมูลฐานของประชาชน				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
11.	ข้อใดเป็นการปูพื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยของรัชกาลที่ 5 ก. การเลิกทาส ข. การตั้งเมืองสมมุติศุติธานี ค. การโปรดเกล้าฯ ให้นายเรมอนส์ บี. รังรัฐธรรมนูญ ง. การพระราชทานสัมภาษณ์กับหนังสือพิมพ์ต่างประเทศว่าพระองค์ทรงเตรียมการพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ประชาชน				
12.	ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูปการปกครองของรัชกาลที่ 5 คืออะไร ก. กระจายอำนาจไปสู่ภูมิภาคมากขึ้น ข. คนไทยมีความเหลื่อมล้ำกันมากขึ้น ค. ประชาชนมีความตื่นตัวทางการเมืองเพิ่มขึ้น ง. กระจายความเจริญทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาค				
13.	ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 คืออะไร ก. มีการกระจายอำนาจการปกครอง ข. มีการรวมอำนาจการปกครองเข้าสู่ส่วนกลางมากขึ้น ค. มีองค์กรตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเกิดขึ้นหลายองค์กร ง. มีการจัดตั้งคณะกรรมการปฏิรูปการเมืองขึ้นมาทำหน้าที่ศึกษาแนวทางการปฏิรูปการเมืองไทย				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
14.	ข้อใดที่ได้ชื่อว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 ข. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 ค. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ง. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550				
15.	การปกครองตนเองของประชาชนระบอบประชาธิปไตย เริ่มปรากฏขึ้นตั้งแต่เมื่อไร ก. สมัยกลาง ข. สมัยโรมัน ค. สมัยกรีกโบราณ ง. สมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา				
16.	สิ่งที่ทำให้ รัฐ ชาติ ประเทศ มีความแตกต่างกัน คือข้อใด ก. ดินแดน ข. อาณาเขต ค. รัฐบาล ง. อำนาจอธิปไตย				
17.	ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใครคือผู้ที่มีอำนาจสูงสุดของประเทศ ก. รัฐบาล ข. รัฐสภา ค. ประชาชน ง. พระมหากษัตริย์				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
18.	หลักการใดบ้างสอดคล้องกับการปกครองแบบประชาธิปไตย ก. หลักเอกภาพ ข. หลักนิติธรรม ค. หลักเหตุผลแห่งรัฐ ง. หลักการกระจายอำนาจ				
19.	ข้อใดคือลักษณะที่สำคัญที่สุดของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ก. พรรคการเมืองมีจำนวนมากพรรค ข. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพเต็มที่ ค. ประชาชนต้องเลือกตั้งผู้แทนราษฎรโดยตรง ง. การยอมให้ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย				
20.	รัฐบาลในระบอบประชาธิปไตยต้องเคารพสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนในเรื่องใด ก. สิทธิเสมอกันในด้านการศึกษาล่าเรียน ข. สิทธิเสรีภาพในการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นของตน ค. เสรีภาพในการชุมนุมและการรวมกลุ่มอย่างเปิดเผยโดยไม่จำกัดเวลา ง. สิทธิในทรัพย์สิน สิทธิในชีวิต เสรีภาพในการพูด การเขียน การแสดงความคิดเห็น				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
21.	กฎหมายใดเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยระเบียบแห่งอำนาจ สูงสุดในรัฐ และความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนั้น ๆ ต่อกันและกัน ก. กฎหมายอาญา ข. กฎหมายปกครอง ค. กฎหมายรัฐธรรมนูญ ง. พระธรรมนูญศาลยุติธรรม				
22.	ถ้ากู้ยืมเงินก่อนเป็นจำนวนเงิน 4,000 บาท เป็นเวลา 2 ปี มีหลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือ โดยกำหนด ดอกเบี้ยตามกฎหมาย เมื่อครบกำหนดการชำระกู้ยืมเงิน แล้วจะต้องให้ดอกเบี้ยก่อนเป็นจำนวนเงินเท่าไร ก. 560 บาท ข. 600 บาท ค. 1,200 บาท ง. 2,400 บาท				
23.	สัญญาซื้อขายในข้อใดที่ต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ก. รถยนต์ ข. ห้องแถว ค. รถจักรยานยนต์ ง. นาฬิกาฝังเพชร				
24.	เดือนเต็มทำสัญญาเช่าห้องแถวของดาวกระจาย 1 ห้อง เป็นเวลา 6 ปี โดยทำสัญญากันเอง มีเนตรดาวและ สายันต์เป็นพยาน เมื่อครบ 4 ปี ดาวกระจายบอกเลิก สัญญา เดือนเต็มจะฟ้องร้องบังคับคดีได้หรือไม่ ก. ได้ เพราะยังเช่าไม่ครบ 6 ปี ข. ได้ เพราะมีสัญญาและพยานครบ 2 คน ค. ไม่ได้ เพราะไม่ได้จดทะเบียนต่อพนักงาน เจ้าหน้าที่ ง. ไม่ได้ เพราะดาวกระจายเป็นเจ้าของห้องแถว ย่อมมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
25.	นายจักรเช่าซื้อรถจักรยานยนต์จากนายเจิม เป็นจำนวนเงิน 2 หมื่นบาท โดยมีข้อตกลงในสัญญาว่าจะชำระเงิน 20 งวด ๆ ละ 1 พันบาท เมื่อนายจักรชำระเงินให้แก่ นายเจิมไปแล้ว 16 งวด แต่เขาไม่มีเงินชำระงวดที่ 17 และ 18 ติด ๆ กัน นายเจิมสามารถบอกเลิกสัญญาและ ยึดรถจักรยานยนต์พร้อมรับเงิน ทั้ง 16 งวดได้หรือไม่ ก. ไม่ได้ เพราะยังไม่ครบกำหนดสัญญาเช่าซื้อ ข. ไม่ได้ เพราะนายจักรชำระเงินค่าเช่าซื้อเกิน ครึ่งหนึ่งแล้ว ค. ได้ เพราะการเช่าซื้อกรรมสิทธิ์ยังเป็นของผู้ให้เช่าซื้อจนกว่าจะมีการโอน ง. ได้ เพราะเป็นกรณีผิดนัดการชำระเงินค่าเช่าซื้อ ซึ่งไม่ใช้เงินสองคราวติดกัน				
26.	ข้อใดเรียงลำดับโทษทางอาญาจากหนักไปเบาได้ถูกต้อง ก. ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ ริบทรัพย์สิ้น ข. ประหารชีวิต กักขัง จำคุก ริบทรัพย์สิ้น ปรับ ค. ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ริบทรัพย์สิ้น ปรับ ง. ประหารชีวิต กักขัง ริบทรัพย์สิ้น จำคุก ปรับ				
27.	ต้องแอบหยิบรองเท้าคู่ใหม่ของเพื่อนที่วางไว้หน้าห้องเรียนไป แล้วเอารองเท้าคู่เก่าของเขาไว้แทน ต้องมีความผิดฐานใด ก. ชิงทรัพย์ ข. ลักทรัพย์ ค. วิ่งราวทรัพย์ ง. กรรโชกทรัพย์				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
28.	ข้อความใดถูกต้อง ก. เด็กอายุไม่เกินเจ็ดปี กระทำความผิด เด็กนั้น ไม่ผิด ข. เด็กอายุไม่เกินเจ็ดปี กระทำความผิด เด็กนั้น ไม่ต้องรับโทษ ค. เด็กอายุกว่าเจ็ดปีแต่ไม่เกินสิบสี่ปี กระทำความ ผิด เด็กนั้นไม่ต้องรับโทษ ง. เยาวชนอายุกว่าสิบสี่ปีแต่ไม่เกินสิบเจ็ดปี กระทำ ความผิด เด็กนั้นต้องรับโทษทั้งหนึ่ง				
29	ผู้ใดกระทำละเมิดต่อบุคคลอื่น ผู้นั้นจะต้องชดใช้ ค่าเสียหายแก่เขา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าอะไร ก. ดอกเบี้ย ข. เบี้ยเลี้ยง ค. ค่าธรรมเนียม ง. ค่าสินไหมทดแทน				
30.	นิติกรรมสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายที่เกิดจากการแสดง เจตนาเสนอและสนองต่อกันของบุคคลตั้งแต่สองฝ่าย ขึ้นไปมุ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือระงับนิติ สัมพันธ์ ข้อความนี้เป็นความหมายของอะไร ก. สัญญา ข. นิติกรรม ค. กฎหมายแพ่ง ง. กฎหมายอาญา				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
31.	เพราะเหตุใดประเพณีและวัฒนธรรมไทยในภูมิภาคต่าง ๆ ของไทยจึงแตกต่างกัน ก. ประชากรไทยพูดภาษาถิ่นแตกต่างกัน ข. ชาวไทยรับอารยธรรมมาจากหลายประเทศ ค. มีชนหลายเผ่าพันธุ์ สภาพนิเวศและสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน ง. อาณาเขตของประเทศไทยติดต่อกับประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ				
32.	ประเพณีเลี้ยงข้าวแดงขันโตก เป็นประเพณีของชาวไทยภาคใด ก. ภาคใต้ ข. ภาคเหนือ ค. ภาคตะวันตก ง. ภาคตะวันตกเฉียงเหนือ				
33.	ประเพณีในข้อใดแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติในภาคกลาง ก. พิธีสืบชะตา ข. พิธีบายศรีสู่ขวัญ ค. ประเพณีสารทเดือนสิบ ง. ประเพณีการทำขวัญข้าว				
34.	ข้อความใดสัมพันธ์กัน ก. งานบุญเบิกฟ้า - จังหวัดสกลนคร ข. ประเพณีงานช้าง - จังหวัดนครพนม ค. ประเพณีไหลเรือไฟ - จังหวัดสุรินทร์ ง. ประเพณีแข่งเรือ - จังหวัดพิจิตร และพิษณุโลก				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
35.	ประเพณีไทยในข้อใดเกี่ยวกับลัทธิ ความเชื่อ และศาสนา ก. ประเพณีสงกรานต์ ข. การเดินกำรำเคียว ค. ประเพณีตักบาตรเทโว ง. ประเพณีการทอดผ้าป่าห่ม				
36.	ประเพณีใดที่มีเหมือนกันทุกภาค ก. ประเพณีกำฟ้า ข. ประเพณีขับไล่พระราหู ค. ประเพณีการทำขวัญข้าว ง. ประเพณีงานบวชลูกแก้ว				
37.	ข้อความเกี่ยวกับอาหารในแต่ละภาค ข้อใดถูกต้อง ก. แกงแค - ภาคใต้ ข. แกงไตปลา - ภาคกลาง ค. น้ำพริกกะปิ - ภาคกลาง ง. แกงไตปลา - ภาคเหนือ				
38.	ชาวล้านนาไทยเชื่อว่า "ส้มป่อย" มีความสำคัญในเรื่องใดมากที่สุด ก. ใช้ทำยาโบราณ ข. ใช้แก้เสนียดจัญไร ค. ใช้เป็นเครื่องประดับ ง. ใช้เป็นเครื่องประกอบอาหาร				
39.	การทำพิธีเซ่นบวงสรวงของชาวอีสานเรียกว่า "เลี้ยงผีปู่ตา" เป็นความเชื่อที่ส่งผลดีในเรื่องใด ก. ความสามัคคี ข. การรักษาป่าไม้ ค. การรักษาเมือง ง. การรักษาประเพณี				

ข้อ	ข้อความ/ข้อสอบ สำหรับการวิจัย	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
40.	ประเพณีใดที่เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ก. พิธีต่ออายุ ข. ฮีต12 กอง14 ค. พิธีบวงสรวงเทพผู้รักษาเมือง ง. พิธีกรรมตามหลักโหราศาสตร์				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

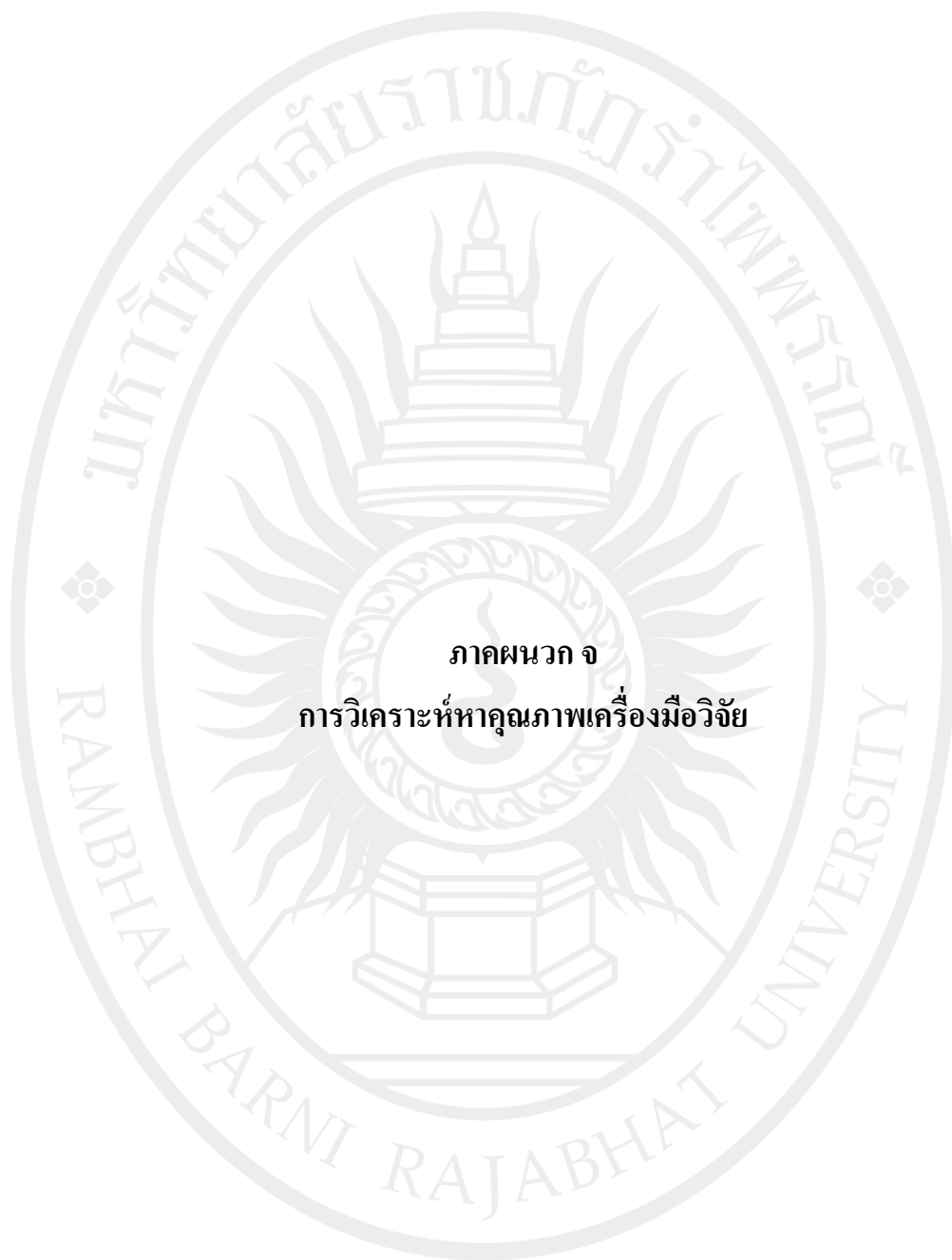
.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
(.....)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก จ
การวิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 8 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ของผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					$\bar{X}$	เกณฑ์การ ประเมิน
	1	2	3	4	5		
1. สาระสำคัญ							
1.1 สอดคล้องกับสาระ การเรียนรู้ มาตรฐาน การเรียนรู้ ตัวชี้วัด ในหลักสูตรแกนกลาง	5	5	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.2 มีเนื้อหาครบถ้วน และสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	5	5	4.80	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาเหมาะสมกับ นักเรียน ชัดเจนอ่าน เข้าใจง่าย มีรูปแบบ เหมาะสม	4	4	5	5	5	4.60	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้							
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	4	4	5	4.40	มาก
2.2 จุดประสงค์ การเรียนรู้สอดคล้อง และครอบคลุมตัวชี้วัด	5	5	4	5	4	4.60	มากที่สุด
2.3 จุดประสงค์ การเรียนรู้สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้	4	5	5	4	4	4.40	มาก
2.4 จุดประสงค์ การเรียนรู้สอดคล้องกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้	5	4	5	5	5	4.80	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					$\bar{X}$	เกณฑ์การ ประเมิน
	1	2	3	4	5		
2.5 จุดประสงค์ การเรียนรู้สามารถวัดผล และประเมินผลได้	5	4	4	5	5	4.60	มากที่สุด
3. การเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับสาระ การเรียนรู้มาตรฐาน การเรียนรู้ตัวชี้วัด ในหลักสูตรแกนกลาง	5	5	5	5	5	5.00	มากที่สุด
3.2 มีเนื้อหาครบถ้วน และสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5.00	มากที่สุด
3.3 เหมาะสมกับนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3	5	5	5	5	4	4.80	มากที่สุด
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้							
4.1 สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระสำคัญ	5	5	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.2 จัดกิจกรรมโดยเน้น นักเรียนเป็นสำคัญ	5	5	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.3 ส่งเสริมการพัฒนา ความสามารถคิด อย่างมีวิจารณญาณ	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
4.4 ส่งเสริมให้นักเรียน ทำงานร่วมกัน	5	4	5	4	5	4.60	มากที่สุด

เกณฑ์การประเมิน

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมน้อยที่สุด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 9 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					$\bar{X}$	เกณฑ์การ ประเมิน
	1	2	3	4	5		
1. สารสำคัญ							
1.1 สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดในหลักสูตร แกนกลาง	5	4	4	5	4	4.40	มาก
1.2 มีเนื้อหาครบถ้วน และสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	5	5	4.80	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาเหมาะสมกับ นักเรียน ชัดเจนอ่าน เข้าใจง่าย มีรูปแบบ เหมาะสม	5	5	5	5	5	5.00	มากที่สุด
2. จุดประสงค์การเรียนรู้							
2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ มีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	4	4	4	4.20	มาก
2.2 จุดประสงค์ การเรียนรู้สอดคล้อง และครอบคลุมตัวชี้วัด	4	5	5	5	4	4.60	มากที่สุด
2.3 จุดประสงค์ การเรียนรู้สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้	4	5	5	5	4	4.60	มากที่สุด
2.4 จุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับรูปแบบ การจัดการเรียนรู้	5	5	5	4	4	4.60	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					$\bar{X}$	เกณฑ์การ ประเมิน
	1	2	3	4	5		
2.5 จุดประสงค์ การเรียนรู้สามารถวัดผล และประเมินผลได้	4	5	5	5	4	4.60	มากที่สุด
3.สาระการเรียนรู้							
3.1 สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด ในหลักสูตร แกนกลาง	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
3.2 มีเนื้อหาครบถ้วน และสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	5.00	มากที่สุด
3.3 เหมาะสมกับนักเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3	5	5	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4. กระบวนการจัดการเรียนรู้							
4.1 สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระสำคัญ	4	5	5	5	5	4.80	มากที่สุด
4.2 จัดกิจกรรม โดยเน้นนักเรียน เป็นสำคัญ	4	4	5	5	5	4.60	มากที่สุด
4.3 ส่งเสริมการพัฒนา ความสามารถคิดอย่างมี วิจารณญาณ	4	5	5	5	4	4.60	มากที่สุด

เกณฑ์การประเมิน

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมปานกลาง
1.50 - 2.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีคุณภาพความเหมาะสมน้อยที่สุด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 10 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (IOC)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					ΣR	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	0	+1	4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					ΣR	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
37	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 11 แสดงการวิเคราะห์เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเรียน (IOC)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					ΣR	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
6	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (คนที่)					ΣR	IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
29	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
38	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 12 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
1	0.47	0.36	เหมาะสม
2	0.34	0.49	เหมาะสม
3	0.38	0.36	เหมาะสม
4	0.31	0.39	เหมาะสม
5	0.38	0.41	เหมาะสม
6	0.50	0.35	เหมาะสม
7	0.38	0.56	เหมาะสม
8	0.47	0.42	เหมาะสม
9	0.47	0.37	เหมาะสม
10	0.31	0.45	เหมาะสม
11	0.53	0.40	เหมาะสม
12	0.44	0.36	เหมาะสม
13	0.41	0.57	เหมาะสม
14	0.31	0.45	เหมาะสม
15	0.31	0.44	เหมาะสม
16	0.38	0.59	เหมาะสม
17	0.25	0.47	เหมาะสม
18	0.56	0.51	เหมาะสม
19	0.31	0.47	เหมาะสม
20	0.55	0.48	เหมาะสม
21	0.49	0.43	เหมาะสม
22	0.38	0.45	เหมาะสม
23	0.50	0.45	เหมาะสม
24	0.56	0.47	เหมาะสม

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
25	0.48	0.43	เหมาะสม
26	0.51	0.42	เหมาะสม
27	0.41	0.44	เหมาะสม
28	0.65	0.45	เหมาะสม
29	0.34	0.42	เหมาะสม
30	0.52	0.42	เหมาะสม
31	0.38	0.41	เหมาะสม
32	0.62	0.48	เหมาะสม
33	0.55	0.52	เหมาะสม
34	0.41	0.41	เหมาะสม
35	0.38	0.57	เหมาะสม
36	0.34	0.49	เหมาะสม
37	0.50	0.43	เหมาะสม
38	0.44	0.43	เหมาะสม
39	0.41	0.44	เหมาะสม
40	0.37	0.36	เหมาะสม

หมายเหตุ ระดับความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.25 - 0.56

ระดับค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.35 - 0.59

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่อง พลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธี CIRC มีค่าเท่ากับ 0.86 (โดยใช้สูตรของ Kuder - Richardson (KR - 20))

ตาราง 13 ค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
1	0.25	0.39	เหมาะสม
2	0.48	0.41	เหมาะสม
3	0.38	0.47	เหมาะสม
4	0.62	0.48	เหมาะสม
5	0.55	0.46	เหมาะสม
6	0.41	0.42	เหมาะสม
7	0.48	0.52	เหมาะสม
8	0.59	0.44	เหมาะสม
9	0.28	0.45	เหมาะสม
10	0.62	0.40	เหมาะสม
11	0.45	0.48	เหมาะสม
12	0.59	0.44	เหมาะสม
13	0.66	0.43	เหมาะสม
14	0.48	0.49	เหมาะสม
15	0.45	0.41	เหมาะสม
16	0.63	0.43	เหมาะสม
17	0.44	0.45	เหมาะสม
18	0.41	0.44	เหมาะสม
19	0.52	0.39	เหมาะสม
20	0.69	0.45	เหมาะสม
21	0.55	0.49	เหมาะสม
22	0.39	0.38	เหมาะสม
23	0.49	0.47	เหมาะสม
24	0.35	0.43	เหมาะสม
25	0.44	0.51	เหมาะสม

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าความยากง่าย (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพของข้อสอบ
26	0.46	0.45	เหมาะสม
27	0.45	0.49	เหมาะสม
28	0.44	0.45	เหมาะสม
29	0.51	0.48	เหมาะสม
30	0.42	0.49	เหมาะสม
31	0.52	0.53	เหมาะสม
32	0.50	0.47	เหมาะสม
33	0.34	0.42	เหมาะสม
34	0.69	0.46	เหมาะสม
35	0.48	0.47	เหมาะสม
36	0.52	0.49	เหมาะสม
37	0.35	0.44	เหมาะสม
38	0.52	0.41	เหมาะสม
39	0.42	0.40	เหมาะสม
40	0.45	0.48	เหมาะสม

หมายเหตุ ระดับความยากง่าย อยู่ระหว่าง 0.28 - 0.69

ระดับค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง 0.38 - 0.52

ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานและการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิธี CIRC มีค่าเท่ากับ 0.88 (โดยใช้สูตรของ Kuder - Richardson (KR - 20))

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายรัชพล แคล้วคลาด
วัน เดือน ปีเกิด	9 กุมภาพันธ์ 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	20/2 หมู่ 3 ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนมัธยมวัดเขาสุกิม อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	มัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบุรีรัมย์พิทยาคม
พ.ศ. 2547	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสายปัญญารังสิต
พ.ศ. 2552	รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต รป.บ. (รัฐประศาสนศาสตร์) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
พ.ศ. 2563	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี